M.A. do Biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 4 (1875) 1986 SAUSIS-JANUARY 21 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Didieji ir mažieji

Ir vėl apie didžiąsias ir mažąsias pasaulio galybes bei jų kovas? Ne, šiuo atveju iškyla kitoks rūpestis, būtent grynai lietuviškas: ir mūsų gyvenime yra didieji ir mažieji, kitaip tariant didžiosios ir mažosios lietuvių kolonijos. Artėjant Vasario 16 šventei, sujunda jos visos — rengia iškilmes pagal savo galimybes. Tai šventė, kuri prabyla į visus lietuvius kur jie begyventų, nes tautos laisvė, jos nepriklausomybė, jos gerovė yra visų tikrų lietuvių rūpestis. Dėl to net ir mažiausios lietuvių kolonijos laisvajame pasaulyje rengia Vasario 16 iškilmes. Dažnai jos būna kuklios, be didelių programų, tačiau nuoširdžios, primenančios kiekvienam lietuviui savos tautos garbę, jos laimėjimus, kovas, kančias ir ateities viltis. Didžiųjų kolonijų tautiečiai yra įpratę prie platesnio masto iškilmių, stipresnės programos, bet mažųjų kolonijų gyventojai turi pasitenkinti labai kukliomis programomis. Tačiau ir joms paruošti reikia atitinkamų pajėgų, ypač meninių. O jų savoje kolonijoje nėra, reikia pagalbos iš kitur, t. y. didesnių telkinių, kur gyvena stipresnės kultūrinės pajėgos. Teoriškai žiūrint, tai labai aišku ir paprasta, bet praktiškai dalykai atrodo kitaip, kai reikia nugalėti didelius geografinius nuotolius.

TIE nuotoliai yra dideli daugelyje kraštų — ir JAV-se, ir Kanadoje, ir Australijoje, ir Pietų Amerikoje. Techniškai jie yra lengvai nugalimi, bet sunkiai įveikiami finansiškai. Mūsų kultūrininkai bei menininkai gali paaukoti savo laiką, net savo meną, bet negali pridėti ir savo lėšų. Čia tad ir iškyla esminis klausimas, būtent kelionės lėšų. Net ir mažiem vienetam sunku leistis tolimon kelionėn, o ką kalbėti apie didesniuosius — chorus, tautinių šokių grupes! Vien kelionei reikia šimtų ir tūkstančių dolerių. Tiesa, kai kurie judresni vienetai surengia tolimas išvykas savo lėšomis, sutelktomis įvairiais būdais per ilgesnį laiką, bet tai reti atvejai. Norint pagelbėti mažesnėm kolonijom, reikia dažnesnių išvykų, kurias finansuotų daugiausia didžiosios kolonijos, iš dalies ir mažosios. Tam reikėtų pastovių lėšų, telkiamų viso gyvenamojo krašto mastu. Kanadoje ir JAV-se *tai galėtų padaryti Lietuvių fondas, skirstantis savo pelną* lietuviškajai veiklai. Kasmet jis galėtų skirti tam tikrą sumą lėšų kultūrinėm išvykom į mažąsias kolonijas, ypač Vasario 16 proga, kai tokių išvykų labiausiai reikia. Tuo būdu būtų sudarytas finansinis pagrindas, o praktinis vykdymas pavestas Lietuvių Bendruomenės krašto valdybai ar kuriai nors komisijai.

DAR VIENAS pastovus būdas padėti mažosiom kolonijom, dar mažai naudojamas, yra spalvotos garsinės vaizdajuostės. Vadinamoji "video" sistema yra tiek ištobulinta ir atpiginta, kad platesnis jos panaudojimas lietuviškoje veikloje yra visai įmanomas. Viena mažųjų Kanados lietuvių kolonijų kreipėsi į "TŽ" redakciją, keldama tą galimybę. Juk didesnėse kolonijose vyksta gausūs įvairaus pobūdžio renginiai. Jie gali būti lengvai filmuojami "video" sistema ir persiunčiami mažesnėm kolonijom. Pastarųjų valdybos ar net paskiri asmenys gali organizuoti jų rodymą, panaudodami televizijos aparatus. Tuo būdu mažosios kolonijos galėtų sekti didžiųjų kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą bei dalyvauti jame bent iš tolo. Viena Kanados lietuvių kolonija savo turimuose namuose planuoja įrengti tam reikalui net specialų kambarį su atitinkama aparatūra, kuri yra tokia paprasta, kad gali būti panaudota bet kurioje patalpoje. Garsinės vaizdajuostės galėtų pasitarnauti ir mūsų kalbėtojam bei paskaitininkam — jų kalbas išklausytų ir mažosios kolonijos, matydamos jų veidus. Šis būdas yra nebrangus ir praktiškas, bet reikalingas organizuojančios rankos. Su nedidelėmis lėšų sumomis būtų galima pasiekti gerų rezultatų. Norint, kad tai būtų daroma planingai, iniciatyvos turėtų imtis gyvenamojo krašto lietuvių vadovybė.

Žiema, tarytum dailininkė, keliaujanti per Šiaurės Ameriką savitomis spalvomis — Nuotr. Vytauto Maco

Kitataučių spauda apie Lietuvą

Rusai

Vakarų Vokietijoje leidžiamas mėnesinis rusų žurnalas "Posev" 1985 m. gruodžio mėnesio laidoje rašo: "Kaip dabar paaiškėjo, 1985 m. rugpjūčio mėn. KGB pareigūnai suorganizavo Lietuvos katalikų dvasiškio Vaclovo Stakėno banditišką užpuolimą, primenantį "operaciją" prieš lenkų dvasiškį J. Popieliušką. Stakėnas buvo išviliotas iš namų tariamai kviečiant jį pas ligonį, įstumtas į automobilį, sumuštas, supančiotas ir įmestas į balą. Laimei, toje vietoje nebuvo gilu, ir dvasiškis sugebėjo išsigelbėti. 1983 m. suėmus dvasiškius Svarinską ir Tamkevičių, Tikinčiųjų teisėms ginti komiteto narius, Stakėnas tapo labiausiai aktyviu komiteto nariu. Apklausinėjimo metu tardytojas Pilelis reikalavo, kad kun. Stakėnas nutrauktų savo veiklą komitete ir grasino teismu".

Prancūzai

Toronto lenkų laikraštis "Kurier Polsko-kanadyjski" 1985 m. gruodžio 21 d. laidoje rašo apie prancūzų dienraštyje "La Croix" išspausdintą straipsnį, kuriame sakoma, kad Maskva 1984 m. paruošė šešerių metų kovos prieš Katalikų Bendriją planą. Šis planas gali būti keičiamas remiantis "tyrinėjimais", kuriuos atlieka centriniai ir vietiniai kulto ministerijos pareigūnai. Anksčiau religinis gyvenimas buvo sekamas slaptai, tačiau dabar tai yra daroma oficialiai. KGB agentai ateina grupėmis stebėti pamaldų, ypač per didesnes šventes, kaip Velykos ir Kalėdos. Po Mišių užsuka į zakristiją pasikalbėti su kunigu. Kulto ministerijos pareigūnai ypač domisi popiežiaus Jono-Pauliaus II įtaka. Agentai nuolat klausinėja: "Ką manote apie popiežių? Ką apie jį mano kiti?" Vienas iš dvasiškių pasakęs: "Matyt, jie jo bijo".

Tame straipsnyje rašoma, kad vienas KGB pareigūnas pasakęs: "Rožinis yra didesnis blogis, negu atominė bomba".

Lenkai

"Kurier Polsko-kanadyjski" toje pačioje laidoje rašo apie lenkų mokyklas Lietuvoje. Pagal Lietuvos švietimo ministerijos statistiką, Lietuvoje yra 32 vidurinės, 47 aštuonerių metų ir 27 pradžios mokyklos, kuriose dėstoma lenkų kalba. Šias mokyklas lanko 11.986 moksleiviai. Pedagoginiame Vilniaus institute lenkų kalbą dėstyti ruošiasi 250 studentų. Polonistikos katedros vedėju yra W. Czeczot.

Paryžiuje leidžiamas mėnesinis lenkų žurnalas "Kontakt" 1985 m. lapkričio mėn. laidoje išsivertė "Akiračių" 1985 m. 6 nr. išspausdintą Leonardo Gogelio straipsnį apie Vilniaus lenkus. Nors "Akiračiai" ir nusiskundžia, kad Vakarų pasaulio lietuviai nedaug žino apie Vilniaus lenkus, tačiau tame straipsnyje nieko naujo arba nežinomo nėra.

1985 m. lapkričio mėn. Kanadoje lankėsi Londono lenkų tremties vyriausybės ministeris pirmininkas K. Sabbat. Jis lenkų "Rada narodova" (tautinė taryba) Amerikos kontinento nariams pasakė, kad nėra jokios legalios sutarties, kuria būtų pakeistos 1939 metų rytinės Lenkijos sienos. Taigi Vilnius ir Lvovas esą Lenkijos ribose. Šiai vyriausybei Kanadoje atstovauja kun. prel. F. Pluta.

Žymus lenkų "Solidarumo" veikėjas Z. Bujak pasikalbėjime su Paryžiaus lenkų žurnalo "Kultura" korespondentu pareiškė: "Jau nuo daugelio metų niekas rimtas Lenkijoje sienų su Ukraina, Lietuva ir Gudija neginčija".

Ukrainiečiai

Toronto "Ukrainian Echo" 1985 m. gruodžio 25 d. laidoje ir Jersey City, NJ, "Ukrainian Weekly" gruodžio 8 d. laidoje rašo apie Vilniaus pogrindžio leidinį "Juventus academica", kurį leidžia Lietuvos jaunimo sąjunga. Ši organizacija save laiko pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos skyriumi. Vakarų pasaulio ukrainiečių spauda gan daug rašo apie Lietuvos vargus. Ukrainiečiai gyvai seka teisėjo J. Duschenes komisijos veiklą. Toronte leidžiamas ukrainiečių savaitraštis "Novy Šliak" kas savaitę spausdina šios komisijos apklausinėjimų įrašus anglų kalba.

Izraeliečiai

Dienraštis "The Jerusalem Post" 1985 m. gruodžio 7 d. laidoje išspausdino A. Rabinovičiaus straipsnį apie Japonijos konsulą nepriklausomos Lietuvos Kaune Senpo Sugihara. Jis buvo paskirtas Lietuvai 1939 m. kovo mėn. Jo svarbiausia pareiga buvo stebėti sovietų kariuomenės judėjimą. Pusei metų praėjus nuo jo atvykimo į Kauną, prasidėjo lenkų-vokiečių karas, ir tūkstančiai pabėgėlių atsidūrė Lietuvoje. "Jerusalem Post" rašo:

"1940 m. vasarą konsulatą aplankė Olandijos 'Yeshiva' — rabinų mokyklos studentas, prašydamas tranzito vizos per Japoniją į olandų koloniją Karibų jūroje Curacao. Jis turėjo olandišką pasą, ant kurio olandų garbės konsulas Kaune užštampavo: 'Viza į Curacao nėra reikalinga'. Tai buvo įrodymas, kad asmuo, prašantis tranzito vizos, tikrai pasieks savo kelionės tikslą. Sugihara jam davė tranzito vizą.

(Nukelta į 3-čią psl.)

Pasaulio įvykiai

ŽENEVOJE VĖL PRADĖTOS DERYBOS BRANDUOLINIAM ginklam suvaržyti, susietos su prez. R. Reagano ir M. Gorbačiovo pažadu tų ginklų skaičių sumažinti 50%. Derybų atnaujinimo išvakarėse M. Gorbačiovas pasiūlė trijų dalių planą, kurį tektų įgyvendinti iki 1990, 1995 ir 2000 metų. Pirmiausia vėl būtų pratęstas trim mėnesiam sovietų branduolinių ginklų bandymų sustabdymas, pasibaigęs 1986 m. sausio 1 d. Pirmajame penkmetyje siūloma pusiau sumažinti amerikiečių ir sovietų tarpkontinentines raketas, kurios taikinius gali pasiekti Amerikoje ir Sovietų Sąjungoje. Kiekviena šalis pasilaikytų po 6.000 branduolinių užtaisų. V. Europoje bei europinėje Sovietų Sąjungos dalyje būtų panaikintos visos vidutinio nuotolio raketos ir amerikiečių skriejančios bombos. Į taikinius V. Europoje Sovietų Sąjunga jau dabar yra nukreipusi 440 trigalvių "SS-20" raketų, Amerika Sovietų Sąjungon — 108 "Pershing 2" raketas ir 128 skriejančias bombas su vienu branduoliniu užtaisu. Pasak M. Gorbačiovo, Amerika tokiu atveju turi atsisakyti naujų ginklų sistemos įvedimo erdvėse. Antrame penkmetyje į derybas būtų įjungtos kitos branduolinius ginklus turinčios šalys, sutartas tų ginklų gamybos sustabdymas, atsisakyta jų perkėlimo į svetimą teritoriją. Trečiame penkmetyje būtų pradėtas visų branduolinių ginklų pašalinimas, priimtas pasaulinis įsipareigojimas negrąžinti ir negaminti tokių ginklų ateityje.

Per daug spragų

M. Gorbačiovo pasirinktame plane datomis garsinamas pilnas branduolinių ginklų pavojaus pašalinimas, ramus žmonijos įžengimas į trečiąjį istorijos tūkstantmetį. Tame plane betgi yra daug anksčiau girdėtų pasiūlymų, tada skirtų tik propagandai. Jos, matyt, nevengiama ir šį kartą, artėjant XXVII-jam sovietinės kompartijos kongresui. Konkrečiai skambančios M. Gorbačiovo idėjos bus šiltai sutiktos partiečių, nors jose yra daug stambių spragų. Tarpkontinentinių raketų skaičiaus sumažinimas 50% ir branduolinių užtaisų apribojimas 6.000 yra naudingas Sovietų Sąjungai, kuri turi daugiau tokių tolimo skrydžio raketų ir gerokai stipresnių branduolinių užtaisų. Prez. R. Reaganas pritaria visiškam branduolinių ginklų pašalinimui tada, kai bus išrastos gynybinės raketos erdvėse, užtikrinančios sustabdymą ir sunaikinimą puolamųjų raketų su branduoliniais užtaisais. Tik tada bus galima atsisakyti abiem pusėm priimtinos pakankamai patikimos branduolinių ginklų sumažinimo ir jų galutinio sunaikinimo kontrolės. Tokia užtikrinta priežiūra dabar beveik neįmanoma, kol Sovietų Sąjunga laikosi griežtų varžtų net eiliniams turistams savo teritorijoje. Prez. R. Reaganas teisingai pastebi, kad M. Gorbačiovo plane yra priimtinų pasiūlymų, bet juos reikia sutarti ir priimti Ženevos derybose, abiem pusėm padarius atitinkamų nuolaidų.

Terorizmo pavojus

Politinė įtampa tarp JAV ir Libijos, kur diktatorius plk. M. Gadaffis sakosi susilaukęs 10.000 mirti pasiruošusių savanorių, norinčių tapti teroristais ir keršyti Amerikai, prasiveržė Olandijoje ir Kanadoje. Abiejose šalyse pradėta laukti teroro prieš amerikiečius. Kanadoje imta stropiau saugoti keleivinius amerikiečių lėktuvus, Olandijoje — ne tik lėktuvus, bet ir kitas susisiekimo priemones, JAV ambasadas ir netgi privačias institucijas. Tačiau nei Kanadoje, nei Olandijoje teroristai savo veiksmų nepradėjo, nors buvo gauta grasinimų.

Ministerių pokalbiai

Tokijo mieste susitiko Sovietų Sąjungos ir Japonijos užsienio reikalų ministeriai E. Ševardnadzė ir Š. Šabas. Oficialiame svečio priėmime buvo atsisakyta abiejų ministerių kalbų, matyt, dėl to, kad dešiniųjų japonų grupė demonstracijose bandė įsilaužti į Sovietų Sąjungos ambasadą. Japonai vis dar negali užmiršti savo salų, kurias sovietai užėmė II D. karo pabaigoje. Įtampos atnešė ir sovietinė invazija į Afganistaną 1979 m. Tada buvo visiškai nutraukti užsienio reikalų minsterių pokalbiai. Šį kartą nutarta vėl pradėti reguliarius pasitarimus. Kovo 11-12 d.d. Maskvoje bus svarstomi prekybos reikalai.

Užmezgė ryšius

Izraelis ir Ispanija užmezgė diplomatinius ryšius Hagoje vykusiose derybose. Sutartį pasirašė abiejų šalių užsienio reikalų ministeriai, patvirtino Olandijon atvykę premjerai — Izraelio Š. Peresas, Ispanijos F. Gonzalez. Ryšiam užmegzti nuolaidų padarė Izraelis. Ispanija ir toliau žada laikytis artimų ryšių su arabų šalimis, siekti palestiniečių teisių pripažinimo, PLO organizacijos įjungimo į taikos derybas Artimuosiuose rytuose. Šiuo pažadu norima užsitikrinti naftos tiekimą Ispanijai iš palestiniečius remiančių arabų šalių.

KANADOS ĮVYKIAI

Mažėja valdančiųjų populiarumas

Triuškinančios pergalės Kanados parlamento rinkimuose 1984 m. rudenį susilaukė dabartinio ministerio pirm. B. Mulronio vadovaujama konservatorių partija. Už ją tada balsavo net 50% rinkėjų, už liberalus — 28%, už socialistus — 19%. Po rinkimų liberalų populiarumas nukrito iki 21%, socialistų — iki 17%, o triumfuojančių konservatorių pakilo iki 60%. Po to prasidėjo laipsninis konservatorių partijos populiarumo kritimas. 1985 m. lapkričio 7-8 d.d. konservatorius rėmė jau tik 40%, liberalus — 36%, socialistus — 24%. Persilaužimas liberalų naudai rastas Gallupo instituto atliktame kanadiečių apklausinėjime 1985 m. gruodžio 5-7 d.d. Už liberalus tada pasisakė 38% apklaustųjų, už konservatorius — 37%, už socialistus — 24%. Nuomonių pasikeitimas liberalų naudai daugiausia įvyko Kvebeke ir rytinėse Kanados provincijose. Ontario provincijoje liberalų ir konservatorių populiarumas yra beveik lygus, o vakarinėje Kanadoje ir toliau vyrauja konservatoriai.

Valdančioji partija beveik visada praranda didesnę ar mažesnę dalį savo populiarumo. Politiniai komentatoriai sutinka, kad pagrindiniu konservatorių didelio kritimo kaltininku yra ministerio pirm. B. Mulronio neryžtingumas. Rinkiminiame vajuje jis žadėjo daug reformų, bet jų vis dar nepradeda rimtai įgyvendinti. Ministeris pirm. B. Mulroney nori įtikti visiem kanadiečiam. Reformų klausimu jo vyriausybė stengiasi ištirti jų nuomonę. Toks tūpčiojimas rodo neryžtingumą. Daug buvo kalbama apie deficito sumažinimą Kanados biudžete. Dabar paaiškėjo, kad biudžetiniai 1984 metai užbaigti su $37 bilijonų deficitu. Pagrindiniais 1984 m. planuotojais buvo libera-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Šiame numeryje:

Didieji ir mažieji
Mažieji lietuvių talkiniai reikalingi didžiųjų pagalbos

Kitataučių spauda apie Lietuvą
Įvykiai Lietuvoje ir išeivijoje randa atgarsį kitataučiuose

Gyvenimas laisvėje ir vergijoje
Pirmieji įspūdžiai tautiečio, pasitraukusio iš sovietinės vergijos

Kuklieji žydų gelbėtojai
Konstancija Bakšytė-Bražėnienė, rizikavusi savo gyvybe

Laisvės paminklas Brazilijoje
Sunaikintas okupuotoje Lietuvoje, atstatytas laisvoje Brazilijoje

Jurčenka – galbūt KGB atsiųstas
Amerikiečio sovietologo samprotavimai, paskelbti spaudoje

"Žmogus – didžiausia pasaulio vertybė"
Paskaitos bei renginiai Liet. katalikų mokslo akademijos suvažiavime

Tarp vilties ir nevilties
Editos Nazaraitės poezija "Medaus ir kraujo lašai"

Istorinės ir kitokios išeivių studijos
Prof. J. Jakštas apie Lietuvių katalikų mokslo akademijos "Metraštį"

Nauja ateivė ir skulptorė
Irena Raškevičienė-Čerškytė ir jos gyvenimo kelias

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — $20, pusmetinė — $11, rėmėjo — $25 (Amerikoj - JAV doleriais).
Pavieniai numeriai - 50 ct.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $20.00 per year, $11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509. U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

RELIGINIAME GYVENIME

MALDOS VAJUS

Lietuvos krikščionybės sukakties komitetas rūpinasi įvairiais šventės ruošos darbais. Šalia vykdomojo komiteto mums reikia žmonių, kurie melstųsi pagal jubiliejaus šūkį "Dievas — mūsų prieglauda ir stiprybė", kad vykdytume Viešpaties planus mums ir mūsų tautai, nes "veltui statytojai vargsta, jei Viešpats nestato" (ps. 127,1).

Kad tauta atgytų tikėjime, kad viltis sudėtume į Kristaus pergalę, kad meilė perimtų visą gyvenimo nuotaiką ir sprendimus, kad nepraleistume šios Dievo duotos progos grįžtis į Jį, kad vykdytume Dievo o ne savo planą — skelbiame **MALDOS VAJŲ** 1986 metais.

Šis MALDOS VAJUS tevienija viso pasaulio lietuvius, teteikia progą visiems įsijungti į sukakties ruošą ir teprisideda prie tikėjimo ugdymo.

Įsijungimas į MALDOS VAJŲ yra asmeniškas ir laisvas. Galima melstis pavieniui, susirinkus grupelėse ar rengiant specialias pamaldas parapijai, savo organizacijai, visuomenei.

Prašome visų bendradarbiavimo sutartinai:

1. Skelbti šį MALDOS VAJŲ savo apylinkėje ir organizacijose, laikraščiuose ir per radiją.

2. Laikyti PIRMĄ MĖNESIO SEKMADIENĮ ir/ar PIRMADIENĮ mažų būrelių ar bendrų pamaldų maldos diena.

Jubiliejinės maldos lapeliai dalinami nemokamai. Užtenka pranešti skaičių (Religinė programa, ICC — Rt 21, Putnam, Ct 06260, USA). Jei norėtumėt paremti spausdinimo ir pašto išlaidas, būsime dėkingi, tačiau aukų neprašome.

Religinės programos komitetas

Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos apaštalinis administratorius arkiv. Liudvikas Povilonis bei jo pagalbininkas vysk. Juozas Preikšas 1985 m. Kalėdų šventės proga parašė ganytojinį laišką, kuriame kviečia tikinčiuosius į religinį atsinaujinimą, pasiruošimą Lietuvos krikšto sukakčiai, uolesnį dalyvavimą sekmadienio Mišiose ir sako: "Kristaus žodis tegyvuoja jumyse vaisingai' — taip šv. Povilas Apaštalas rašė Kolosų bendruomenės tikintiesiems (Kol 3,16). Tais pačiais žodžiais mes kreipiamės į jus, brangūs abiejų diecezijų tikintieji, pradedant šiuos sąmoningo tikėjimo metus ir besiruošiant Lietuvos Krikšto 600 metų jubiliejui. Anksčiau, negu priimsime Dievo Žodį duonos ir vyno pavidale, mes turime į savo širdį Jį priimti Šventojo Rašto žodžių pavidalu. Dieviškoji išmintis į mus kalba šv. Mišių žodžio liturgijoje. Liturginių metų eigoje kiekvienu nauju skaitiniu ir kiekviena nauja Evangelija Bažnyčia leidžia Dievo Žodžiui, tarsi kokiam brangakmeniui, nušvisti prieš tikinčiųjų akis kas kartą vis nauju spindėjimu. Sąmoningo tikėjimo žmonėmis mes tapsime, jeigu Dievo Žodis taps mūsų dvasine nuosavybe. Skaitiniuose į mus kalba pranašai ir apaštalai, kurių lūpomis kalbėjo dieviškoji išmintis. Per Evangeliją mums kalba amžinasis Dievo Sūnus, tas, kuris apie save galėjo pasakyti: 'Aš esu kelias, tiesa ir gyvenimas" (Jn 14,6).

Žurnalas RCDA (Religion in Communist Dominated Areas), išeinantis su dideliu vėlavimu, 1983 m. 10, 11, 12 nr. rašo apie dvigubą mastą pasaulio reikalų tvarkyme: "PLO organizacija, kurios tikslas sunaikinti Izraelį, yra vienas pagrindinių antisemitizmo bei antiizraelizmo šulų. Ir vis dėlto jis gauna daugiau paramos iš JT nei bet kokia kita pabėgėlių organizacija arba Pavergtų tautų atstovai. Po II D. karo V. Vokietija sėkmingai įkurdino 15 milijonų vokiečių (Volksdeutsche), išvarytų iš nacių valdytų kraštų, tuo tarpu turtingos arabų valstybės mažai ką tepadarė Palestinos pabėgėlių įkurdinimui. Čia aiškiai matyti dvejopas mastas sprendžiant tremtinių, pabėgėlių ir pavergtų tautų problemas. Jungtinės Tautos ir daugelis tautinių bei tarptautinių organizacijų — religinių ir pasaulietinių — teikia PLO organizacijai privilegijas, nepaisydamos jos teroro bei smurto veiksmų. Bet kas remia Estiją, Latviją, Lietuvą, Ukrainą ir kitas šalis, kovojančias už laisvą apsisprendimą bei nepriklausomybę?"

Minėtasis žurnalas RCDA toliau rašo: "Daug girdime apie taiką ir tiltų statybą, bet mažai arba nieko apie krikščionis, žydus, mahometonus ir kitus tikinčiuosius bei disidentus, kurie yra varginami arba kankinami psichiatrinėse ligoninėse ir Sov. Sąjungos lageriuose. Siekimas taikos bei tiltų statymas pasikeičiant JAV ir Sov. Sąjungos krikščionimis, ypač dabartinės įtampos metu tarp dviejų didžiųjų galybių, neabejotinai yra geras projektas. Tačiau šios programos dalyviai turėtų neužmiršti fakto, kad tokios pastangos neturi beveik jokios įtakos Sov. Sąjungos užsienio politikai. Neužmirština, kad politinėje sovietų sistemoje krikščionys (ir aplamai sovietų piliečiai) negali turėti įtakos savo vyriausybės sprendimams. Tai sritis sovietinės kompartijos politbiuro, kurio sprendimai negali būti kritikuojami ar pakeisti nė kompartijos centro komiteto, kurio paskirtis tėra antspaudinė".

Katalikų tikėjimo bei moralės tiesų katekizmas jau buvo ruošiamas kunigų kongregacijos Vatikane, kai nepaprastojo vyskupų sinodo metu eilė vyskupų siūlė paruošti bendrą viso pasaulio tikintiesiems Katalikų Bendrijos mokymo santrauką. Tai pareiškė Kunigų kongregacijos prefektas kard. Silvio Oddi. Šis darbas, kuris truko 5 metus, bus greitu laiku baigtas ir pateiktas popiežiui Jonui-Pauliui II. Kard. Oddi spaudos konferencijoje nurodė, kad naujasis katekizmas apima visą pilną ir tradicinį katalikų mokymą ir buvo rašomas su mintimi, kad juo kaip gairėmis galėtų naudotis visi ruošiantieji katekizmus savo kraštuose. Esą pastaruoju metu daugelis paruoštų katekizmų prašoka arba deramai nepateikia kai kurių pagrindinių tikėjimo tiesų. Kardinolas nurodė, kad visi katekizmo tvirtinimai bus paremti Šv. Rašto, popiežių raštų, santarybų dokumentų ir K. Bendrijos tėvų raštų citatomis. Tai būsianti knyga, aiškiai pateikianti tikėjimo tiesas ir įrodanti, kad K. Bendrija jų laikėsi nuo pat pradžios.

Garsėjantis Lietuvoje Kryžių kalnas, kurį vasaros metu lanko daug žmonių, nepaisydami okupacinės valdžios draudimų bei suvaržymų. Nuotrauka daryta 1985 metų vasarą. Praeityje daug kryžių piktadarių buvo sunaikinta

Gyvenimas laisvėje ir vergijoje

Įspūdžiai neseniai Kanadon atvykusio tautiečio iš okupuotos Lietuvos. Pirmosios jo Kalėdų šventės, matytos iškilmės, dvelkiančios visai kita nuotaika. Tai priešingybė sovietinėm iškilmėm

A. ŠIŠKUS

Anglų kalbos kursuose, kuriuos aš dabartiniu metu lankau Halifakse mokosi apie 80 žmonių iš įvairių pasaulio kraštų. Dauguma jų yra lenkai, vietnamiečiai, vengrai, čekai, etiopiečiai, kubiečiai, afganistaniečiai ir t.t.

Kalbos praktikos pamokų metu dažnai mums būna patiekiami klausimai, kodėl palikai savo tėvynę, kokios priežastys privertė padaryti tą sunkų gyvenimo žingsnį ir t.t. Negirdėjau nė vieno atsakymo, kad kuris nors iš šių emigrantų būtų palikęs savo tėvynę dėl blogų gyvenimo sąlygų arba norėdamas praturtėti. Dauguasia, būna tokie atsakymai: negalėjau pakęsti priespaudos ir persekiojimų, neturėjau laisvės ir žmogaus teisių, buvau persekiojamas už tai, kad ėjau į pamaldas, jeigu nebūčiau pabėgęs, tai būčiau sėdėjęs kalėjime, niekuomet negirdėjau tiesos ir pats jos niekam negalėjau pasakyti ir t.t.

Kiekvienas, prisimindamas savo tėvynę, užsidega pykčiu ir neapykanta prieš jų šalyje siaučiantį terorą, priespaudą ir persekiojimus, prieš laisvės ir žmogaus teisių užgniaužėjus bei engėjus, kurie jiems yra padarę didžiulę neatlyginamą ir neišperkamą skriaudą. Kiekvieno akyse galima įžvelgti neapsakomą liūdesį, tėvynės ir artimųjų ilgesį.

Latvių šventėje

Halifakse iš Baltijos kraštų emigrantų daugumą sudaro latviai. Kiekvienais metais jie lapkričio 18 dieną minėdami savo tautos nepriklausomybės šventę, pakviečia ir savo kaimynus estus bei lietuvius. Aš jau buvau susipažinęs su keletu lietuvių, tai jų dėka irgi buvau nuvykęs į minėjimą.

Buvo susirinkę apie 80 žmonių. Čia buvo jaučiama labai pakili, šventiška nuotaika. Po paskaitos buvo trumpa grožinė valandėlė. Tarp kitų programos dalykų skaidrėse buvo rodomos Baltijos miestų, kaimų ir gamtos vaizdai. Aš buvau labai nustebintas ir sujaudintas, su kokiu dėmesiu ir susijaudinimu žmonės žiūrėjo savo pavergtos tėvynės nuotraukas. Tai buvo pats brangiausias ir mieliausias grožinis dalykas, kuris, publikai prašant, buvo pakartotas keletą kartų.

Sovietinės šventės

Sovietiniame "rojuje" kiekviena šventė yra rengiama pagal vyriausybės nurodymus ir specialias programas. Į tų švenčių minėjimus žmonės yra suvaromi prievarta. Dažnai, dėl priviliojimo, po minėjimo žmonėms dalina premijas po 5-10 rublių. Čia pat būna atvežti bufetai su alumi, vynu ir degtine, kur tos premijos dažniausiai būna ir prageriamos. O į švenčių demonstracijas žmonės yra suvaromi net parašo reikalaujant. Cechų viršininkai ir meistrai specialiuose sąrašuose duoda darbininkui pasirašyti, kad jis pasižada atvykti į demonstraciją. O jeigu neateis, tai gali būti nubaustas premijos atėmimu, gali užsitarnauti viršininkų nepasitikėjimą ir užsirūstinimą, o socialistiniame lenktyniavime geros vietos niekuomet neužims.

Apie religinių švenčių šventimą negali būti nė kalbos. Šios šventės yra laikomos prietarais ir įvairiais būdais išjuokiamos. O jeigu religinė šventė išpuola darbo dieną ir jeigu kas nors tą dieną neateina į darbą, yra baudžiamas daug kartų griežčiau, negu padarę pravaikštą paprastą darbo dieną.

Kalėdos Kanadoje

Aš, nors ir neseniai atsiradęs Kanadoje, jau turėjau progos švęsti keletą tautinių ir religinių švenčių. Nė kartą nesu pastebėjęs, kad kas nors kam būtų liepęs ateiti arba dalyvauti švenčių minėjimuose arba iškilmėse. Čia žmonės patys renkasi, švenčia ir linksminasi, kaip kas išmanydamas, atvira širdimi ir pakilia nuotaika. O šv. Kalėdų laikotarpis ir jų šventimas man padarė tokį įspūdį, kad nesurandu žodžių, kuriais galėčiau aprašyti tą žmonių pakilią, šventišką nuotaiką ir grožį. Aš pirmą kartą gyvenime pamačiau ir pajutau, kas tai yra Kalėdos, kaip joms yra ruošiamasi, kaip yra jų laukiama ir kaip jos švenčiamos.

Taip pat man trūksta žodžių, kuriais galėčiau apsakyti tą skriaudą, kuri buvo daroma man, gyvenant po raudono teroro letena. Man trūksta žodžių apsakyti, kiek buvo apvogta mano dvasia, nematydama tokio grožio, negalėdama taip iškilmingai švęsti šios didžiulės pasaulio šventės — Kristaus gimimo dienos.

Daugybė šventovių

Kai pasilikau Halifakse, buvau labai nustebintas daugybės šventovių. Keletas yra naujai pastatytos, o viena dar nebaigta statyti. Kiekvienoje šventovėje daugybė žmonių, visi meldžiasi ir garbina Visagalį. Mišių maldos yra perduodamos per radiją ir rodomos per televiziją. Kiekvienas žmogus gali eiti į bet kurią iš tų šventovių, išpažinti bet kurį tikėjimą, nieko nesibijodamas, kad už tai gali būti persekiojamas, pajuokiamas, atleistas iš darbo arba kitais būdais nubaustas.

Gyvendamas sovietiniame rojuje, aš nesu girdėjęs, kad kur nors būtų statoma nauja šventovė. Daug senų šventovių uždaryta, jos paverstos sporto salėmis, sandėliais, gamyklom, teatrais ir t.t. Lietuvoje daug šventovių yra uždarytų dar ir dėl to, kad trūksta kunigų. Kaliningrado srityje, kur gyvena apie milijonas gyventojų, nėra nė vienos šventovės, kurioje tikintieji galėtų pasimelsti. Dauguma senų vokiškų šventovių paversta sovietinėmis patalpomis, daug visiškai sugriauta.

Apie 1970 metus gyvenantieji Kaliningrade tikintieji, buvo gavę valdžios leidimą atidaryti savo maldos namus. Zemnuchovo gatvėje buvo nusipirkę didelį namą. Ir kai visi paruošos bei remonto darbai jau ėjo į pabaigą, vieną naktį tas namas sudegė iki pamatų.

Tikintieji iš Kaliningrado srities važiuoja melstis šimtus kilometrų į Lietuvą, Gudiją ir t.t. Už savo tikėjimą ir pamaldumą yra persekiojami, įvairiais būdais pajuokiami.

Kodėl?

Aš labai dažnai galvoju apie tai, kam ir kuo yra nusikaltę tie minėti lenkai, vietnamiečiai ir kiti, kad turi bėgti iš savo gimtųjų kraštų, palikdami savo artimuosius ir gimines, mylimas tėvynes ir jieškoti globos svetimuose kraštuose, kentėti didžiulį liūdesį bei sielvartą, laužyti savo gyvenimą?

Kuo ir kam yra nusikaltę minėti latviai, estai ir lietuviai, kad jie, tikri savo kraštų šeimininkai, savo brangiausią turtą — tėvynę gali matyti tiktai nuotraukose?

Kam ir kuo yra nusikaltę tos tautos ir žmonės, kurie kenčia sovietinę priespaudą, neturi teisių nei galimybių švęsti religines šventes taip laisvai ir gražiai, kaip jos yra švenčiamos laisvose šalyse? Kodėl jie negali matyti to neapsakomo grožio ir jausti to šventiško dvasios pakilimo? Už ką jiems daroma didžiulė skriauda, o jų dvasia vis daugiau ir daugiau yra niokojama, skurdinama? Už ką jų tikėjimas yra išjuokiamas ir persekiojamas? Už ką jie yra nubausti žmogaus teisių ir laisvės atėmimu?

O jie yra kalti vien tik dėl to, kad jų gimtieji kraštai yra prislėgti raudonojo okupanto letenos. Tas okupantas nesigėdydamas, nieko nebijodamas, atlieka juodą savo darbą: sodina į lagerius ir kalėjimus kunigus, tikinčiuosius ir asmenis, svajojančius apie žmogaus teises bei laisvę, visus laiko priespaudoje ir pastovioje baimėje. Kol kas šie visi nusikaltimai žmonijai nesulaukia jokios bausmės.

Negaliu tylėti

Visa tai matydamas, negaliu ramiai gyventi ir tylėti. Man trūksta žodžių pilnai aprašyti tą džiaugsmingą ir laisvą gyvenimą Vakarų šalyse ir tą priespaudą, engimą, persekiojimus, žmonių skriaudas ir kančias, kurias pergyvena žmonija raudonojo slibino valdžioje.

Jei galėčiau, tai visu balsu šaukčiau į visą pasaulio žmoniją: "Žmonės, imkitės kokių nors priemonių, gelbėkite Dievą ir tikėjimą nuo išniekinimo ir pažeminimo, kunigus ir tikinčiuosius nuo bausmių ir persekiojimų, gelbėkite tuos milijonus niekuo nekaltų žmonių iš raudonojo slibino nasrų ir pragariško jungo!"

Apgaulūs pabėgėliai

"TŽ" redakcijoje gautas Kanados įdarbinimo ir imigracijos ministerijos pranešimas, kuriame valstybės ministeris imigracijai Walter F. McLean pareiškia: "Tikrų pabėgėlių reikalas dabar yra sujauktas sąmoningu ir nesąžiningu piktnaudžiavimu Kanados pabėgėlių priėmimo proceso".

Kanada turinti labai palankią sistemą, įgalinančią kiekvieną asmenį, pasiekusį jos teritoriją, prašyti pabėgėlio teisių. Toji sistema esanti išraiška humanitarinės tradicijos, paremtos Jungtinių Tautų sutartimi, liečiančia pabėgėlius. Ji pripažįsta Kanados įsipareigojimą pagelbėti asmenims, kurie yra reikalingi globos.

Deja, pasak minėto ministerio, dabartinė sistema nebegali būti tęsiama, nes ja piktnaudžiauja daugybė asmenų, vengiančių normalios imigracijos eigos, nors jiems gyvenamame krašte negresia joks pavojus. Tokių asmenų skaičius per pastaruosius 18 mėnesių labai padidėjo ir pasiekė 20.000. Tai daugiausia asmenys, kurie panaudoja pabėgėlių sistemą, kad galėtų pasilikti Kanadoje. Be to, yra daug asmenų, kurie iš norinčių Kanadoje pasilikti asmenų, ima didelius pinigus už teikiamus patarimus, kaip pasinaudoti Kanados pabėgėlių priėmimo sistema.

Minėtasis piktnaudžiavimas, pasak ministerio, turi būti sustabdytas. Tuo reikalu jis kalbėjęs su Kanados advokatų sąjunga. Jos pirmininkas pažadėjo tokį užmojį pilnai remti. Ta linkme jau dirbama. Rabinas G. Plaut paruošė atitinkamą pasiūlymą, savo pareiškimus įteikė parlamentinis komitetas. Paruoštas įstatymo projektas C-55, kuris bus pateiktas parlamentui šiais metais.

Imigracijos ministeris minėtame rašte kreipiasi į visuomenę bei tikybines organizacijas: "Aš skatinu visuomenines ir tikybines organizacijas, pabėgėlių bei ateivių pagalbos grupes ir visą tinklą atsidavusių asmenų, kurie kasmet teikia pagalbą šimtam pabėgėlių bei ateivių, — būti atsargiais ir pasisakyti prieš asmenis, žadančius užtikrintą apsigyvenimą Kanadoje už didelės pinigų sumas. Tokie asmenys yra apgaulūs tarpininkai, nesąžiningai išnaudojantys nekaltų žmonių padėtį".

A†A
KAZIUI BLAŽAIČIUI
mirus,

žmoną ANELĘ, dukras, žentus ir vaikaičius nuoširdžiai užjaučiame –

Hamiltono lietuvių klubas "Rambynas"
ir klubo dainos vienetas

PADĖKA

GAILESTINGUMO ANGELUI

Ramu jau tėviškėj, mėnulis pro klevus
į kiemą žiūri.
Naktis graži ir dieviškai skaisti,
Tik pas mane tamsus vidurnaktis,
tik pelenuos maža ugnelė gūri
Ir baisiai daužosi širdis.
(VYT. MAČERNIS)

Tada, kai neramiai daužėsi mano širdis, atėjo į pagalbą geri žmonės.

Dėkoju: dr. A. Tysdale, dr. Jaens (General Hospital), sesutėm iš 39 skyriaus, dukrelei Dalytei, Robertui, mažutei dukraitei Jurgitai.

Dėkoju visiems, kurie mane lankė ligos metu. Labiausiai dėkoju mano Gailestingumo angelui Gailutei Krištolaitienei, kuri mane taip ištikimai lydėjo pro visų ligoninių duris, klausė mano dejonių, mane lankė ir savo namuose globojo.

Dabar, jau pasveikusi, su ašaromis dėkoju Tau, Tavo vyrui Juozui, kad Tu nepabūgai, kaip Dantės posmuose pasakyta, eiti su manimi per pragarą ir išvesti mane į šviesą!

Te Dievas duoda daugiau tokių moterų, tokių Gailestingumo angelų! Ir kaip Kristus pasakė: "Palaiminti, kurie parodė gailestingumo, jie regės Dievą".

Labai dėkinga –

Elena Plioplytė-Steiblienė

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4
LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529
Atstovas – St. Prakapas.
Tel.233-4486

Mohawk
Furniture Company Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
* Elektros reikmenys
* Televizijos aparatai
* Skalbiamosios mašinos
* Vaikų baldai
* Įvairūs kilimai
* Šaldytuvai
* Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
* Siuvamos mašinos
* Rašomosios mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.
137 RONCESVALLES AVE.
Tel. 537-1442
Krautuvė atidaryta ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 valandos ryto iki 8 valandos vakaro. Kitomis dienomis nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Brangiam vyrui
STEVE mirus,

LINĄ VERBICKAITĘ-SAWITZ ir jos dukrelę STEFUTĘ jų skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

"Gyvataras"

Hamilton, Ont.

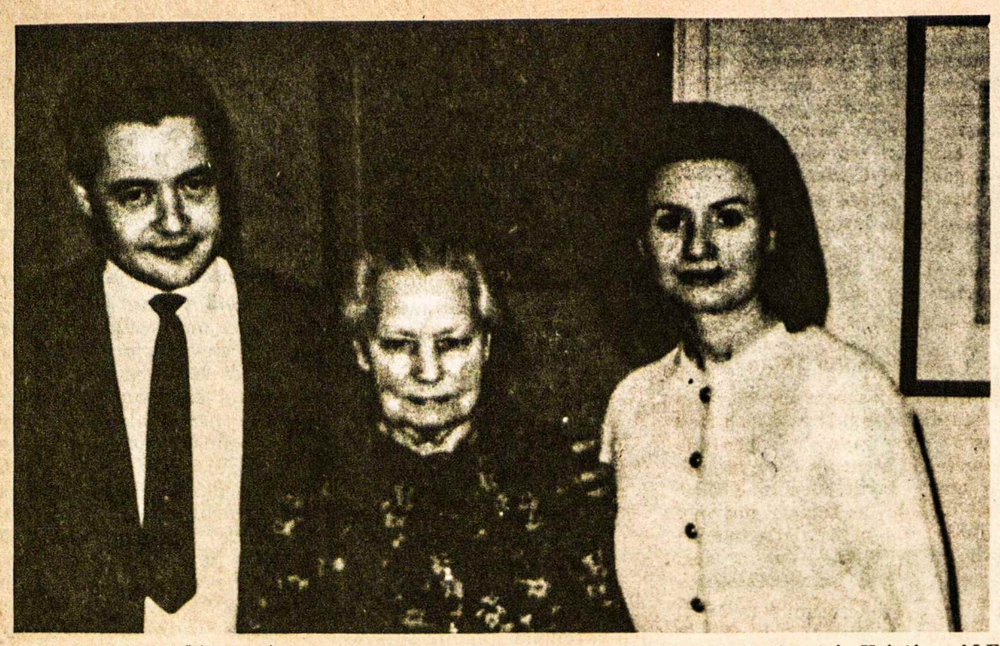

KONSTANCIJA BRAŽĖNIENĖ (viduryje) tarp savo išgelbėtų žydų vaikų Niujorke 1966 metais. Kairėje — ALEKSAS GRINGAUZAS, dešinėje — SARA (KAPELOVIČIENĖ) CAPELOWITCH, kuriuos velionė slėpė savo namuose Kaune vokiečių okupacijos metais. Nuotrauka – iš "The Observer" laikraščio, leidžiamo Čikagoje

Kuklieji žydų gelbėtojai

Platus reportažas amerikiečių laikraštyje apie Konstanciją Bražėnienę

Lietuviams priekaištaujama, kad jie vokiečių okupacijos metais, kai viską tvarkė okupacinė valdžia, labai mažai žydų išgelbėjo nuo gresiančios mirties. Priekaištautojai betgi neatsižvelgia į tai, kad patiem lietuviam grėsė mirtis už persekiojamų žydų slėpimą bei gelbėjimą. Ir vis dėlto atsirado drąsių lietuvių — pavienių asmenų bei šeimų, kurie rizikavo savo gyvybe ir išgelbėjo gana daug žydų.

Deja, tie gelbėtojai buvo tokie kuklūs, kad niekur nesiskelbė, niekur nesiregistravo ir liko nežinomi. Dalį jų paskelbė S. Binkienė leidinyje "Ir be ginklo kariai". Jei ne tas leidinys, tai nebūtų žinoma nė toji lietuvių gelbėtojų dalis.

Minėtoji knyga buvo išleista okupuotoje Lietuvoje, išeivijoje mažai žinoma. Toje knygoje nėra tų gelbėtojų, kurie po II D. karo atsidūrė laisvajame pasaulyje. Čia niekas jų nejieškojo ir niekas apie juos nerašė. Viešumon pateko tik*tai vienas kitas — dauguma jų* liko nežinomi. Pvz. Toronte viena lietuvių šeima buvo apdovanota Izraelio vyriausybės Teisuolių medaliu, bet jo įteikimo iškilmė įvyko privačiame bute, dalyvaujant Izraelio konsului, nes toji šeima nenorėjo viešumos.

Labai galimas dalykas, kad tokių šeimų bei pavienių žydų gelbėtojų yra ir daugiau, bet dėl savo kuklumo nesiryžta išeiti viešumon.

Šioje srityje daug galėtų padaryti išgelbėtieji žydai, gyvenantys Izraelyje, JAV-se ir kitur. Jie galėtų kreiptis į "Yadvašem" įstaigą Jeruzalėje, pranešti gelbėtojų pavardes ir iškelti juos viešumon kaip herojus ar herojes. Taip yra padarę tik dalis lietuvių išgelbėtų žydų. Kiti nesiryžo to padaryti, liko jiems dėkingi savo širdyse, bet neiškėlė jų viešumon ir pagarbon.

Konstancija Bražėnienė

Neseniai pasiekė mane iškarpa amerikiečių laikraščio "The Journal News", leidžiamo Rockland County srityje (A Gannet Newspaper Serving Rockland County). Jo data — 1985 m. rugpjūčio 16. Pirmame puslapyje išspausdinta pradžia ilgo reportažo apie žydų gelbėjimą II D. karo metu, o tęsinys nukeltas į sekcijos pabaigą.

Ten rašoma apie kuklią žydų gelbėtoją Kaune Konstanciją Bražėnienę. Ji mirusi Niujorke 1970 m., bet jos darbai viešumą pasiekė tik po 15 metų. Apie ją prabilo "The Observer" Čikagoje ir galbūt kiti laikraščiai, kai jai Izraelio vyriausybės buvo pripažintas Teisuolių medalis ir įteiktas Niujorke gyvenančiai dukrai. Nėra abejonės, kad tokių kuklių žydų gelbėtojų yra ir daugiau, bet jų iškėlimu niekas nesirūpina.

Priėmė žydų vaikus

Pasak minėto laikraščio, gavusio žinias iš Konstancijos Bražėnienės dukters dr. Nijolės Bražėnaitės-Paronetto, pagerbtoji žydų gelbėtoja priėmusi į savo namus Kaune penkerių metų žydaitę Sarą ir devynerių metų berniuką Aleksą. Abudu buvo paimti iš kaimyninio geto ir slepiami iki karo pabaigos. Mergaitė buvo pakrikštyta, kad pavojaus atveju K. Bražėnienė galėtų parodyti metrikus.

O tokių pavojingų momentų buvo. Kartą vokiečių kareiviai Bražėnų namuose darė kratą, ieškodami antinacinės literatūros. Tai gerai atsimena Sara ir amerikiečių laikraščio korespondentui pareiškė: "Ji (Bražėnienė) apdengė mane skara ir pasakė jiem (kareiviam), kad aš sergu difterija. Jie apžiūrėjo namą ir išėjo . . . Kai gatvėje pasirodydavo daug SS vyrų, aš pasislėpdavau. Kitomis dienomis išeidavau į kiemą ir žaisdavau. Ji turėjo karvę, tad ir aš gaudavau pieno. Maisto anuo metu buvo labai mažai, bet ji man duodavo ką tik geriausio turėdavo".

Saros draugas Aleksas Gringauzas buvo slepiamas tos pačios Bražėnienės namuose ištisus dvejus metus. Jį atsivedė jos sūnus Mindaugas, 17 metų amžiaus, paimtas vokiečių kariuomenėn. Jis pamatęs berniuką žydų kolonoje, žygiuojančioje į darbą orauosčio *link, priėjo prie jo* (Mindaugas buvo uniformuotas) ir parsivedė į savo šeimos namus.

Berniukas buvo slepiamas daugiausia palėpėje ir po laiptais. Kartą jis žiūrėjo pro langą turbūt į praskrendančius lėktuvus. Tai pastebėjo vokiečių kareivis ir atėjo tikrinti, manydamas, kad tame name slepiamas karo prievolei tinkamas jaunuolis, bet, pamatęs, kad tai vaikas, išėjo.

Amerikoje ir Izraelyje

Taip abu žydų vaikai buvo išgelbėti. A. Gringauzas dabar gyvena Amerikoje (Woodmere, LI). 1944 m. jis surado savo tėvą, o Sara — savo motiną. Sara kurį laiką studijavo Kanadoje, susipažino su Petru Capelowitch, ištekėjo už jo ir išvyko Izraelin 1973 m. Dabar jiedu gyvena Rehovot vietovėje, turi dvi dukteris ir 19 metų sūnų, tarnaujantį Izraelio kariuomenėje.

Ten gyvendama Sara paprašė Izraelio vyriausybę pagerbti jos gelbėtoją, kurią ji taip apibūdino: "Ji buvo labai religinga katalikė ir manė, kad elgesys su žydais buvo labai neteisingas".

Iš Sibiro Amerikon

Karui baigiantis, Konstancija Bražėnienė pasiliko Kaune slaugyti savo ir vyro motinų. Jos vyras Konstantinas Bražėnas buvo miręs 1933 m. Jis buvo advokatas ir pirmojo Lietuvos seimo narys. Dukros — Nijolė ir Vida, dirbusios Lietuvos pogrindyje vokiečių okupacijos metais, išvyko į Vakarus, ten baigė mokslus ir sukūrė savo šeimas. Dr. Nijolė gyvena Niujorke, o Vida (Vaitiekūnienė) — Australijoje. Neilgai trukus jų senelės, likusios Kaune K. Bražėnienės globoje, mirė. Mindaugas, patekęs į rusų karo belaisvių lagerį, gavo inkstų ligą ir mirė 1948 m. K. Bražėnienė tais metais buvo rusų deportuota į Sibirą drauge su būriu kitų lietuvių. Jų tarpe buvo 13 jėzuitų ir kiti 7 vyrai. Jie buvo nugabenti į miškų ir žvejybos darbus. K. Bražėnienė turėjo būti jų virėja.

Abi Bražėnaitės su broliu Algimantu, gyvenančiu Detroite, ištisus 17 metų stengėsi išlaisvinti savo motiną iš Sibiro vergijos per JAV vyriausybę, bet nesėkmingai. Pagaliau per vieną sovietinį žurnalistą su dolerių pagalba pavyko gauti Sov. Sąjungos leidimą K. Bražėnienei emigruoti į JAV-bes. Tai įvyko 1966 m. gegužės mėnesį. Niujorke ją išnešė ant neštuvų — buvo labai suvargusi ir susenusi. Mirė 1970 m., sulaukusi 78-rių.

Baigdama savo pasakojimą amerikiečiui laikraštininkui, dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto pareiškė: "Tai tik vienas pavyzdys to, kas atsitiko mūsų kraštui. Mes tikimės, kad jis vieną dieną bus laisvas".

NIJOLĖ BRAŽĖNAITĖ-PARONETTO, gyvenanti Niujorke, su apsilankiusia seserimi VIDA VAITIEKŪNIENE, gyvenančia Australijoje, žiūri į savo motinos KONSTANCIJOS BRAŽĖNIENĖS, žydų gelbėtojos, nuotrauką jos apdovanojimo Teisuolių medaliu proga "The Journal-News"

Laisvės paminklas Brazilijoje

Lietuvos laisvės statulos kopija ateivių dėka byloja pasauliui apie lietuvių tautos pastangas ir jos viltis

R. KYMANTAS

Brazilijos lietuvių pastangomis Sao Paulo mieste pastatytas laisvės paminklas, kurio atidengimo iškilmės įvyko 1985 m. gruodžio 14 d. Jo pastatymu daugiausia rūpinosi Lietuvių muziejaus ir archyvo komisija, vadovaujama Aldonos Valavičienės. Per trumpą laiką buvo surinkta iš pasiturinčių tautiečių apie 30 milijonų kruzeirų. Tai gana stambi suma net ir silpnos valiutos mastu.

Sao Paulo lietuvių kolonijai pagaliau išaušo ilgai laukta diena, ir Lietuvių muziejaus bei archyvo komisija pakvietė visus tautiečius dalyvauti iškilmingame paminklo atidengime.

Iškilmės buvo pradėtos pamaldomis katalikų šventovėje prie aikštės, pavadintos "Republica Lituana". Iškilmingas Mišias atnašavo prel. P. Ragažinskas drauge su kunigais — Pranu Gavėnu, Petru Rukšiu, Vytautu Kavoliu. Lietuviškas giesmes giedojo Lietuvių bendruomenės choras, vadovaujamas Felikso Girdausko. Tautinių šokių būrelių nariai bei narės buvo pasipuošę tautiniais drabužiais.

Po Mišių visi dalyviai iškilmingoje procesijoje atžygiavo į Lietuvos respublikos aikštę. Priekyje ėjo jaunimas su Brazilijos ir Lietuvos vėliavomis. Visiems išsirikiavus aikštėje, karinės policijos orkestras grojo atitinkamus muzikos kūrinius, kol atvyko miesto burmistras ir kiti aukštieji svečiai.

Henrikas Lošinskas įžanginiame žodyje dėkojo visiem susirinkusiem ir pranešė, kad atvyko ne tik miesto burmistras dr. Mario Covas, bet ir Sao Paulo aviacijos bazės komendantas lietuvių klimės plk. Albertas Šiaudžionis, konsulė Eliza Sigala, miesto atstovas Anercides Valente, plk. Sergio Barclos, plk. J. Vargas, lenkų kolonijos atstovas Bohdan Bilinski, nemažas būrys vietos žurnalistų bei reporterių.

Lietuvių visuomenė taip pat buvo gausiai atstovaujama. Dalyvavo Lietuvių sąjungos Brazilijoje pirm. Aleksandras Bumblis, Brazilijos lietuvių bendruomenės pirm. Jonas Tatarūnas, Šv. Juozapo L. K. bendruomenės vicepirm. Vytas Tumas, Moterų draugijos pirm. Danutė Silickaitė-Jones, skautų vadovė Eugenija Bacevičienė, Brazilijos lietuvių jaunimo sąjungos pirm. Flavijus Bacevičius, "Volungės" choro vadovė Liucija Banytė, "Nemuno" ansamblio vadovė Silvija Bendoraitytė-Machado, "Rūtelės" tautinių šokių grupės nariai bei vadovai.

Iškėlus vėliavą, H. Lošinskas perskaitė sveikinimo telegramą, gautą iš Brazilijos respublikos prezidento dr. Jose Sarney ir adresuotą A. Valavičienei — Lietuvių muziejaus ir archyvo komisijos pirmininkei. Telegrama pasirašyta prezidento įstaigos šefo ambasadoriaus Alvos de Souza. Joje sakoma:

"J. E. Respublikos prezidentas man pavedė padėkoti už pakvietimą į Laisvės paminklo atidengimą. Prezidentas apgailestauja, kad negali dalyvauti. Jo pavestas siunčiu Jums sveikinimus bei linkėjimus šių iškilmių proga".

Lietuvių muziejaus ir archyvo komisijos vicepirm. Jonas Valavičius pasakė paminklo atidengimo kalbą, kurioje pareiškė:

"Šiandieną Lietuvių muziejaus ir archyvo komisija perduoda Sao Paulo miestui Laisvės paminklą, pagerbdama laisvą bei nepriklausomą Brazilijos žemę ir valstybę, kuri prieš šešis dešimtmečius priėmė kelias dešimtis tūkstančių lietuvių ateivių ir tapo antrąja jų tėvyne. Prie paminklo statybos prisidėjo visi lietuviai ir lietuvių organizacijos. Prie aikštės reformos prisidėjo Lietuvių sąjunga Brazilijoje ir apylinkės gyventojai, vadovaujami Roberto Mendo. Paminklo statytojai norėjo palikti ateinančiom kartom lietuvių imigracijos ženklą, įamžintą bronzoje ir granite Sao Paulo mieste, kur telkėsi didžioji lietuvių ateivių dalis. Sao Paulo lietuviai yra labai dėkingi burmistrui dr. Mario Covas bei šios apylinkės administratoriui dr. Walter Makassian, kurie visais būdais rėmė projekto vykdymą. Iškėlėm šiame mieste Laisvės statulos kopiją, kuri buvo pastatyta 1928 m. laikinojoje Lietuvos sostinėje Kaune. Mes tuo būdu pagerbėm laisvę. Deja, Lietuvoje Laisvės paminklas okupanto buvo sunaikintas, bet mes jį atstatėm laisvoje Brazilijoje".

Sao Paulo miesto burmistras dr. Mario Covas savo kalboje džiaugėsi lietuvių susipratimu ir jų pastangomis pastatydinti laisvės simbolį Brazilijoje.

Iškilmėm baigiantis, užėjo tropikinis lietus, ir dalyviai pradėjo skirstytis. Vera ir Jonas Tatarūnai pakvietė iškilmių svečius bei pareigūnus vaišėm.

Paminklo statybą planavo ir ją vykdė inž. Jonas Silickas. Jo dėka darbas buvo atliktas planingai ir pigiai. Jo darbas, paaukotas šiam projektui yra labai vertinamas Lietuvių muziejaus bei archyvo komisijos ir visų Brazilijos lietuvių. Šis paminklas liudys ateinančiom kartom lietuvių ateivių pastangas iškelti prarastą tėvynės Lietuvos laisvę ir viltį ją atgauti.

Kitataučių spauda apie Lietuvą

(Atkelta iš 1-mo psl.).

Po trijų dienų, dar prieš švintant, Sugihara buvo pažadintas neįprasto šnabždėjimo prie savo namo. Pažvelgęs pro langą, jis pamatė apie 200 laukiančių gatvėje žmonių. Pasiuntęs žmoną ir vaikus į saugų kambarį, jis įsakė tarnui įleisti tų žmonių atstovus. Atstovai paaiškino, kad jie yra norintieji savo gyvybę išgelbėti žydai. Jie visi turėjo dokumentus su olandišku antspaudu: 'Viza į Curacao nėra reikalinga'. Jie prašė Japonijos tranzito vizos, su kuria galėtų pervažiuoti Sov. Sąjungą ligi Vladivostoko".

Nepaisydamas pakartotinio Japonijos užsienio reikalų ministerijos draudimo, Sugihara išdavė 6.000 vizų. Ne visi vizas gavusieji jomis pasinaudojo, tačiau jų vietoje važiavo kiti su suklastotomis vizomis. Tomis vizomis pasinaudojo visa Lenkijos miestelio Mir rabinų mokykla, žymių dabartinių Izraelio veikėjų, jų tarpe M. Savidor, parlamento pirmininkas.

Apie Sugiharos veiklą Kaune Japonijos televizija 1984 m. rodė vienos valandos ilgumo filmą. Apie žydų važiavimą per Sibirą į Japoniją rašo taip pat Č. Milašius knygoje "Gimtoji Europa".

Japoniškų vizų savininkai, kurie jomis pasinaudojo, niekad vokiečių okupacijos nematė. **J.B.**

Bookbinding Studio
"SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas – lietuvis.
Telefonas 625-2412
P. O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti N. ir J. VAZNELIŲ
Gifts International Inc.
2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424
Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

"Tėvynės prisiminimų" radijo programos vedėja VIOLETA SIMANAVIČIŪTĖ-LAURINAVIČIENĖ su savo dėde kunigu AUGUSTINU SIMANAVIČIUMI, OFM, vienos programos metu CHIN radijo stoties studijoje Toronte

Naujovių besigaudant

Č. SENKEVIČIUS

Gyvenimas yra milžiniškas ratas, kurį suka laikas. Todėl jis nestovi vietoje. Ir, kaip paprastai sakoma, eiti su gyvenimu yra verčiamas kiekvienas žmogus, prieš kurį pastatomi vis nauji dalykai, eilės įvairių naujovių. Ne visi yra greiti tas naujoves sutikti, ne visi jas giria, pagaliau ne visiems jos tuoj pat ir reikalingos. Toje naujovių raizgynėje maišosi ne tik mados — plaukų šukuosenos, spalvos, drabužių pasiuvimai, žmogaus išvaizda, bet ir jo elgsena bei požiūriai. Maišosi menai, muzika, įvairių absurdų išraiškos, maišosi gitaros ir dainelės, moterų "išsilaisvinimai", sekso rūpesčiai, naujos ligos ir "soap operos". Viskas tartum sumesta į vieną katilą — jieškok, rinkis, kas patinka, arba semk viską. Tas vertybių sujaukimas toks ryškus, kad ne vieną, ypač jaunesnį, nuveda nihilizmo keliais — kam jieškoti ar į ką įsikabinti, jei rytoj prieš akis bus pastatyti vėl nauji dalykai?

Kol dar naujovės ir madingumas skabo gyvenimo žiedelius bei lapus, kol dar pjausto šakeles, nėra nieko blogo, nes dažnai naujos dekoracijos labiau patraukia, o ir pačius daiktus daugiau papuošia. Bet kai įsismaginama raustis šaknyse, sunku tikėtis, kad medis išliks gyvas. Tie visi, kartais gana sunkiai suvokiami veiksmai, filosofų priesginų skatinami, paprastai pavadinami naujos visuomenės kūrimu.

Tame procese priešiškumas atlieka pagrindinį vaidmenį. Atrankos nejieškant, viskas pirmiausia nubraukiama: jei kas praktikuoja savo religiją, naujos visuomenės kūrėjai turi to nedaryti; jei vaikštoma tvarkingai ir elgiamasi mandagiai, naujos visuomenės kūrėjai visa tai turi atmesti. Tradicijų palaikymas ar vyresniųjų kopijavimas visiškai nesuderinami dalykai naujos visuomenės statytojams.

Tame nieko nebūtų blogo, jei tais veiksmais nebūtų pažeidžiamos šaknys. Naujoviškumais daugiausia užsikrečia jaunimas. Tai visai natūralu. Juk ir pats jaunas žmogus iš esmės yra naujovė.

Iš kartų į kartas slenkantis pasaulis keičiasi visokeriopa pažanga, didžiuojasi nepaprastais laimėjimais, ypač fizikoje, medicinoje, technologijoj. Tačiau tų visų laimėjimų labirintuose gerai palandžioję atrasime sričių, to laiko rato ten įtrauktų ir jieškančių tinkamos išeities — kad naujuose atspalviuose išliktų senieji pagrindai, be kurių ir pažangai nebūtų į ką remtis. Tai dvasinis žmogaus pasaulis, kurio pagrindinė atrama, deja, nebe žmogaus rankose. Tos minties betgi ne vienas labai jau kratosi. O tai ir yra vienas iš ryškiausių dvasinio gyvenimo lūžių, kurio skeveldras dažnai sunku ir besulipdyti. Lūžis yra, kai išradingasis, talentingas ir pažangus žmogus ima save statyti viso ko centru. Ši samprata būdinga marksistiniam galvojimui, ji atsiliepia ir materialistinio pomėgio žmonėse. Taipgi ir naujosios visuomenės kūrėjams toji žmogiškoji "viršūnė" yra priimtina, nes statymas ko nors virš savęs reiškia neribotos laisvės atsisakymą. O tas beribis "Aš" tampa idealu.

Bet visa tai tėra lakstymas paviršiumi, gėrėjimasis naujomis formomis ir spalvomis be jokio gilesnio esminio svarstymo. Todėl Dievą pripažįstantieji nesutiks su minėtais teiginiais. O vis dėlto, kaip matome, ir religinėse bendruomenėse jieškoma naujų spalvų ir einama su gyvenimu. Ir tame jieškojime galime daug ko netekti, bet šaknys išliks nepažeistos.

To reikia ir kitose dvasinio gyvenimo srityse. Šeiminio bei socialinio gyvenimo plotmėje visos naujadarystės bus tol geros, kol neardys šeimų ir supras, kad vaikams yra reikalingi tėvai, jos bus įdomios ir geros tol, kol negriaus pagrindinių pasaulio dėsnių, visiems žmonėms išsakytų Dievo įsakymuose. Tautiniame aspekte prisimintini dideli kultūros lobiai, kurie per šimtmečius buvo sutelkti atskirų tautų ar rasių. Nors kai kurie madingieji mėgsta save laikyti kosmopolitais, iš esmės visa tai tėra paprastas deklaravimas, bet ne tikrovė. Gimtojo krašto, tautos ar net priprastos apylinkės atrama negali būti kuo nors kitu pakeista. Kai kalbame apie žemę, matome tą jos dalelę, kurioje krutame ir kvėpuojame.

Taigi didžiajame laiko rate besiskleidžiančios naujovės, stebinanti pažanga bus jau pasenusi, kai į to rato viršūnę kils vėl nauji, dabar dar nežinomi dalykai.

Kas dabar nauja ir patrauklu, kas modernu ir įdomu, greitai bus praeitis, ir, kaip miręs daiktas, nustos viliojančios traukos. Tačiau šiek tiek gilesnis mąstymas kiekvieną veda prie išvados, kad tas laiko ratas, jei jis sukasi, turi turėti ir pastovią ašį. Tik šitai supratę naujos visuomenės kūrėjai, keisdami pavidalus ir atspalvius, gali padaryti pasaulį laimingesnį. O visa tai atmetę, patys to laiko rato bus išblaškyti, nepalikę ateities žmonijai nei pėdsako, nei garso. Knygos ir muziejai kalba apie tuos žmones, kurie nenorėjo pažeisti gyvybinių šaknų.

Metinė "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata – $20, JAV-se – $20 amerikietiškų. Naujam skaitytojui – $15.00.

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
Gerry Lougheed Funeral Home
252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

TRIUŠIŲ AUGINTOJAI

Rudens metu Panevėžio turgavietėje rengiama jau tradicine tapusi veislinių triušių paroda. Pernai panevėžiečiai buvo pakviesti į IX-ją parodą, kurioje savo ilgaausius švelniakailius rodė ir pagyvenę panevėžiečiai, ir jaunieji triušių augintojai iš gamtininkų stoties, Krekenavos vidurinės ir Piniavos pradinės mokyklų. Panevėžio turgavietėn tada atvyko triušininkystės mėgėjų net iš tolimų Varėnos ir Šalčininkų rajonų. 1972 m. buvo įsteigta Panevėžio triušių augintojų draugija, kuriai vadovauja Paežerio kolchoze gyvenantis agronomas Juozas Zabielavičius, triušius auginantis jau septintą dešimtmetį. Steigėjų gretose buvo nedidelis pagyvenusių, bet nuo mažens gamtą mylinčių kaimo ir miesto žmonių būrelis. Draugija dabar turi daugiau kaip 200 narių, kurie vieni iš kitų mokėsi ir mokosi ne tik auginti, bet ir išsaugoti triušius. Sumaniais triušių augintojais tapo panevėžiečiai — Bronė Kizienė, Nikolajus Ziminas, Juozas Vaičiulėnas, Vaclovas Bartkevičius, naujamiestiečiai Anatans Stepulionis ir Virginija Štaraitė, paežeriečiai Pranas Breibė ir Teresė Gaidienė bei daugelis kitų. Jie sugebėjo išauginti po šimtą ir daugiau triušių. Penevėžiečiai išaugino ir pardavė 54.000 triušių, apie trečdalį sunaudojo savo reikalam, pramonei parūpino 20.000 kailiukų.

VAGYS IŠ ODESOS

Vladimiras Morozovas, 27 metų amžiaus, Vilniun atskrido 1985 m. sausio 30 d., o jo aštuoniolikmetis "kolega" Sergejus Berkovas atvažiavo traukiniu vasario 1 d. rytą su "darbo" įrankiais — kirvukais, raktų rinkiniais, pirštinėmis. Lėktuvan lipti pabijojo, kad nebūtų sulaikytas. Kaip buvo iš anksto susitarta, V. Morozovą jis rado "Neringos" viešbutyje. Tą patį vakarą ir sekančią dieną vagys iš Odesos įsilaužė į kelis butus, šeimininkų turtą sumažindami keliais tūkstančiais rublių. Ypač sėkmingas buvo apsilankymas viename bute Sudervės gatvėje, kur rado pinigų, aukso bei sidabro dirbinių ir alkoholinių gėrimų. Nutarė, kad tuo tarpu užteks. Milicija juos sulaikė tik Gudijos sostinėje ir sugrąžino Vilniun. Teismo posėdyje V. Morozovas ciniškai pareiškė: "Atvykau susipažinti su Pabaltiju ir vogti". Brigita Balikienė, šį įvykį aprašiusi 1985 m. gruodžio 14 d. "Komjaunimo tiesoje", stebisi, kaip niekur nedirbantis V. Morozovas galėjo praleisti net keturias dienas reprezentaciniame "Neringos" viešbutyje, iš anksto žinodamas, kad bus įsileistas ir ten galės susitikti su vėliau atvažiavusiu S. Berkovu. Pasak B. Balikienės, aukščiausios klasės viešbutis "Neringa" oficialiai neturi tuščių kambarių. Ji pataria Vilniuje įsteigti viešbučių informacijos biurą, kuriame tikrieji keleiviai telefonu būtų painformuoti apie tuščius kambarius. Tada jiems nereikėtų praleisti nakties ant kieto suolo Vilniaus geležinkelio stotyje arba orauostyje, o "Neringa" ir kiti viešbučiai neturėtų kambarių gastrolių atvykstantiems vagims.

KAUNO ATEITIS

Kauno ateities planus "Tiesos" 1985 m. gruodžio 14 d. laidoje atskleidžia architektas Jonas Zagorskas, su kitais autoriais paruošęs planus šio miesto augimui. Pirmo plano Kaunas susilaukė 1847 m. su jame nupiešta dabartine Laisvės alėja ir ją supančiu stačiakampiu gatvių tinklu. Nepriklausomybės metais Kauno planas buvo taisomas kelis kartus, pasisamdžius danų architektą Franseną. Prie Vydūno alėjos tada atsirado spindulinis gatvių tinklas. Pagal pokaryje paruoštus planus išaugo naujieji Kauno rajonai. Naujausiame plane Kauno augimą numatyta perkelti prie Aukštosios Panemunės ir tą plotą pavadinti Rokų rajonu. Spėjama, kad to rajono naujom statybom reikės poros dešimtmečių. Rokuose numatoma statyti mažaaukščių namų su sklypais. Svarbieji kultūros objektai ir ateityje bus telkiami Kauno centre. Pėstiesiems skirtą Laisvės alėją papildys kai kurios kitos gatvės. Viena jų — Daukanto gatvė bus nutiesta iki Nemuno salos, kurią norima paversti miesto parku. Iš to parko pėsčiųjų tiltu per Nemuną bus galima pasiekti Kauno botanikos sodą. Nemuno krantinėje numatoma pastatyti viešbutį ir "Pergalės" fabriko klubą. Galvojama ir apie dramos teatro atnaujinimą, planuojama universali sporto bei kultūrinių renginių salė.

VILNIUS IR KAUNAS

Jonas Zagorskas teisingai pastebi, kad Lietuvoje netoli vienas kito yra du beveik vienodo didumo miestai — Vilnius ir Kaunas. Vilniečiai savo miestą plečia Kauno kryptimi. Naujieji Kauno rajonai — Rokai ir Vaišvydava taip pat bus statomi į Vilniaus pusę. Pasak J. Zagorsko, artėjant prie Vilniaus, Kauną reikėtų perkelti į kitą Nemuno krantą. Tada Kauno marios atsidurtų mieste kaip savotiška poilsio zona. Senajame Kauno plane buvo siūloma nugriauti žemaaukščius namus ir tankiai pristatyti penkiaaukščių, devyniaaukščių namų. Naujajame plane tokios minties atsisakyta, jie nebus griaunami. Žemi namai patogūs gyventojams. Didelė dalis senų namų bus palikta Žaliakalnyje, Vilijampolėje, Šančiuose. Kauniečių susisiekimui ir toliau bus naudojamas autobusų bei troleibusų tinklas, nes tik jie, o ne asmeniniai automobiliai gali išspręsti sparčiai augančio miesto susisiekimo rūpesčius.

NAUJI KVARTALAI

Prieš porą metų Kėdainiuose pradėtas statyti gyvenamasis Žvaigždžių kvartalas susilaukė paskutinio gyvenamojo namo. Šis devynaukštis pastatas turi 54 butus. Paskutiniu kvartalo statiniu taps 280 vietų vaikų lopšelis-darželis. Statybininkai pradeda dirbti ir naujajame Janušavos kvartale, skirtame augantiems Kėdainiams. **V. Kst.**

"AUDRA" KELIONĖS I LIETUVĄ IR KITAS PASAULIO ŠALIS — AUDRA TRAVEL — TRAVEL CORPORATION

sveikina visus lietuvius su šv. Kalėdomis, Naujais metais ir siūlo naujas, įdomias keliones

Į LIETUVĄ 1986

Išvyksta	Grįžta	Išvyksta	Grįžta
Balandžio 17	Balandžio 28	Liepos 10	Liepos 21
Gegužės 12	Gegužės 27	Liepos 18	Rugpjūčio 3
Gegužės 30	Birželio 15	Rugpjūčio 11	Rugpjūčio 28
Birželio 30	Liepos 16	Rugsėjo 5	Rugsėjo 21
		Spalio 2	Spalio 13

Mūsų biuras:

- Pageidaujantiems paruošia individualias keliones į Lietuvą ir į kitas pasaulio šalis.
- Žiemos metu specializuojasi kelionėse į Pietų Ameriką, Karibų salas, Havajus bei kitur.
- Sutvarko vizas bei dokumentus iškvietimams.
- Priima užsakymus vertimams į kitas kalbas.
- Tarpininkauja suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą, nuperkant dovanas, automobilius, tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnes informacijas teikia
AUDRONĖ, JŪRATĖ ir kiti darbuotojai adresu:
1576 Bloor St. West, Toronto, Ontario, Canada, M6P 1A4
(priešais Lietuvių namus)
Tel. (416) 532-8772 arba **(416) 537-3060**
Telex 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Argentinos Berisso mieste veikianti Mindaugo vardo draugijos vaikų tautinių šokių grupė, vadovaujama NANCY MARIEL PERSICO BUKAUSKAS. Ši grupė dažnai pasirodo įvairių renginių bei švenčių programose

Hamilton, Ontario

LIETUVIŲ PENSININKŲ KLUBAS kiekvieno mėnesio pirmąjį ketvirtadienį rengia mėnesinius savo susirinkimus. Anksčiau tie susirinkimai vykdavo pensininkų namų "Rambynas" patalpose, bet dabar, klubo narių skaičiui vis didėjant, "Rambyne" tam skirtos patalpos pasidarė per mažos. Dėl to tie susirinkimai jau bus Jaunimo centre.

Sausio mėnesio susirikimas pirmą kartą ir įvyko Jaunimo centre. Susirinkusių skaičius su pensininkais ir svečiais buvo beveik visa šimtinė. Šįsyk gana gausus susirinkimas, bet dar ne pilnas, kadangi vien pačių narių pensininkų klubo sąrašuose jau esama per 150.

Susirinkimo programa prasidėjo su pirm. K. Mikšio pranešimu. Protokolą rašė klubo sekr. Ant. Mingėla. Čia paaiškėjo, kad Hamiltono liet. pensininkai yra labai veiklūs savo iškylomis, tautinių ir religinių mūsų švenčių minėjimais, lankymu savo sergančiųjų ir rėmimu aukomis lietuviškų institucijų. Šis susirinkimas irgi, pasirėmus B. Pakalniškiui, nutarė paskirti $200 įsteigtai lituanistikos katedrai Ilinojaus universitete. Klubo iždininkas L. Klevas įteikė vokelį su pinigais ir klebonui kun. J. Liaubai — auką parapijos reikalams. Klubo nariai yra apsidėję sau $5 metiniu mokesčiu, kuris šiais metais bus pakeltas vienu doleriu.

Buvo ir meninė susirinkimo dalis. Ją atliko "Aukuro" aktoriai — M. Kalvaitienė, K. Bungarda ir E. Dauguvietytė-Kudabienė. Mūsų talentingieji artistai padeklamavo daug gražių eilėraščių, pasakė dialogų ir prajuokino visus savo papasakotais anekdotais. Jie paaiškino čia ir skirtumą tarp tinginio ir darbštaus, kur pirmasis savo darbą atlieka visada pykdamas, antrasis — šypsodamasis. Visa programa vyko dar prie Kalėdų eglutės, kurią M. Pusdešrienės buvo papuošta jos pačios pagamintais įdomiais šiaudinukais.

Susirinkimas baigėsi pasivaišinimu, kuris buvo paruoštas darbščiųjų šeimininkių — A. Mačiulaitienės, Pr. Krivinskienės ir F. Venskevičienės. **K. M.**

PADĖKA

Reiškiu nuoširdžią padėką Hamiltono parapijos klebonui kun. J. Liaubai už atlaikytas šv. Mišias, mirus Lietuvoje mano mylimai Mamytei; visiems draugams ir pažįstamiems už dalyvavimą šv. Mišiose, pareikštas užuojautas žodžiu bei raštu ir už atsiųstas gėles.

Z. Saunorienė su šeima

Saulte Ste. Marie, Ont.

A. a. JULIUS OKMANAS mirė 1985 m. gruodžio 28 d. Liko liūdinti žmona Ona sūnūs — Liudas su šeima Picton, Ont., Sigitas su šeima Thunderbay, Ont., ir Arnoldas su žmona Sault Ste. Marie, Ont., 4 vaikaičiai, 1 provaikaitė, sesuo Elena Okmanaitė Vokietijoje ir sesuo Ona Poliplienė su šeima bei giminėmis Lietuvoje. Palaidotas gruodžio 31 d. iš St. Jerome's šventovės Sault Ste. Marie "Holy Sepulchre" katalikų kapinėse. Laidotuvių apeigas atliko kun. Conelly. Atsisveikinti ir palydėti į kapines atvyko daug žmonių — vietinių, o taip pat iš tolimesnių vietovių, nes velionis buvo nuoširdus, draugiškas ir mėgstamas žmogus, dalyvaudavo tautiečių susirinkimuose ir tautinių švenčių minėjimuose. Po laidotuvių dalyviai buvo pakviesti užkandžiams į velionies namus.

Velionis buvo gimęs 1908 m. Eglupės kaime, Kazlų Rūdos valsčiuje, Marijampolės apskrityje. Vedęs Oną Jurevičiūtę, gyveno Kazlų Rūdoje ir dirbo prie geležinkelio. Okupuojant Lietuvą komunistams rusams, 1944 m. persikėlė gyventi į Vokietiją. Čia gyvėno Eckenfordo lietuvių stovykloje. 1948 m. atvyko į Kanadą. Dirbo "Algoma" plieno įmonėje mūrininkų skyriuje iki pensijos. Dirbdamas įmonėje, pats pasistatė gražų ir patogų namą, kuriame kartu su žmona gyveno iki paskutinės gyvenimo dienos.

Būdamas pensininku mėgo žvejoti. Paskutinių 10 metų laikotarpyje, ilgėdamasis gimtojo krašto, velionis su žmona lankėsi du kartus Lietuvoje; grįžęs mėgo dalintis išgyventais įspūdžiais. Bandė atsivežti iš tėviškės saujelę žemės, bet Maskvoje tikrinimo metu buvo atimta. Žmona turėjo daugiau laimės atsivežti žemės ir gėlių žiedų, kurias paskutinio atsisveikinomo metu įdėjo prie mirusio vyro į karstą.

Tebūnie a.a. Juliui lengva svetingos Kanados žemė. Giminėms ir artimiesiems nuoširdi lietuviška užuojauta. **Valdyba**

KALĖDŲ ŠVENTĖM į mūsų miestą buvo atvykę keletas svečių iš tolimesnių Kanados vietovių. K. K. Slyžius aplankė baigusi veterinarijos studijas ir jau savo profesijoje dirbanti pietinėje Ontario dalyje dukra Irena Moore. A. V. Motuzus aplankė prie Toronto gyvenantis sūnus Linas su žmona. **Korespondentas**

TAUTOS FONDUI AUKOJO: $50 — Vytautas Skaržinskas; **$40** — Henrikas Matijošaitis; **$30** — Aleksas Skardžius; **$20** — Juozas Puteikis, Juozas Malskis, Juozas Kvoščiauskas, Jonas Meškis, Antanas Balčiūnas, Nep. Aukštikalnis; **$10** — Jurgis Skardis, Stasys Druskis, Rimas Gasparas, Ignas Girdzevičius, Ignas Genys, Vaclovas Goldbergas, Lena Jakumaitienė, Vytautas Kramilius, Vladas Mockus, Antanas Motuzas, Anicetas Petronis, Antanas Rutkauskas, Kazimieras Sližys, Vytautas Vainutis, Jurgis Valas, Albinas Vanagas; **$6** — Ben. Dabulskis; **$5** — Petras Čypas, Vincas Žurauskas, Marija Duobienė, Jadvyga Gasparienė, Stasys Grigelaitis, Eugenijus Kutkevičius, Vincė Liudavičius, Adolfas Motiejūnas, Julius Okmanas, Jadvyga Pareigienė, Vytautas Poškus, Alfonsas Trakinskas, Pranas Umbrasas, Kliara Žebaitienė, Gediminas Poderis, Jonas Skaržinskas, Jurgis Skardis, Jonas Kvoščiauskas, Jonas Riauka, Antanas Skaržinskas, Petras Umbrasas; **$2** — Uršulė Švilpienė. Nuoširdus ačiū visiem aukotojam.

O. Žurauskienė,
TF įgaliotinė

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

London, Ontario

ŠILUVOS MARIJOS PARAPIJOJE 1985 m. buvo vienas krikštas, viena pirmoji Komunija, vienerios jungtuvės ir dvejos laidotuvės.

LIETUVIŲ PRANCIŠKONŲ provincijolas kun. Placidas Barius, OFM, sausio 10 d. buvo atvažiavęs į lietuvių Šiluvos Marijos parapiją susipažinti bei aplankyti kun. Igno Mikalausko, OFM, einančio klebono pareigas.

APYLINKĖS VALDYBA, vadovaujama pirm. Andriaus Petrašiūno, rengiasi Vasario 16 minėjimui vasaraio 16, sekmadienį, 4 v.p.p., Althouse kolegijos auditorijoje, prie Londono universiteto. Meninę programą atliks solistė Linda Marcinkutė, smuikininkė Regina Bankienė ir "Pašvaistės" choras.

A. a. ONA RATKEVIČIENĖ, 84 m., palaidota sausio 8 d. iš Šiluvos Marijos šventovės Šv. Petro kapinėse. Paliko nuliūdusias Judickų ir Eimantų šeimas.

ATSIKĖLĖ Į LONDONĄ gyventi Julius ir Adelė Žemaičiai. Viena šeima padidėjo lietuvių parapijoj. **koresp.**

St. Catharines, Ont.

IŠKILMINGAI MINĖSIME VASARIO 16. Šiemet Vasario 16 išpuola sekmadienį, todėl pamaldose ir minėjime dalyvaus daug lietuvių. Šiemet lietuviška vėliava bus pakelta dviejose žymiausiose miesto vietose — prie rotušės ir prie Daugiakultūrio centro, esančio prie pat katalikų katedros. Tiksli diena ir valanda bus pranešta vėliau.

Sekmadienį, 10 v.r., bus iškilmingos pamaldos, o 3 v.p.p., toje pat vietoje, įvyks meninė programa, dalyvaujant Toronto meninei grupei "Sutartinė". Po programos bus kavutė ir loterija. Kviečiami dalyvauti visi Niagaros pusiasalio lietuviai, įskaitant ir Amerikos pusėje gyvenančius.

Apylinkės valdyba

Ottawa, Ontario

XIV BALTIEČIŲ VAKARAS PARLAMENTO RŪMUOSE. Tradicinis baltiečių vakaras parlamento rūmuose įvyks 1986.II.26. Jį rengia Kanados baltiečių federacija, o globoja specialiai susidaręs parlamentarų komitetas, kuriame šiuo metu yra 42 parlamento nariai ir senatoriai. Šio komiteto pirmininkai yra finansų ministeris Michael Wilson ir senatorius Stanley Haidasz. Baltiečių federacijos vakaro organizacinę komisiją sudaro atstovai — latvių S. Anderson, lietuvių J. V. Danys, estų W. H. Pent.

1985.XII.11 įvyko darbo ir globos komitetų posėdis, kuriame aptarta vakaro ir su juo susijusių kitų parengimų programa.

J. V. Danys

• **Užsakykite "Tėviškės žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams, draugams, pažįstamiems.**

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 22 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	5%	nekiln. turto pask.	10%
santaupas	6%	asmenines paskolas	12%
kasdienines palūkanas už santaupas	5½%	*Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.*	
term. indėlius 1 m.	9%	*Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000.*	
term. indėlius 3 m.	10%		
reg. pensijų fondo	7½%		
90 dienų indėlius (minimum $5.000)	8%	*Nemokama asmeninių paskolų drauda iki $25.000.*	
Reg. pensijų 1 m.	9%		

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Ekonominę lietuvių konferenciją Floridoje, Marco saloje, surengė investavimų bendrovė "Litas" ir federacinis kredito kooperatyvas "Kasa". Pirmiausia "Kasos" reikalus aptarė tarybos pirm. V. Vebeliūnas, pareigūnai iš veikiančių skyrių Čikagoje, Niujorke ir St. Petersburge. "Kasos" kapitalas jau siekia $45 milijonus. Nauji skyriai steigiami Detroite ir Waterburyje. Antroji pokalbių dalis buvo skirta verslo reikalams. Galėjo dalyvauti visi norintys, bet ir joje vyravo "Lito" reikalai. Ši investacijų bendrovė buvo įsteigta Niujorke jaunų lietuvių, sutelkusių $8.000. Pradžioje kapitalas kilo pamažu, nes buvo verčiamasi akcijų supirkimu ir pardavimu. Reikalai pagerėjo, įsijungus į nekilnojamo turto pirkimą ir pardavimą. Buvo pasirinktas "Lito" vardas, nes organizatoriai šią bendrovę norėjo išlaikyti lietuviškose rankose. Dabar "Lito" turtas skaičiuojamas milijonais dolerių. Suvažiavimo dalyviai Marco saloje buvo apgyvendinti net trijuose "Lito" bendrovės turimuose viešbučiuose.

Verslo reikalais suvažiavime kalbėjo: "Lito" pirm. V. Vebeliūnas — apie menką lietuvių domėjimąsi verslais, praktišką investavimų panaudojimą, PLB vicepirm. dr. T. Remeikis — apie lietuviškas verslo bendroves ir verslininkus visuomeninės veiklos plotmėje, dr. J. Maldutis — apie orinio susisiekimo linijas ir tarp jų vykstančias varžybas, panaikinus valdžios suvaržymus, dr. J. Ulėnas — apie elektroninius skaitytuvus (kompiuterius) verslo ir net šeimos ekonominio gyvenimo planavime. Su Lietuvių prekybos rūmų veikla supažindino sol. A. Brazis, pabrėždamas, kad ši organizacija nori sujungti lietuvius verslininkus ir juos panaudoti lietuvybės išlaikymui. Čikagietis architektas A. Kerelis kalbėjo apie "Lito" steigiamą lietuvių centrą Lemonte prie Čikagos. Iš Tėvų vincentiečių "Litas" ten nupirko 230 akrų žemės plotą su šventove, salėm bei kitais pastatais. Centrui skirtas projektas pavadintas "Amber Shore" (Gintaro krantas). Jin yra įjungti daugiabučiai nuomojami pastatai, privatūs ir nuomojami gyvenamieji namai, patalpos įstaigoms, restoranams, krautuvėms, sporto ir parko reikalams. Naujasis "Amber Shore" rajonas su dabartinių pastatų kultūriniu centru galėtų priglausti apie 3.000 naujų gyventojų. Tikimasi, kad jie visi bus lietuviai. Apie projekto planus ir teisinį žemės ploto pertvarkymą kalbėjo advokatas R. Domanskis. Vincentiečių vienuolyno ir gimnazijos pastatuose jau dabar yra pakankamai vietos lietuviškoms mokykloms, knygynams, archyvams, organizacijų būstinėms, religinėms institucijoms, sporto klubams. Projektą remia ir jo būsimiem gyventojam religines paslaugas žada Čikagoje savo centrą turintys lietuviai jėzuitai.

Argentina

Susivienijimo lietuvių Argentinoje kultūros komisija pagerbė M. K. Čiurlionį 110-jų gimimo metinių proga. Kultūrinį renginį pradėjo H. Levanavičius. Salė buvo papuošta keliom M. K. Čiurlionio dailės kūrinių reprodukcijom. Paskaitininkas dr. Jonas Simanauskas ribojosi tik M. K. Čiurlionio gyvenimu ir jo muzikiniais kūriniais. Paskaita iliustruota M. K. Čiurlionio muzikos kūriniais, atliktais vietinės pianistės A. Rastauskaitės, ir išklausytais iš gautų įrašų.

Australija

Gegužinė Tautos fondui paremti 1985 m. lapkričio 30 d. buvo surengta Antano Šilvos sodyboje Mt. Dandenongo vietovėje. Fondo rėmėjų būrelis susilaukė apie 70 dalyvių iš Melburno bei jo apylinkių. Tautos fondo vardu juos pasveikino Aleksandra Volkienė, kiekvienam prisegdama tautines vėliavėles. Gerų laimikių turėjusiai loterijai vadovavo Tautos fondo atstovybės Melburne pirm. Kęstutis Lynikas. Dalyviai džiaugėsi šeimininkių paruoštais skaniais valgiais, linksma muzika ir parką primenančiu A. Šilvos sodu. Gegužinės pelnas ir surinktos aukos teko Tautos fondui.

Britanija

DBLS šiemet surengs du stambesnius Vasario 16 minėjimus. Vienas minėjimas Londono ir pietinės Anglijos lietuviams bus Londone, Bishopsgate instituto salėje, kitas, skirtas šiaurinės ir vidurinės Anglijos lietuviams — Derbyje. Meninę programą abiejuose minėjimuose atliks svečiai iš Hamburgo — sol. Vilija Mozūraitytė, pianistė prof. dr. R. Lampsatytė-Kollars ir smuikininkas Michael Kollars.

Lietuvių skautų sąjungos Europos rajono vadija šiemetinę skautų stovyklą nutarė surengti liepos 26 — rugpjūčio 3 d.d. Lietuvių sodyboje. Numatytas skautų savaitgalis Bradforde kovo mėnesį atšaukiamas dėl susidariusių nepalankių aplinkybių. Jį pakeis skautų susitikimas Mančesteryje balandžio mėnesį. 1987 m. Amerikoje įvyks tautinė lietuvių skautų stovykla, kurion norima nusiųsti bent vieną skiltį. Kelionės išlaidom padengti vadija atidarys specialų aukų fondą.

Prancūzija

Kun. Jonas Petrošius, jau 30 metų dirbantis Prancūzijos lietuvių sielovadoje, pernai vasarą buvo pakviestas Amerikon vysk. P. Baltakio, OFM, pasitarti ir pailsėti. Ilgesnį laiką jis viešėjo pas lietuvius pranciškonus Bruklyne ir Kennebunkporte, pas N. Pr. Marijos seseles Putname. Jam taipgi teko būti jaunų šeimų stovyklos kapelionu Neringos stovyklavietėje. Kun. J. Petrošius taipgi dalyvavo V. Vokietijos lietuvių kunigų suvažiavime, berniukų bendrabučio kertinio akmens pašventinime Vasario 16 gimnazijoje. Jis taipgi vedė rekolekcijas Šv. Kazimiero kolegijos klierikams ir kunigams Romoje, aplankė Belgijos lietuvius. Misijos patalpose Paryžiuje vyksta savaitiniai lietuvių jaunimo susirinkimai, dažnai lankosi lietuviai iš kitų kraštų, jieškodami lietuviškos pastogės.

Šveicarija

A. a. dr. Albertas Gerutis, Lietuvos diplomatinės tarnybos narys, vertingų leidinių autorius, mirė Berne 1985 m. gruodžio 1 d. Atsisveikinimas su velioniu gruodžio 5 d. įvyko Bremgarteno krematoriumo koplyčioje, kurią užpildė apie šimtas lietuvių, šveicarų ir kitų tautų žmonių. Lietuviška trispalve padengtas karstas skendo gėlių puokštėse ir vainikuose. Garbės sargyboje stovėjo tautiniais drabužiais apsirengę Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Su velioniu atsisveikino: diplomatijos šefo dr. S. Bačkio vardu — Lietuvos atstovas Vatikane S. Lozoraitis, Šveicarijos LB valdybos pirm. N. Prielaida, Vokietijos latvių atstovas A. Šildė, VLB valdybos ir lietuviškų institucijų vardu — J. Lukošius, Vokiečių-baltiečių draugijos lietuvių sekcijos pirm. dr. J. Norkaitis, kalbėjęs ir Europos lietuviškųjų studijų savaitės rengėjų bei dalyvių vardu. Maldoms vadovavo kun. dr. J. Juraitis, velionį palaimino vysk. A. Deksnys. Našlės Elenos Gerutienės ir savo vardu visiems atsisveikinimo dalyviams padėkojo Šveicarijos LB valdybos pirm. N. Prielaida. Po poros valandų gedulines Mišias šventovėje atnašavo vysk. A. Deksnys su kun. dr. J. Juraičiu. Savo pamoksle vysk. A. Deksnys pabrėžė, kad ir svetur gimęs bei brendęs jaunuolis gali tapti dideliu Lietuvos patriotu. Visi sugiedojo "Marija, Marija" ir Lietuvos himną. A. a. dr. A. Gerutis prieš mirtį, 1985 m. liepos mėnesį, ligoninėje atšventė savo amžiaus aštuoniasdešimtmetį.

Vokietija

A. a. Stasys Motuzas mirė senelių globos namuose Vechtoje 1985 m. lapkričio 23 d. Velioniui, gimusiam 1898 m. vasario 4 d. Valdomuose, Šiaulių apskr., teko būti kūrėju-savanoriu, Gruzdžių valsčiaus viršaičiu. Gyvendamas Vechtoje, jis pasižymėjo gražiais medžio drožiniais. Palaidotas Vechtos kapinėse lapkričio 27 d. Gedulines Mišias atnašavo ir laidotuvių apeigas kapinėse atliko iš Hamburgo atvykęs kun. V. Šarka.

A. a. Pranas Leškevičius, sulaukęs 80 metų amžiaus, 1985 m. lapkričio 9 d. mirė V. Berlyne. Velionis buvo VLB narys, skaitė lietuvišką spaudą, dalyvaudavo Europos lietuvių susibūrimuose. Lietuviška veikla nesigarsino, prisibijodamas KGB agentų, V. Berlyną pasiekiančių iš Maskvos kontrolėje laikomos R. Vokietijos. Artimus ryšius prieš 20 metų buvo užmezgęs su JAV kariuomenėje tarnaujančiu Tadu Mickumi. Laidotuvių apeigos buvo atliktos lapkričio 18 d. Wilmersdorfo krematoriume. Velionies žmona Morta mirė 1976 m. kovo 8 d. taip pat V. Berlyne. Liko dukra Nijolė Schwarzhans su šeima.

"Žmogus - didžiausia pasaulio vertybė"

Pluoštas įspūdžių iš tryliktojo Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimo

"Žmogus yra didžiausia pasaulio vertybė", — kalbėjo prel. dr. Vytautas Kazlauskas, Vatikano radijo lietuvių skyriaus vedėjas, Lietuvių katalikų mokslo akademijos tryliktojo suvažiavimo įžanginėje paskaitoje. Jo paskaitos tema buvo "Teologinis žmogaus teisių pagrindas".

Suvažiavimas įvyko Los Angeles, Calif., "Ambassador" viešbutyje 1985 m. gruodžio 26, 27, 28 ir 29 dienomis. Baigiamasis suvažiavimo visumos posėdis buvo perkeltas į vietos Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salę.

Anot minėto paskaitininko, "krikščionims tenka didžiausia atsakomybė išsaugoti žmogų, tą didžiausią Dievo kūrinį, kuriuo Jis pats tapo". Prel. dr. V. Kazlauskas pabrėžė, kad "žmogaus teisės yra įgimtos, pirminės, aukštesnės už valstybę. Ne valstybė kuria ar suteikia teises; teisės yra įdiegtos žmogaus prigimtyje. Valstybė negali suteikti pagrindinių teisių. Valstybei tenka uždavinys tik jas apsaugoti." Tai buvo ir turininga, ir įdomi, ir puikiai paruošta paskaita.

Daug paskaitų, mažai klausytojų

Suvažiavimui trumpą įvadą padarė kun. dr. Antanas Liuima, SJ, Akademijos pirmininkas, gyvenąs Romoje.

Suvažiavimą pradedant, viešbučio patalpoje buvo 35 asmenys, įskaitant ir paskaitininkus iš tolimų pasaulio kraštų. Popiečio sesiją baigiant, dalyvių skaičius paaugo iki maždaug 40. Padėtis negerėjo nė kitomis dienomis. Gruodžio 27 ir 28 d.d. paskaitos vyko poroje viešbučio kambarių. Ir vienos, ir kitos grupės paskaitų klausė tik apie 15-20 asmenų. Los Angeles lietuvių bendruomenė yra gana didoka. Los Angeles ir apylinkės lietuviai katalikai buvo kviečiami į paskaitas per laikraščius. Reikėjo nepagailėti kiek pastangų, darbo ir keliolikos dolerių ir laiškams. Kaltę dėl dalyvių skandalingai mažo skaičiaus turi prisiimti suvažiavimo organizatoriai Los Angeles mieste.

Suvažiavimo programoje buvo numatyta ir suplanuota per 25 paskaitų. Bent ketvertas paskaitininkų neatvyko. Jų paruoštas paskaitas perskaitė kiti.

Nepriartėta prie dabarties

"Suvažiavimo programa atėjo iš Romos", — kalbėjo suvažiavimo organizatoriai Los Angeles mieste. Lietuva ir Katalikų Bažnyčia pakelia žiaurią komunistų vergiją ir nežmonišką persekiojimą. Tas klausimas suvažiavimo programoje buvo visai nepaliestas. Ar katalikams nerūpi Lietuvos laisvė? Ar katalikai nesisieloja dėl Bažnyčios, dvasiškijos ir tikinčiųjų kančių? Ar iš viso laisvieji bijo ir nepajėgia tuos klausimus pajudinti? Kitame suvažiavime tam reikalui reiktų skirti didelio dėmesio!

Ne viena šio suvažiavimo paskaita buvo nepaprastai elementari; ne viena iš paskaitų lietė tik senienas, nieko bendro neturinčias nei su katalikybe nei su Lietuva; ne vienas iš paskaitininkų rodė stoką pasiruošimo. Ateityje Akademijos vadovybė turėtų iš anksto gauti paskaitų tekstus ir padaryti sprendimą, kurie iš pakviestųjų verti kalbėti suvažiavimuose.

Dr. Vardžio mintys

Dr. Vytautas Vardys, galima sakyti, arčiausiai priartėjo savo paskaita prie dabarties. Jo paskaitos tema buvo: "Nepriklausomos Lietuvos politinės kultūros bruožai". Anot jo, politinės kultūros aptartis galėtų būti: "Būdas, kuriuo politikuojama; valstybinių reikalų tvarkymo pobūdis". Tuo metu Lietuva stokojo, pilna to žodžio prasme, valstybininkų; daug įtakos krašto tvarkymui turėjo mažumos. 1923 m. krašte buvo 16.1% mažumų. Savo paskaitoje perbėgo visą nepriklausomybės laikotarpį, paminėdamas žymesnius laimėjimus ir negalavimus. Pacitavo bent poros tuometinio pasaulio valstybininkų neigiamus pasisakymus apie Baltijos kraštus. Labai teigiamai apie Lietuvą ir kitus Baltijos kraštus atsiliepė buvęs JAV prezidentas H. Hooveris: "... nuo savo žemo lygio egzistencijos pradžios tos trys valstybės per 19 metų padarė daugiau pažangos nei bet kuri kita žinoma valstybių grupė".

Labai abejotina, kad 1926 m. perversmas būtų buvęs reikalingas. Antanas Smetona ir tautininkai sulaužė duotus pažadus krikščionims demokratams. Anot Vardžio, "... Smetona gabiai balansavo pagrindines krašto institucijas — kariuomenę, Bažnyčią, o taip pat savo sukurtą tautininkų partiją, kaip išsilaikyti 'tautos vadu' ir pravesti savo politiką." "Su Merkio paskyrimu ministeriu pirmininku, — pabrėžė dr. Vardys, — Smetona parodė, kad jam kelias demokratijon neparankus." Prezidentas Smetona skyrė ir atleido ministerius pirmininkus ir kitus ministerius. Reikia stebėtis, ministerių kabinetuose jis neturėjo daugumos savo pusėje. Jo pasiūlymas paskutiniame kabineto posėdyje pasipriešinti sovietų invazijai buvo daugumos ministerių atmestas.

Lietuvos krikšto minėjimas

Lietuvos krikšto 700 metų sukaktis buvo paminėta 1951 m. To įvykio iškilmingiausias minėjimas buvo surengtas prel. J. Balkūno Šv. Patriko katedroje Niujorko mieste. Katedra buvo perpildyta. Iškilmėse dalyvavo žymūs amerikiečių dvasiškiai ir pasauliečiai. Turiningą ir dokumentuotą pamokslą pasakė prel. J. Balkūnas anglų kalba. Mažesnės apimties Lietuvos krikšto 700 metų sukakties minėjimai buvo suruošti ir kitose vietovėse.

Planuojamas kitas Lietuvos krikšto minėjimas 1987 m. — šį kartą minint tik 600 metų sukaktį. Ta tema pasisakė Akademijos suvažiavime pora paskaitininkų: kun. prof. dr. Paulius Rabikauskas, SJ, (jo tema: "Lietuvos krikštas ir krikščionėjimas") iš Romos, ir Rasa Mažeikaitė (jos tema: "Didžiųjų Lietuvos kunigaikščių Algirdo ir Kęstučio laikysena krikščionybės atžvilgiu") iš Toronto, Kanados. Ji telietė Algirdą, apie Kęstutį — beveik nė žodžio.

Prof. kun. dr. P. Rabikauskas, SJ, savo paskaitą skaitė sekmadienį (XII. 29) po pamaldų Šv. Kazimiero parapijos salėje. Salė buvo pilnutėlė klausytojų (apie 400). Turbūt pirmą kartą Los Angeles lietuvių istorijoje klausytojai mokėjo 5 dolerius už bilietą paskaiton. Paskaita buvo ilgoka ir gerai paruošta. Abejonių kėlė tik vienas ar kitas paskaitininko pareiškimas.

Pasak kun. dr. Rabikausko, 1251 m. lietuvių tauta nebuvo pasiruošusi priimti krikščionybės, 1387 m. buvusi visai kita padėtis. Pilnų ir tikrų šaltinių nėra nei vienam, nei kitam teigimui paremti. Lietuva stebuklingu būdu netapo katalikais. Mano nuomone, būtų galima teigti, kad krikščionybės įvedimas Lietuvon apie 1387 m. buvo tik suintensyvintas. Pagonybė Lietuvoje išsilaikė dar šimtmečius. Jokiu būdu nereiktų kredito atiduoti vien Jogailai ir lenkams už krikščionybės įvedimą Lietuvoje.

Nesudėtingos temos

Profesoriai — dr. Antanas Klimas ir dr. Benediktas Mačiuika kalbėjo nesudėtingomis temomis, bet jų mintys buvo pateiktos puikiai. Dr. Klimo tema: "Lietuvių kalbos dalyvių sistema ir jų funkcijos", dr. Mačiuikos: "Lietuvos miestų demografinės ir socioekonominės vystymosi kryptys 1944-1984 metais". Tie, kurie yra baigę gimnazijas Lietuvoje ir kurie daugiau ar mažiau seka padėtį pavergtoje Lietuvoje, tuose klausimuose nėra pasimetę, ir jų paskaitos buvo tik žinių "atšviežinimas". Abu kalbėjo sklandžiai ir tikrai profesoriškai.

Krikščionims demokratams talkino JAV lietuvis inž. Antanas Rudis iš Čikagos, skaitęs paskaitą tema: "Krikščionių demokratų ideologijos kilmė Lietuvoje". Amerikiečiui lietuviui šis klausimas yra beveik "nežinoma žemė" (terra incognita). Paskaita buvo ilgoka, bet gerai paruošta. Prelegentas paminėjo, kad jam tame darbe talkinęs dr. Kazys Ėringis. Reikia spėti, kad dr. Ėringis ne tik "patikslino kalbą", kaip inž. Rudis minėjo, bet ir daugiau pasidarbavo. Prelegentas turėjo sunkumų ištarti eilę žodžių ir nepajėgė atsakyti į labai paprastą klausimą. Jis tą klausimą nukreipė į dr. Vardį, kuris, nenorėdamas "kišti nosies" į krikščionių demokratų reikalus, netarė nė žodžio. Suvažiavime dalyvavo ir dr. K. Ėringis.

Dievo planas

Teologijos mokslų sekcijai vadovavo prel. dr. Vytautas Balčiūnas, o paskaitininkai buvo: prel. dr. Petras Celiešius ("Dievo ir žmogaus sąveika Apreiškime") ir kun. dr. Antanas Liuima, SJ, ("Šv. Pranciškaus Saleziečio optimistinės pasaulėžiūros teologiniai pagrindai"). Prel. Balčiūnas įvadiniame žodyje priminė, kad į Dievo Apreiškimą atsakoma tikėjimu, o tikėjimas atveria protui duris į Dievo akiratį.

Prel. P. Celiešius, po neseniai turėtos operacijos, nesiryžo pats skaityti paskaitos. Jo paruoštą paskaitą perskaitė kitas asmuo. (Prel. P. Celiešius mirė 1986. I. 1).

Kun. dr. Liuima, SJ, paminėjo, kodėl pasirinkęs paskaitai minėtą temą. Pasak jo, šv. Pranciškus Salezietis buvo labai žmogiškas. Be to, jis yra šventumo daktaras Katalikų Bendrijoje. Toliau kalbėjo, kad Dievas davė save žmogui, Pats netapdamas menkesniu, bet praturtindamas žmogų. Pasak prelegento, tai esąs teologinis optimistinės pasaulėžiūros pagrindas. Dievas nori, kad žmogus turtėtų dvasiškai. Ne žmogus Dievui duoda, bet žmogus iš Dievo ima.

Diskusijose kun. dr. L. Andriekus, OFM, paskaitą papildė pastaba apie tai, kas buvo ir apie tai, kas galėjo būti Dievo plane. Kun. dr. Andriekui rūpėjo išgirsti iš paskaitininko lūpų, kodėl Dievo planas buvęs pakeistas. Pasak prel. dr. Balčiūno, Dievo planas nebuvo pakeistas. Dievo tapimas žmogumi būtų įvykęs ir be žmogaus nuodėmės. Tuo atveju nebūtų buvę reikalo Dievo Sūnui mirti ant kryžiaus. Nukryžiuotas Dievo Sūnus esąs Dievo gerumo atoveikis į žmogų nuodėmėje.

Literatūros žinovų žodis

Lietuvių literatūros sekcijai vadovavo prof. dr. Aldona Šlepetytė-Janačienė. Kun. prof. dr. Povilas Ragažinskas ("Estetinė įžvalga Jono Kossu Aleksandravičiaus-Aisčio kūryboje") pabėrė gražių Aisčio kūrybos citatų. Prof. D. Aldona Šlepetytė-Janačienė ("Pulgis Andriušis — Aukštaitijos sūnus") davė rašytojo biografiją (miręs prieš 15 metų Australijoje), pacitavo jo kūrybos ir šiek tiek ją apibūdino. Prof. dr. Elena Tumienė ("Pranašystės Aleksandro Bloko poemoje 'Dvylika' ir Bernardo Brazdžionio ankstyvesnėje poezijoje") pažvelgė į Bloko "Dvylika", kur toje poemoje Kristus vaizduojamas meilės simboliu (ar turėtų būti revoliucijos širdyje. Ji pacitavo B. Brazdžionio eilėraščių, kuriuose išpranašautas karas, pasaulio-tautų griuvimas.

Rašytoja Alė Rūta-Arbienė ("Pažintinė erdvė novelėse — K. Barėno 'Dvidešimt viena Veronika' ir Vl. Dautarto 'Senojo gluosnio pasaka"), pažymėjo, kad pirmasis išryškino moterį, o antrasis — Lietuvos kaimą.

Eilė kitų paskaitų

Nebuvo įmanoma visų paskaitų išklausyti. Klausytojai pasirinko tas, kurios jiems buvo "arčiau širdies".

Buvo skaitytos dar šios paskaitos: "Ar Nojaus tvanas pasiekė Lietuvą?" — Birutė Saldukienė; "Žemės poliaus judėjimas" — inž. Antanas Girnius; "Prof. dr. Stasio Šalkauskio mokslinis palikimas" — dr. Juozas Girnius (neatvyko — paskaita pateikta iš juostelės); "Nauji žmogaus smegenų tyrinėjimai" — dr. Anatolijus Matulis; "Psichologijos vaidmuo religiniam asmens brendimui" — kun. dr. Antanas Paškus; "Kompiuteris mokymo ir auklėjimo tarnyboje" — kun. Jonas Krivickas; "Epistemologinės problemos dabartinėje psichologijoje" — prof. dr. Vytautas Mankeliūnas (neatvyko — paskaitą perskaitė kitas asmuo); "Pikto problema pagal Platoną" — prof. dr. Juozas Zaranka; "Žmogaus prasmė aisčių mitinės kultūros fone" — dr. Vincas Vyčinas; "Emmanuelis Levinas ir kito žmogaus teologija" — Andrius Valevičius; "Lietuvių mokyklos Vilnijoje ir Pietų Suvalkijoje 1920-1939 metais" — dr. Bronius Makauskas (neatvyko — jo paskaitą perskaitė kitas asmuo); "Aidų' 40 metų kelionė per tremtį" — kun. dr. Leonardas Andriekus, OFM; "Psichiatrijos piktnaudojimas Sovietų Sąjungoje" — dr. Vytautas A. Dambrava (neatvyko — jo paskaitą perskaitė kitas asmuo; "Lietuvių liaudies skulptūra" — dail. Antanas Tamošaitis; "Architektūros išraiškos vertybės tautų kultūroje" — archit. Edmundas Arbas. Pastarasis savo paskaitą buvo paruošęs labai kruopščiai ir išsamiai. Anot jo, "architektūra yra kaip veidrodis tautos kultūrinės pažangos".

Pabaigtuvių vakarienė

Vakarienė sutraukė į viešbutį per 150 asmenų. Dalyvavo turbūt visi paskaitininkai: universitetų profesoriai, žymūs dvasiškiai (net pora lietuvių vyskupų) ir kiti iškilūs lietuviai. Amerikiečiai tokiais atvejais garbės svečių stalo neturi. Nereikėjo ir šioje vakarienėje garbės svečių stalo!

Ši vakarienė buvo tryliktojo Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimo užbaigtuvės. Los Angeles mieste turime bent ketvertą amerikiečių vyskupų ir kardinolą (išėjęs

(Nukelta į 9-tą psl.)

Punsko lietuvių ansamblis "Dzūkija" su šokėjų grupe "Jotva", vadovaujama ALGIO UZDILOS, ir kaimo kapela "Klumpė", vadovaujama JONO VAINOS. Pastarasis yra ir viso ansamblio vadovas

Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavime klausytojų grupė vienos paskaitos metu Los Angeles mieste

Tarp vilties ir nevilties

Editos Nazaraitės "Medaus ir kraujo lašai"

ALFONSAS TYRUOLIS

Tarp vilties ir nevilties — vienas būdingesniųjų T. S. Elioto poezijos motyvų. To motyvo žymių randame ir neseniai pasirodžiusiame Editos Nazaraitės eilėraščių rinkinyje "Medaus ir kraujo lašai". Tai jau ne tiek teoriškai, kiek praktiškai išgyventas motyvas.

Prieš porą metų iš Lietuvos į Kanadą persikėlusi gyventi jaunoji autorė savo debiutiniu rinkiniu užsirekomenduoja kaip pajėgi modernistinės laisvų ritmų (verlibro) poezijos kūrėja. Gimusi Vilniuje šio pokario metais, ji iš pat mažumės buvo linkusi į piešimo meną. Baigusi Vilniaus Dailės institutą, dirbo iliustratorės darbą daugiausia vaikų literatūros srityje. Ji pati yra iliustravusi ir šį savo poezijos rinkinį iš pažiūros paprastais, bet gilesnę mintį išreiškiančiais, simboliniais piešiniais. Atrodo, kad ir jos poezija yra išaugusi iš palinkimo į dailę.

Į šį rinkinį sudėti 46 eilėraščiai, paskirstyti į du skyrius, kurių vienas pavadintas "Nesemk nevilties", o kitas — "Medaus ir kraujo lašai" (kitaip verčiant, tai reikštų meilės ir skausmo lašus). Abiejuose skyriuose, šovint vilties ir nevilties pakrantėje, jaučiama atstanga prieš likiminę galią. Laisvo eiliavimo ritmais čia bandyta išsakyti savo dalią. Formos atžvilgiu poetinė išraiška daug kur siejama su menine. Motyvų amplitūdė nėra plati — retkarčiais užgriebiama praeitis, dažniau gamta, prisimenama motina ir betarpiški, subtilūs pergyvenimai paliktojoje tėvynėje. Vienas kitas eilėraštis parašytas Graikijoje, ten lankantis, keli parašyti dar knygos išleidimo metais Toronte, bet dauguma eilėraščių bus berods atsivežtinis kraitis, kaip ir T. Venclovos atveju.

Nemaža E. Nazaraitės poezijos slypi po hermetiniu užraktu. Apstu ir fantastinio elemento, kaip ir pačiuose piešiniuose. Jaučiamas šioks toks polinkis į moderuotą siurrealistinę išraišką, turbūt irgi daugiau piešimo meno įtaigotą. Bet tikrai nuoširdžiai, be kokios sofistikos ir hermetikos, parašyti kai kurie eilėraščiai motinai, kaip pvz.:

Mylinčios mano mamos rankos:
Vaikystę mano išglamonėjo,
Jaunystę per pečius apkabinus lydėjo,
Dabar rašo meile išbučiuotus laiškus.
Vėjas renka mano ašaras,
O aš mokausi
Iš savo mamos rankų.
(Mano mamos rankos, p. 12)

Tai artina ne tik į liaudies dainos atvirumą, bet ir į priimtinesnės toninės eilėdaros išraišką. Toks yra kito eilėraščio, dedikuoto motinai, refrenas:

Iš kraujo ta paukštė,
Kur gieda many —
Mano pradžia —
Tavam tęsiny.
(Iš kraujo ta paukštė, p. 47)

Motina personifikuojama ir į tėvynę, kaip matyti iš paties paskutinio vienposmio, bet itin reikšmingo eilėraščio:

Lietuva Motina,
Tavo skausmas
Širdį pavertė akmeniu,
Ir dabar ją sunkiai nešu.
(Vilnius, 1982 m., p. 76)

Motinai prisipažįstama ir savo dalia: "Mano skausmas — begalinis/ Ir nėra tokio talpaus žodžio/ Jam įprasminti" (p. 75).

Skausmas, be abejonės, kelia liūdesį. Rinkinyje nemaža su liūdesiu susijusių eilėraščių. Tai nusako kai kurios eilėraščių antraštės: "Ežere, liūdesio vandenie", "Liūdnos karaliaus godos", "Rudens melancholija". Anglų poetas Shelley odėje vakarų vėjui, nugalėjęs rudeninį liūdesį, džiugiai veržėsi į pavasario viltį. Mūsų poetė skundžiasi dėl to "sukriošusio senio", kurs "Kala ledo karstus/ Ir nieko nepaguodžia,/ Kad ryt bus vasara" (p. 25). Vis dėlto ir ji, liūdesiui vedant į nevilį, ragina "nesemti nevilties", nes "dugne prigėrusios žvaigždės rūdyja" (p. 9).

Keli eilėraščiai skirti prisiminimui iš anapus. Iš jų bene pats būdingiausias "Sugrįžimai", kur prisimenamas "plieninis tironas", kai "jau visi rūpintojėliai Kryžių miške nukryžiuoti" (p. 72), ir jo sugrįžimas kelia baimę ir grėsmę. Tas "draugas draugės Mirties", ganęs "milijonus akių", kėlė siaubą "beprotysčių koridoriuose" (t.p.). Nepergyvenusiem ano teroro laikų iš tiesų atrodys šokiruojantis pareiškimas, kaip Dievas, raginęs ištesėti iki galo, "už savo aureolę gavęs pusę bulvės" (p. 73). Tai sarkazmas, gimęs iš nevilties. Turbūt tokia pat prasme reikia suprasti ir aną atvirą drąsą, charakterizuojant viltį, tą "bedalių motiną", kurios krūtis pritvinkusi "beprotiškiausių norų" (p. 24). Ypač kai žvelgiama į "savo būties bedugnę" be žvilgsnio aukštyn. Bene vienintelis, tikrai nuoširdus rinkinio eilėraštis, kai tas žvilgsnis negandų metu keliamas aukštyn, yra "Pasikalbėjimas", kur

Visi tavo keliai skuba
Atsiklaupti prieš
Motiną Vartuos:
Aušros spinduliais
Apgobta jos galva —
Taip šviečia mūsų meilė.
(O, kas tokią sopulingą
Tave nutapė?) (p. 70)

Liūdesys kyla ir iš netekties, kaip ji išreikšta viso rinkinio pavadinimo eilėraštyje. Čia biblinis "Mylimasai" primena tėvynės netekimą:

Mano mylimasai,
Apkabinu tavo kaklą
Su mintim — tavęs neteksiu. (p. 51)

Šiuose posmuose yra tikrai poetingų vietų, kaip pvz.:

Atspėju tave stiprų
Kaip baltą Dovydą
Ir sugniuždytą
Kaip nuščiūvančią liūtį. (p. 50)

Rinkinio pobūdį nusako ir kai kurie poetiniai įvaizdžiai ar jų simbolika. Tą simboliką bandyta įdėti į ne vieną eilėraštį. Tačiau ne kiekvienas didžiąja raide įrašytas simbolinis pavadinimas turi visuotinesnės reikšmės arba yra virtęs trafaretu (pvz. Motulė Gamta). Greičiausiai pagal momento nuotaiką rašoma "juodasis smuikininkas", bet "Vienas Sparnas" ir pan. Kartais ir simbolinį hermetinį vaizdą nebus sunku iššifruoti, pvz. apie ežerą, kuris "įrakintas krantuos" ir kurio dvasia "troškulio ženklas" (p. 21). Tas pat pasakytina ir apie kai kuriuos įvaizdžius, kaip liūdesio upės, švininis vynas, pastelinės lygumos, stiprybės lauknešėlis, debesų jaučiai, nacionalinė (t. y. tautinė) šypsena, darganų botagas ir kt.

Pasigėrėtinai gera rinkinio kalba — deramai valdomas žodis, o ne autorė valdoma žodžio, kaip kartais pasitaiko mažiau įgudusių atveju. Yra keletas eilėraščių, parašytų be skiriamųjų ženklų pagal dabar kai kieno praktikuojamą madą. Geresniam eilėraščio, dargi hermetinio, supratimui toji maniera tikrai nebūtina. Apskirtai gana teigiamai kūrybiškai užsirekomendavusi naujoji poetė, tikėkimės, kops sėkmingai į lietuvių išeivijos Parnasą vertingais įnašais.

Edita Nazaraitė, MEDAUS IR KRAUJO LAŠAI. Eilėraščiai. Ateities literatūros fondas. Čikaga, 1985 m., 79 p. su autorės atvaizdu, autografu ir biografija aplanke. Kaina — $6. Spausdino "Draugo" spaustuvė.

Atsiųsta paminėti

Klemensas Jūra. PERŽENGSIU RUBIKONĄ. Eilėraščiai. Autoriaus leidinys (rankraščio teisėmis). Brazilija 1986 m., 103 psl.

Algirdas Gustaitis, KELIONĖS NEŽINOMUOSE KRAŠTUOSE. 140 iliustracijų. Viršelis bei aplankas — dail. Ilonos Brazdžionienės. Išleido Lietuviškos knygos klubas. Čikaga, 1985 m., 311 psl. Kaina — $9.00.

1986 METŲ KALENDORIUS — Lithuanian Calendar. Prisikėlimo parapijos ekonominės sekcijos leidinys. Paruošė Stasys Prakapas. Tiražas — 3000 egz. Eina XII metai. Toronto, Ont., 204 psl.

EUROPOS LF BIČIULIAI, nr. 1 (119). Leidėjas — LFB Europoje. Šiame žiniaraščio numeryje išspausdintas Kauno ir Vilkaviškio vyskupų — L. Povilonio ir J. Preikšo ganytojinis laiškas Kalėdų proga ir prof. A. Maceinos atviras laiškas, kritikuojantis Lietuvos krikšto sukakties nereliginio pobūdžio programos projektus.

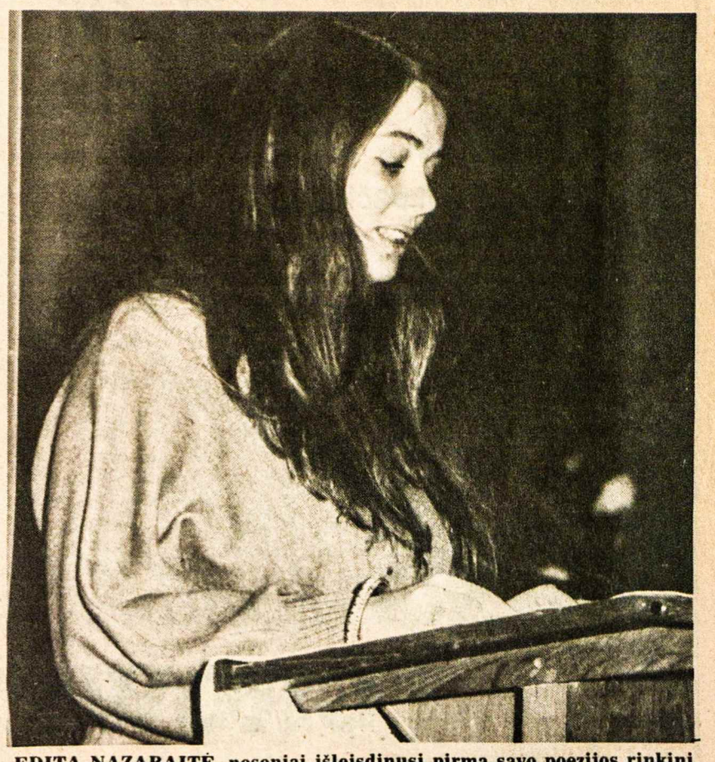

EDITA NAZARAITĖ, neseniai išleisdinusi pirmą savo poezijos rinkinį "Medaus ir kraujo lašai" Nuotr. St. Dabkaus

Jurčenka – galbūt KGB atsiųstas

Santrauka Dimitro K. Simes straipsnio, išspausdinto "Christian Science Monitor" 1985.XI.11

Apie pabėgėlio plk. Jurčenkos paslaptingą grįžimą į Sov. Sąjungą tebėra įvairiai manoma. Nepraslinkus nė 48 valandom po jo atėjimo į sovietų ambasadą Vašingtone, KGB paruošė jį spaudos konferencijai. Tai įvyko dvi savaites prieš viršūnių susitikimą Ženevoje ir kaip tik tą dieną, kai valstybės sekretorius Shultzas ir valstybės saugumo patarėjas McFarlane tarėsi su generaliniu sekretoriumi Gorbačiovu Maskvoje. Tiktai politbiuras galėjo patvirtinti tokią pabėgėlio spaudos konferenciją, būdamas tikras, kad Jurčenka nepadarys nemalonumų Kremliui.

Bet kaip KGB galėjo būti tikra Jurčenkos elgesiu, jeigu jis nebuvo jos patikėtinis? Sovietų saugumo policija nėra tiek naivi tikėti Jurčenkos pasakojimu, kad jis buvo CIA pagrobtas ir apsvaigintas. Lubiankos vyrai turėjo prileisti, kad jis buvo tikras pabėgėlis, vėliau pakeitęs savo nuomonę. Aišku, atsidūręs jų tarpe, jis sakytų kas reikalinga, kad su juo būtų švelniau elgiamasi namie.

Tačiau negali būti visiško tikrumo apie jo dvasinę būklę. Viršūnių konferencijos išvakarėse buvo reikalingas aktas, kurį atliko Jurčenka. Jis savo Kremliaus valdovų neapvylė. Intensyviame klausinėjime jo atsakymai buvo apgalvoti ir tikslūs. Jis nesinervino, kai kalbėjo gimtąja savo rusų kalba. Pažymėtinas jo, buvusio išdaviko, savimi pasitikėjimo bruožas, kai jis trimis atvejais pasipriešino ministerio patarėjui Isakovui, kurio žinioje buvo ši spaudos konferencija.

Buvo taip rūpestingai kaltinama CIA, įtaigojama mintis, jog nei prezidentas Reaganas, nei CIA direktorius Casey nežinojo apie Jurčenkos kančias, nors Jurčenka buvo susitikęs su Casey. Jurčenka pareiškė buvęs apsvaigintas, kai susitiko su Casey, kad pasikalbėjimas buvęs bendro pobūdžio, ir visai galimas dalykas Casey nežinojęs ką jo valdiniai daro su KGB žmogumi.

Tokia Jurčenkos laikysena nori parodyti, kad CIA ir aplamai JAV administracija yra kvailių būrys, o sovietai malonūs žmonės, nenorintys provokacijos prieš viršūnių susitikimą.

Jurčenka nebuvo, kaip jį vaizduoja CIA, svarbus šnipas, kandidatas į generolus, o tik vyresnis tarnautojas. Jis nebuvo, kaip sako CIA, KGB nr. 5, jis net nebuvo pirmųjų 50 tarpe. CIA tvirtina, kad jo informacijos buvo naudingos, tačiau, kiek žinoma, jos nebuvo tokios, kurios pakenktų sovietų interesams. Jis nurodė buvusį CIA tarnautoją, dirbusį sovietams, kuris jau buvo pabėgęs ir Maskvai daugiau nebereikalingas. Jurčenka patvirtino, kad sovietų pabėgėlis Šadrinas ir FBI dvigubas agentas mirė Vienoje prieš 10 metų. Tai jokia žinia, Jurčenka sakė, kad Šadrinas mirė dėl per didelės chloroformo dozės, kai KGB ruošėsi jį tardyti. Tai skamba, kaip nelaimingas atsitikimas.

Tikrai, daug yra trūkumų teorijoje, kad Jurčenka yra KGB patikėtinis, bet mažiau nei kituose aiškinimuose. Sunku patikėti, kad patyręs KGB tarnautojas grįžtų į Sov. Sąjungą ir rizikuotų savo gyvybe. Taigi hipotezė, kad KGB sąmoningai pasiuntė Jurčenką į JAV diskredituoti amerikiečių žmogaus teisių politikos (ypač Sov. Sąjungos gyventojams) ir atgrasinti būsimus galimus pabėgėlius yra patikimesnė nei kitos.

Paruošė **J. Str.**

Nauja solisto tenoro LEONO A. BALTRAUS plokštelė "Die Schoene Muellerin" (Gražioji malūnininkė), kurioje įdainuota kompozitoriaus Franz Schuberto kūrinių vokiečių kalba. Plokštelė gaunama: Recorded Classics, Inc., 248 East Ave., Rochester, N.Y. 14604, USA. Tel. (716) 262-2424 arba Bremen House, Inc., 200 East 86th St., New York, N.Y. 10028, USA. Tel. (212) BU-8-5500. L. A. Baltrus yra koncertavęs lietuviam ir kitaučiam

"BACHE SECURITIES" FIRMA SIŪLO JUMS IDEALIĄ GALIMYBĘ PADIDINTI KAPITALĄ NEMOKANT MOKESČIŲ

Atsigaunat Kanados ekonomijai po ją ištikusio sulėtėjimo, atėjo geras laikas investuoti į kapitalo prieaugio fondą "AGF's Growth Equity Fund (GEF)". Šis fondas specializuojasi prieaugio investacijose ir investuoja daugiau kaip šimtinėje bendrovių, kad sumažintų jūsų riziką. Praėjusiais metais GEF investuotojai gavo labai geras jungtines palūkanas – 21,5%; daugiau kaip 19% per metus per pastaruosius dešimt metų.
(Financial Times, 1985 m. liepos 22 d.).

Finansų ministerio Michael Wilsono pasiūlyto biudžeto dėka jūsų kapitalo pelnas (capital gain), gautas iš GEF, gali būti visai atleistas nuo mokesčių. Kai GEF išmoka dividendus, investuotojai gauna mokestinius kreditus, kurie gali pagelbėti jums išvengti mokesčių.

Investuokite į "Growth Equity Fund" šiandieną.
Jei norite gauti nemokamą brošiūrą su informacijomis arba **RRSP** prašymų blankus, kreipkitės į ***Vilių Sergautį***
Bache Securities Inc.,
18 King Street East, Toronto,
Ontario M5C 1E3.
Telefonas:
(416) 860-3280.

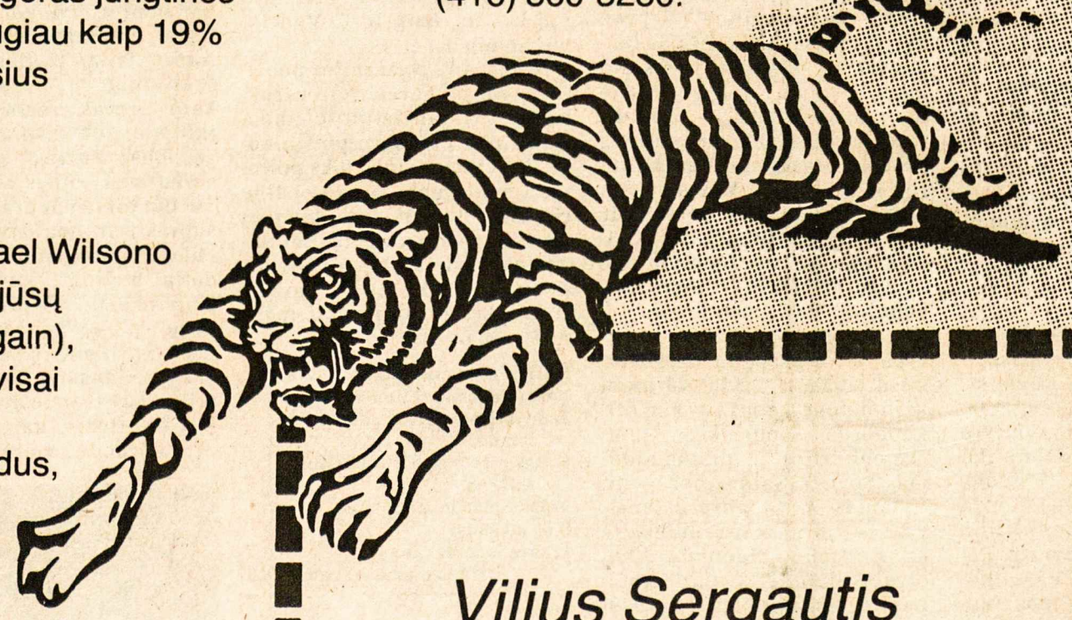

Vilius Sergautis
Bache Securities
(416) 860-3280

GROWTH EQUITY FUND

Vergių pilis

K. ASTRAVAS

Iš praeities kelionių Kuveite

Kurie gyvenote Kuveite, tikriausiai esate matę vergių pilį. Jei matėte, tai nežinojote kas ten yra, nes spauda ir žmonės apie ją viešai nekalba. Gyvenant ten tokiais dalykais saugumo sumetimais nepatartina domėtis.

Minėtą pilį sudaro du nemažo dydžio pastatai ant stataus aukšto jūros kranto. Pastatai iš akmens, išlaužto čia pat nuo jūros kranto. Pilis stovi ant staigiai iškilusios akmeninės kalvos, žemai — puikaus smėlio paplūdimys, žinoma, privatus ir rezervuotas vergams. Jį saugo nuo smalsuolių keletas arabiškų šunų "saluki". Ši pilis yra už 3 km nuo Aminol naftos valyklos, netoli kelio, vedančio į Saudi Arabiją.

Kas yra tie "saluki" šunys? Jų nėra kitose pasaulio dalyse, gyvena tik dykumose, išvietinti nesiveisia. Jie bėga ilgais šuoliais kaip strėlės, yra smėlio spalvos, ilgom ir stipriom kojom, su pėdom, neklimpstančiom į smėlį ir atspariom jo karščiui, plačiom krūtinėm ir laibu, abiem rankom apimamu liemeniu, sveria apie 50 kg. Turtingi arabai, ypač šeikai laiko juos asmeninei apsaugai.

Aš čia atvykdavau pasimaudyti. Saugu, nes nėra ryklių, tylu ir privatu. Kartais praleisdavau net naktį, stovyklaudamas dykumoje, žinoma, vieną kilometrą nuo pilies, nes einant arčiau pasitikdavo lodami ir barškindami dantimis "saluki".

Supančioje šią pilį tvoroje buvo įrengti sunkūs geležiniai vartai. Tvora pastatyta iš cemento blokų 8 pėdų aukščio, supanti dykumos plotą, kurį galima pavadinti kiemu .75 x .5 km dydžio.

Kiemas buvo iš pustomo smėlio su augmenija, kuri sužaliuoja kartą metuose ir tik trumpam laikui po pirmo lietaus.

Siena daugelyje vietų buvo subyrėjusi nuo karščio, vietomis matėsi didelės skylės — net asilas galėjo laisvai išlįsti. Tos skylės buvo išgraužtos pustomo smėlio. Vietomis pusnys buvo beveik tvoros aukščio.

Tvoros subyrėjimo priežastis — irakiečių statybos rangovų "taupumas", atskiedęs cementą smėliu ir pinigus už cementą sau pasiėmęs. Dėl to Kuveite subyrėjo nemažai geros architektūros namų. Negi trauksi brolį mahometoną į teismą, jeigu jis padarė daugiau pelno, be to, kur jį surasi po kelerių metų.

Kuriam galui tokia siena? — pagalvodavau. Ji turi užduotį — saugoti ką nors, bet tikriausiai ne kupranugarių, asilų ar avių su ožkom bandas. Jos vertė būtų virš milijono dolerių. Bet kas ten per pastatai ir kam ten ant stogo didelė radijo antena?

Vėliau viską sužinojau pats savo kojomis įžengęs į šiuos paslaptingus pastatus. Tai buvo vergių pilis.

* * *

Lietingą, šaltą ir audringą sausio mėnesio savaitgalį, atvažiavau čia pailsėti. Man patinka vaikščioti, kai lyja po vasaros kaitrų.

Šį kartą pro žiūronus nemačiau šunų "saluki". Priėjęs arčiau pastebėjau žmogų, stovintį tarp vartų ir pro žiūronus mane sekantį. Jis rankos mostu parodė ateiti pas jį.

— Alach wa salam!

— Kyp šlonak?

— Zym hamdualah.

Sekė pasisveikinimas standartinėm formom. "Kur saluki?" paklausiau, dairydamasis aplink ir stovėdamas prie geležinių vartų.

Tas vyras buvo palestinietis, už diržo turėjo amerikietišką 45 kalibro "Colt" pistoletą.

— "Šunų aš nenoriu, juos reikia maitinti, be to, aš pats jaučiuosi saugus ir be jų". Iškėlęs virš galvos pistoletą, kelis kartus iššovė į orą. Elegantišku rankos mostu nusilenkęs pakvietė į vidų, sakydamas kad jau pietų laikas ir teks valgyti "šiškabab".

Įėjom pro geležinius vartus į kiemą. Ten stovėjo du dideli akmeniniai pastatai: didžiausias buvo ant stataus uolos krašto su dideliais langais ir stiklinėm durim. Matėsi daug marmuro. Kitas buvo panašus į motelį su daugybe durų. Prie pat vartų buvo mažas akmeninis pastatas, skirtas sargybai gyventi.

Įėjus, palestinietis vardu Abdulah (reiškia Alacho vergas), nusimetė parką ir padėjo pistoletą ant mažo staliuko prie pat durų. Viduje buvo nemažas radijo siųstuvas, televizija, stereo ir didelis trumpų bangų radijo priimtuvas. Stereo grojo populiarią palestiniečių melodiją. Kampe prie dūmtraukio degė "barbecue" anglis. Jis čia pat paruošė man "šiškabab", suverdamas ant virbalo avienos, įmaišydamas svogūnų ir jautienos. Du virbalus pakabino virš degančių anglių.

Valgant jis papasakojo esąs palestinietis, kilęs nuo senojo Jericho prie Mirties jūros. Šeima turėjo ten sodą, bet po 1967 m. karo buvo iš ten išvaryta, nuosavybė atimta. Dabar jisai saugo šią kitų nuosavybę. Nors gerai apmokamas, bet nekenčia šios vietos, kurios savininkas yra vienas iš Kuveito dykumos šeikų. Atradus naftą, tas šeikas staiga tapo turtingu, paliko dykumą ir pasistatė šiuos pastatus. Dabar jis turi Kuveite 6 panašius pastatus ir Londone visą gatvę namų.

Čia jis atvyksta kas mėnesį su nauja sugulove. Apie atvykimą praneša jau būdamas pakeliui per savo automobilio radijo siųstuvą. Dėl to palestinietis turi visą laiką sėdėti prie radijo priimtuvo. Kartais jis atvyksta vidurnaktį. Šiandien jis jau neatvyks, nes kaip jo asmeninis sargybinis ką tik per radiją pranešė, šeikas išvyl[illegible] į Londoną.

Abdu[illegible]h aprodė man pastatus, išl[illegible]tus kilimais. Ant sienu ka[illegible]jo paveikslai, daugiausia pr[illegible]nografiniai. Viename jo asmeniniame kambaryje buvo medžioklinių šautuvų rinkinys ir paveikslas baltos moters, apsirengusios iš aukso padarytu "bikini".

Kitame pastate anksčiau gyveno vergės iš Europos, Indijos ir Kaukazo. Jos čia atsidūrė suviliotos laikraščių skelbimų patraukliem darbam.

Vėliau vienas lakūnas pasakojo, kad skrisdamas virš šio "kiemo" matęs nemažai prabangiai apsirengusių moterų. Sakėsi padaręs nemažai nuotraukų iš oro.

* * *

Pasikeitė laikai. Prapuolė to stiliaus vergės — buvo pakeistos kitom. Pastabi akis jas gali pamatyti "Sheraton" viešbutyje prie maudymosi baseino. Jos čia apgyvendintos vieno ar kito šeiko jo nuomojame viešbučio aukšte. Jos čia atvyksta pagal sutartį palaikyti šeikui draugystės. Tai pasakojo man viena indietė, išstumta iš šios draugijos ir dirbanti Shuaibos naftos valykloje. Ji dėvėjo brangias sari, deimantus, važinėjo "Mercedes" automobiliu, buvo patraukli, bet buvo įkūnytas velnias, darė vien tik intrigas.

* * *

Toje pačioje naftos valykloje dirbo su manimi turtingas amerikietis iš Teksas. Jį visi vadino "Baldi".

— Kur tavo žmona, Baldi? — paklausiau jį kartu lipantį laiptais į savo butą.

— Laiku išlėkė, turbūt ją kas perspėjo", — atsakė Baldi.

Po atostogų grįžo Baldi į Kuveitą su nauja žmona. Jis vedė 5-tą, o ji ištekėjo šeštą kartą penkių minučių registracijoje Las Vegas mieste. Po mėnesio į Baldi rankas pateko naujos žmonos gautas laiškas. Jame jos advokatas davė nurodymus, kaip gauti jo nemažą turtą. Baldi, ilgai nelaukęs, pradėjo derybas su arabais. Jis rengėsi ją parduoti už 20.000 dol. Ji, užuodusi šį sąmokslą, laiku pabėgo.

* * *

Kuveite kasmet dingdavo kelios baltos moterys. Nors vergija Saudi Arabijoje buvo oficialiai panaikinta tik 1962 m., Kuveitas apie tai negalvoja. Aš žinojau, kad ji yra. Ir pats savo akimis mačiau juodą vergą turtingiausio Kuveito arabo kabinoje atnešantį kavą prie jūros.

Skulptorė IRENA RAŠKEVIČIENĖ-ČERSKYTĖ prie vieno naujausių savo darbų — velionies ANTANO RINKŪNO biusto Toronte. Ji dėsto "Etobicoke School of the Arts" Nuotr. stud. Jeffery D. Levis

Istorinės ir kitokios išeivių studijos

Lietuvių katalikų mokslo akademijos "Metraštis" VI (1985)

J. JAKŠTAS

Paskutiniu metu mūsų periodinėje spaudoje iškilo klausimas, ar mes, lietuviai, po visą laisvą pasaulį pasklidę, sudarome bendruomenę ar tik organizaciją. Klausimą iškėlė žinomas lietuvių veikėjas V. Kutkus, įrodinėjęs, kad mes esame bendruomenė. Jam prieštaraudamas jaunas žurnalistas Mykolas Drunga, įrodinėjo, kad esame organizacija ir jai priklausome kiekvienas, kuris "žinome apie lietuvių bendruomenę ir norime jai priklausyti".

Žvelgiant į iškeltą klausimą iš plačios istorinės perspektyvos, daug geriau tiktų vadintis bendruomene kaip organizacija jau vien dėl to, kad *ji turi gilesnes istorines šaknis*. Juk nuo seniausių laikų žmonės gyveno bendruomenėmis. Jau Rousseau kalbėjo, kad nuo to laiko, kai žmogus užsitvėrė sau sklypą žemės ir pasakė "čia yra mano", prasidėjo bendruomeninis gyvenimas. Viduramžiais buvo žinomos kaimų, miestų, pirklių bendruomenės. Pačiuose miestuose kūrėsi įvairios bendruomenės. Miestų bendruomenės plito ir Lietuvoje po jos krikšto su joms dovanotomis magdeburginėmis teisėmis.

Tad palikime prie lietuvių pasaulinės bendruomenės. Bet mūsų bendruomenė, bent Amerikoje pasiskirsčiusi sekcijomis, kurios pagrįstai organizacijomis vadinamos. Tarp jų išskirtinė yra viena — Lietuvių katalikų mokslo akademija su savo skyriais — židiniais. Ji, kaip ir kiekviena mokslo akademija, turi tikslą puoselėti Lietuvos mokslą. Tam reikalui kas treji metai šaukiami akademijos suvažiavimai, skaitomos paskaitos, gvildenami daugiau su lituanistika susiję mokslo klausimai. Paskaitos skelbiamos suvažiavimų darbuose. Be to, akademijos leidžiamas neperiodinis leidinys "Metraštis". Štai šiais metais (1985) turime jo išleistą VI tomą.

Senosios vienuolijos

Jo, kaip ir kiekvieno metraščio, turinys įvairus — tai skirtingų studijų rinkinys. Jų pirmąja eina "Šv. Benedikto regulos vienuoliai Lietuvoje".

Retas istorikas pasilieka pradėtoje mokslo darbo srityje visą gyvenimą, kaip tai darė V. Gidžiūnas, mažai nukrypdamas nuo jos. Jo pirma mokslinė studija buvo disertacija apie pranciškonus Lietuvoje XIII-IV š. (1953). Vėliau sekė studijos apie kitas vienuolijas Lietuvoje. Apie jas rašė LE ir periodiniuose leidiniuose. V. Gidžiūnas tapo pirmu Lietuvos vienuolijų istoriku ir juo pasiliko visą gyvenimą. Jo paskutinis minėtas darbas apie šv. Benedikto regulos vienuolius yra skirtas 5 ordinams: benediktinams, cistersams, kamalduliams, kartūzams ir trapistams.

Visų ordinų vienuolijų istorijos dėstomos iš plačios perspektyvos, sekant patikimais šaltiniais ir literatūra. Nieko svarbesnio netvirtinama be šaltinių ir literatūros nuorodos. Dėstymas genetiškas, kaip rimti istoriniai veikalai rašomi. Pradedama nuo vienuolijos užuomazgos Vakaruose ir toliau sekama, kaip ir kada jos įsisteigė Lietuvoje. Pasakojama jos istorija metų slinktyje ir jos pabaiga beveik visuomet uždarant rusams 1832 ar 1864 m. Pvz. pačių benediktinų vienuolijų istorija pradedama nuo paties šv. Benedikto Nursiečio (480-547) ir nuosekliai dėstoma nuo jo įsteigto Montekasino vienuolyno ir vienuolijos plėtra Vakaruose.

Toliau pereinama prie benediktinų istorijos Lietuvos kaimynystėje. O kaimynystė mūsų autoriui buvo Prūsija ir Lenkija. Prūsijos užuomina mokamai susiejama su prūsų apaštalu Vaitiekumi-Adalbertu (956-997). Nors apie šį pirmą Prūsijos misijonierių nemažai prirašyta, tačiau gyvas, vaizdus ir labai nuoseklus pasakojimas apie trankų jo gyvenimą ir tragišką mirtį teikia patrauklų skaitinį. Kartu duodamas ir senųjų prūsų istorijos mažas vaizdelis.

Trumpu žvilgsniu apmetami benediktinų vienuolynai, įsisteigę Lenkijoje. Po to einama prie Vytauto Senuose Trakuose įkurdintų benediktinų (1405). Seka trumpa vienuolyno istorija, kur ypač išvardinami abatai ir gautos beneficijos ne tik iš Vytauto, bet ir kitų fundatorių. Priduriamos istorijos ir kitų benediktinų vienuolynų, k. a. Horodiščiaus, Minsko, Nesvyžiaus, Pivašiūnų, Pašaltuonio. Autorius buvo linkęs daugiau papasakoti apie Nesvyžiaus vienuolyną ir apgailestavo, kad nesurado medžiagos ir garsiojoje Radvilų rezidencijoje, vienuolyno buveinėje. Reformuotų benediktinų istorija pradedama nuo kamaldulių, autoriaus pavadintų atsiskyrėlių vienuolių kongregacija. Trumpai užsimenamas šv. Romualdas, kongregacijos steigėjas, nepažymint jį buvus Ravenos kunigaikščio sūnumi. Atsisakęs pasaulietinio gyvenimo, įsteigė rigoristinę benediktinų kongregaciją Camaldoli vietovėje, iš kurios kongregacija vardą gavo (1013).

Pažymėjus kamaldulių paplitimą Europoje, priartėta prie Lietuvos ir čia pat imamasi vaizduoti antrojo Prūsijos misijonieriaus šv. Brunono-Bonifacijaus gyvenimas ir jo kankinio mirtis Lietuvos pasienyje (1009). Šia proga būtų tikę pastebėti, kad ryšium su Brunono mirtimi pirmą kartą paminėtas šaltinyje Lietuvos vardas. Išsamiai, nuosekliai ir pagal gausius šaltinius atpasakotas šventojo gyvenimas ir jo mirtis.

Po Brunono seka Pažaislių kamaldulių istorija. Ji plačiai dėstoma net 18-je puslapių ir dar priduriant du puslapius surusintam vienuolynui. Ypač įdomiai ir labai dalykiškai atpasakota puošnių barokinių vienuolyno rūmų statyba. Šiam reikalui autorius turėjo puikų vadovą — Kairiūkštytės-Jacynienės disertaciją "Pažaislis ein Barockkloster in Litauen" (1928). Be Pažaislio, Vygrių vienuolynas (įsteigtas 1667) ir misija Dusmenyse sudarė pilną Lietuvos kamaldulių istoriją.

Kaip benediktinų ir kamaldulių istoriją autorius pradėjo dviejų žymių misijonierių biografijomis, taip trečios vienuolijos, būtent kartūzų, aprašą pradėjo nuo misijonieriaus Vilhelmo Modeniečio, popiežiaus siųsto legatu į Livoniją, kur tuomet (1225) buvo įsisteigęs kalavijuočių ordinas. Autorius gan smulkiai aprašė jo veiklą tame krašte. Paminima ir Modeniečio darbuotė Prūsijoje, kur jis įsteigė keturias vyskupijas. Vieną jų, Sembos, įsteigė dar ordino nenukariautame krašte. Per klaidą viena keturių vyskupijų pavadinta Pamario, o turėjo būti Pamedės (Pomesania).

Kartūzai turėjo Didžiojoje Lietuvos kunigaikštijoje tik vieną vienuolyną Berezoje (įsteigtą 1648). Jo istorija pilnai atpasakota. Prancūzijoje prasidėjęs cistersų ordinas artimai siejosi su Baltijos kraštais, kaip pavaizdavo Gidžiūnas. Nuodugniai aprašytas jo kūrimasis Livonijoje ryšium su vokiška kolonizacija. Iš Livonijos misijonierių kildinamas ir kalavijuočių ordinas, daug reiškęs besikuriančios Lietuvos istorijoje. Gražiai parodo autorius, kaip cistersai, susiję su Prūsijos istorija, davė jai misijonierių Kristijoną, tapusį popiežiaus paskirtu pirmuoju Prūsijos vyskupu. (Bus daugiau)

VYTAUTAS KASTYTIS

Prieš 40 metų

Laimės visiems užteks!

Kasnakt gimtinėj vaikštau,
Regiu žirgų kanopom
nutryptus laukus,
Ir man kažkas širdy kartoja
aiškiai,
Kad Lietuva nežus! . . .

Mūs sielvartas tik laiko rėmuos
Palydi dabarties dienas.
Iš jo širdis tiek daug kantrybės
ėmus
Skriaudoms iškęst.

Tik laikinai mes šitaip alkstam
Tiesos ir laimės, ir dangaus.
Užgriebs žvejai didžiulę
laimės valkšną,
Krantan ištrauks.

Grūdai mūs žemėj puikų
derlių neša
Artojo rankom dirvon paberti.
Mes duonos iš svetur
nenorime, neprašom,
Mes sotūs širdimi.

Čia vakarai, sulėlydžiais
svajingi, ramūs,
Praskaidrins praeities dienas.
Ir laimės, ir dangaus mums
savo žemėj
Visiems užteks!

Reitstioa, Norvegija,
1945 m. balandžio 11 d.

Nauja ateivė ir skulptorė

Irena Raškevičienė, atvykusi Kanadon prieš penketą metų

EDITA NAZARAITĖ

Aplankiusi skulptorę Ireną Raškevičienę jos kukliame butelyje Toronte, radau dailininkę, bedirbančią didelio formato dail. J. Dagio portretą. Iš karto krito į akis, jog tai geros, realistinės mokyklos auklėtinės stilius. Ir nenuostabu, nes Irena yra žinomų lietuvių skulptorių — Mikėno ir Pundziaus mokinė. Ji skulptūrą pradėjo studijuoti 1945 m. Valstybiniame Vilniaus dailės institute, kurį baigė tik 1954 m., nes Stalino laikais dėl politinės šeimos praeities studijas teko nutraukti. Įgijusi skulptorės specialybę ir diplomą, Irena savo žiniomis noriai dalinosi su jaunimu: lygiai trisdešimt metų Lietuvoje d i r b o pedagoginį darbą — dėstė skulptūrą, piešimą, akvarelę, dailės istoriją. Dirbo ir kūrybinį darbą. Išaugino dvi dukras.

1980 m. apsigyveno Kanados Kičeneryje. Netenka aiškinti, kodėl čia Irena pradėjo dirbti darbą, neapsakomai tolimą nuo savo specialybės, nuo daugiametės patirties. Viena rimtų kliūčių buvo anglų kalbos nemokėjimas, kuri, Irenos įgimto darbštumo ir energijos dėka, buvo greitai įveikta.

Irena negalėjo tikėtis kokios nors pagalbos atvykusi į svetimą šalį. Reikėjo pasikliauti tik savo jėgomis. O meilė gyvenimui, optimistiškas nusiteikimas trykšte tryško iš dailininkės. Tad po sunkių, alinančių darbo valandų ji rado laiko kūrybai, nes kiekvienam menininkui tai yra ne tik profesija, bet ir gyvenimo būdas, ne per drąsu bus pasakyti — egzistencijos prasmė. Neturėdama elementarios, skulptoriui ypač reikalingos studijos, Irena savo vienintelį kambarį pavertė į savotišką mažutę atelje. Ir dirbo.

Irena myli gyvenimą, myli žmogų, tad neatsitiktinai ją taip traukia portretas. Ji sukūrė Isako Baumano, bendrovės "Mutual Life" (kurioje ji pati dirbo) įsteigėjo, bronzinį biustą, taip pat tos pačios bendrovės pirmojo prezidento W. Hendri bronzinį biustą bei neseniai į pensiją pasitraukusio bendrovės prezidento K. MacGregor bronzinį portretą. Nemažai nulipdė ir kitų bendrovės darbuotojų galvučių, biustų. Ypatingai pavykusi buvo jaunos merginos J. Pasmor galvutė. Teko matyti pozavusių asmenų nuotraukas — panašumas tikrai nepaprastas. Į "kanadietišką galeriją" galėtume dar įrikiuoti gipsinį mergaitės iš Laoso portretuką, mielą suomės Paulės galvutę, berniuko, dailininko, moters portretą, lietuvaitės su duona pilną figūrą, atliktą gipse, daugybę piešinių, eskizų... Tiek piešiniams, tiek skulptūroms būdingas moteriškai sudvasintas realizmas, nulipdyti portretai labai individualizuoti, su įvairiais nuotaikų pustoniais, išgautais labai meistriškai. Pastaruoju metu skulptorė kuria a.a. Antano Rinkūno biustą.

Po penkerių metų, po sunkios kovos už savo būvį, už savo talentą dailininkė pamažu grįžo ten, kur normaliomis sąlygomis ir turėjo būti — į kūrybinį ir pedagoginį darbą. Dar tebedirbdama "Mutual Life" bendrovėje suorganizavo meno klubą, vėliau dėstė skulptūrą Kičenerio Breithaupt centre, taip pat Waterloo keramikos dirbtuvėse vadovavo mokomiesiems kursams Šiais mokslo metais dail. Irena Raškevičienė dėsto skulptūrą Etobicoke meno mokykloje ("Etobicoke School of the Arts"). Ji ne tik nenuilstanti kūrėja, bet ir nuoširdi mokytoja su didele pedagogine patirtimi. Norintiems pažinti profesionalaus meno pagrindus, Irena atiduos visas savo žinias, nepagailės laiko ir kantrybės, kad atvertų duris į sudėtingą, bet nepakartojamą meno pasaulį.

Laukiama naujos poezijos

Poezijos konkursai Lietuvos krikščionybės sukakčiai paminėti

Lietuvos krikščionybės 600 metų sukakčiai paminėti organizacinio komiteto paprašyta Ateitininkų federacija kartu su "Ateities" žurnalu skelbia poezijos rinkinio ir atskirų poezijos kūrinių konkursus.

Visa konkursams prisiųsta poezija (tiek rinkinys, tiek ir atskiras eilėraštis) savo turiniu turi atspindėti Lietuvos krikščionybės temas nuo Mindaugo laikų iki šiandien arba išreikšti įvaizdžius, kurie sukeltų Lietuvos krikščionėjimo ir tuo pačiu atsikreipimo į Vakarus priminimą, arba parodyti krikščionybę kaip didžiąją dvasinę vertybę, ypač mūsų tautos okupacijos laikotarpiu.

Poezijos rinkinio konkursui skirti rankraščiai, rašyti mašinėle, siunčiami iki 1986 m. spalio 31 d. (pašto antspaudas) žemiau nurodytu adresu. Rankraščiai turi būti pasirašyti slapyvardžiu, pridedant uždarą vokelį su autoriaus pavarde ir adresu. Konkurso dalyvių amžius neribojamas. Rinkinio apimtis — nemažiau 75 psl. Už poezijos rinkinį bus skiriamos dvi premijos: I — $1500 ir II — $750. Premijuoti rankraščiai, pagal susitarimą su autoriumi, galės būti išleisti "Ateities literatūros fondo" leidyklos.

Eilėraščio konkurse gali dalyvauti asmenys iki 30 metų amžiaus. Eilėraščiai, parašyti mašinėle, atitinką nustatytas temos gaires, pasirašyti slapyvardžiu, pridedant uždarame vokelyje autoriaus pavardę ir adresą, siunčiami iki 1986 m. spalio 31 d. (pašto antspaudas) žemiau nurodytu adresu. Už eilėraščius skiriamos tokios premijos: viena I — $100, dvi II — po $75 ir dvi III — po $50. Premijuoti eilėraščiai galės būti spausdinami "Ateityje".

Konkurso vertintojų komisija, kurios sudėtis bus paskelbta vėliau, neradusi tinkamo premijuoti kūrinio, turės teisę atitinkamos premijos neskirti.

Visi konkursui skirti rankraščiai siunčiami šiuo adresu: Poezijos konkursas, c/o Česlovas Grincevičius, 7132 S. Mozart St., Chicago, Ill. 60629, USA.

Ateitininkų federacija

● **Mokslo srityje skaityk naujausius veikalus, literatūroje — seniausius. Klasikinė literatūra yra visuomet nauja (Bulwer-Yytton).**

Dr. GENOVAITĖ BIJŪNIENĖ (dešinėje) loterijoje laimėjusi dail. DAGIO dovaną jo sukakties iškilmėje Toronto Lietuvių namuose. Šalia jos — LOIS DAGIENĖ ir JOKŪBAS DAGYS Nuotr. St. Dabkaus

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Čikagoje penktą kartą lankėsi Klivlando vyrų oktetas su vadovu Rytu Babicku, pakviestas Vasario 16 gimnazijai remti komiteto, kuriam vadovauja Karolis Milkovaitis. Koncerto pelnas ir jo metu surinktos aukos teko Vasario 16 gimnazijai. Pirmoji koncerto dalis buvo skirta liaudies dainom ir lietuvių kompozitorių kūriniam, antroji — kitataučiam kompozitoriam. Penkiuose savo koncertuose čikagiečiam oktetas yra sudainavęs apie 100 dainų, kurių sąraše kiekvieną kartą būdavo naujų, dar negirdėtų. Padėkos žodį programos atlikėjams, gimnaziją remiantiem dalyviam ir aukotojam tarė PLB valdybos pirm. V. Kamantas. Ypatinga jo padėka teko Birutei Jasaitienei, PLB vicepirmininkei švietimo ir tautinio auklėjimo reikalam, rūpestingai globojančiai Vasario 16 gimnazijon iš užjūrio šalių nuvykusius mokinius.

Kompozitorius Vladas Jakubėnas mirė Čikagoje 1976 m. gruodžio 13 d., palikdamas nemažai savo kūrinių, apžvalginių muzikos rašinių ir kritikos straipsnių. Tas jo palikimas dabar sutelktas ev. liuteronų "Tėviškės" parapijos patalpose. Minint velionies penkerių metų mirties sukaktį, 1981 m. gruodžio 10 d. Čikagoje buvo įsteigta V. Jakubėno draugija, kuri rūpinasi platesniu pomirtinio palikimo paskleidimu. Valdybą sudaro: pirm. Edvardas Šulaitis, nariai — dr. Leonardas Šimutis, Erika Dilytė-Brooks, Juozas Kreivėnas ir Povilas Mieliulis. Paskutiniame valdybos posėdyje nutarta išleisti kelis kompoz. Vl. Jakubėno kūrinius, jo apžvalginių muzikos rašinių ir kritikos straipsnių rinkinį.

Antanina Binkevičiūtė-Gučiuvienė, buvusi Kauno radiofono solistė, Adelaidėje, Australijoje, vadovauja lietuviškos radijo programos muzikos ir dailiojo žodžio skyriui. Specialia paskaita ji programos klausytojus supažindino su bostoniečio kompozitoriaus Jeronimo Kačinsko veikla bei kūryba praeityje ir dabar. 1985 m. spalio 18 d. buvo transliuojamos J. Kačinsko dainos, atliekamos Berklee muzikos kolegijos choro, kuriam vadovauja prof. B. O'Connell.

Dail. Jolanta Garolytė-Janavičienė, keramikė, gyvenanti Sydnėjuje, yra susilaukusi pripažinimo ne tik pačioje Australijoje, bet ir už jos ribų, dalyvaudama tarptautinėse keramikos parodose Amerikoje, Prancūzijoje, Italijoje, Britanijos sostinėje Londone. Australijos vyriausybė ją netgi buvo pasiuntusi surengti parodai į Nepalą. Šiuo metu dail. J. Janavičienė kelis kartus savaitėje lankosi Sydnėjaus moterų kalėjime ir jas supažindina su skulptūrinių menu.

Rašinių konkursą jaunimui iki 35 metų amžiaus yra paskelbusi Amerikos lietuvių tautinė sąjunga. Konkursui numatytos dvi temos: "Kaip vertinti tautybę išeivijoje" ir "Tautiniai herojai bei jų įtaka lietuvybei". Pasirinktoji tema turi būti bent penkių mašinėle rašytų puslapių. Vertintojų komisija paskirs dvi premijas: I — $500 ir II — $250. Konkursinius rašinius reikia atsiųsti iki 1986 m. vasario 15 d. (pašto antspaudo data) šiuo adresu: Amerikos lietuvių tautinė sąjunga, c/o Vida Jonušienė, 12500 Pawnee Rd., Palos Park, IL 60464, USA. Rašiniai pasirašomi slapyvardžiu, autoriaus adresas, vardas ir pavardė įdedami į atskirą užklijuotą vokelį. Skelbėjai ragina konkursu susidomėti ir jį skatinti lituanistinių mokyklų mokytojus, jaunimo organizacijų vadovus.

Su Leonardo Andriekaus, OFM, naujuoju poezijos rinkiniu "Atsimink mane, Rūpintojėli" Niujorko ir apylinkių lietuviai susipažino Bruklyne, mažojoje Kultūros židinio salėje, ten sukviesti Lietuvių katalikių moterų draugijos. Apie poetą L. Andriekų, OFM, ir jo kūrybą kalbėjo dramaturgas Algirdas Landsbergis, eilėraščius deklamavo Vytautas Valiukas, buvęs Kauno dramos teatro aktorius. Pats L. Andriekus, OFM, skaitė tik vieną savo eilėraštį. Ant stalo, papuošto iš Lietuvos gauta Sopulingosios Dievo Motinos statula, buvo išdėstytos jo eilėraščių knygos lietuvių ir anglų kalbomis. Kitas stalas su iš Lietuvos atvežtu Rūpintojėliu buvo skirtas velioniui dail. Telesforui Valiui. Ten buvo sudėti jo sukurtų iliustracijų originalai, kurių reprodukcijos panaudotos naujajame poezijos rinkinyje.

Pagrindinis Kipro Petrausko šimtųjų gimimo metinių minėjimas įvyko Vilniaus operos ir baleto teatre 1985 m. gruodžio 23 d. Dalyvavo velionies našlė Elena Žalinkevičaitė-Petrauskienė ir dukra Aušra. Apie didįjį dainininką, sukūrusį daugiau kaip 80 pagrindinių tenoro vaidmenų, lietuviškos operos scenai atidavusį 38 kūrybinio darbo metus, kalbėjo vilniškės kompartijos centro komiteto sekr. L. Šepetys, buvęs sukaktuvininko mokinys V. Noreika — dabartinis Vilniaus operos ir baleto teatro direktorius bei meno vadovas, prof. Z. Paulauskas, Vilniaus konservatorijos solinio dainavimo katedros vedėjas, jauniausiajai Lietuvos dainininkų kartai atstovavusi tarptautinio M. Glinkos konkurso laureatė S. Trimakaitė. Scena buvo papuošta K. Petrausko portretu, jo vardo ir pavardės įrašu, šimto skaitmenimi. Minėjime pranešta, kad įsteigiama Kipro Petrausko vardo stipendija Vilniaus konservatorijos solinio dainavimo katedros studentam. Minėjimas baigtas koncertu.

Vilniaus konservatorija surengė konferenciją "Kipro Petrausko meninės asmenybės bruožai", susietą su jo gimimo šimto metų sukaktimi. Pranešimus skaitė: solinio dainavimo katedros vedėjas prof. Z. Paulauskas, docentė V. Mikštaitė, dirigentas A. Kalinauskas, muzikologai E. Gedgaudas ir J. Burokaitė. Atsiminimais dalijosi sol. V. Noreika, prof. R. Geniušas, docentas V. Kairiūkštis, sol. R. Siparis. Konferencija baigta sol. V. Noreikos ir jo mokinių koncertu. Prie namo Vilniuje, kuriame 1959-68 m. gyveno K. Petrauskas, atidengta memorialinė lenta, skambant jo dainų ir operų arijų įrašams. Lentą atidengė sol. V. Noreika, kalbėjo solistai S. Rapalienė, E. Kuodis, konservatorijos studentas A. Janutas.

Vilniaus M. K. Čiurlionio meno mokykla iškilmingu pedagogų posėdžiu bei savo mokinių koncertu Vilniaus operos ir baleto teatre paminėjo savo veiklos keturiasdešimtmetį. Direktorius A. Jurgelionis džiaugėsi, kad šiame laikotarpyje gyveniman išleista 1.150 auklėtinių, dabar dirbančių beveik visuose Lietuvos profesinio meno kolektyvuose. Dažnai koncertuoja styginis šios mokyklos orkestras, choras, smuikininkų ansamblis. Dailės skyriaus mokiniai dalyvauja vaikų kūrybos parodose, savo sepktaklius vilniečiams nuolat rengia choreografijos skyriaus mokiniai.

1985 m. pabaigai buvo skirta Vilniuje surengta III-ji jaunųjų baltiečių dailininkų darbų paroda "Jaunystė-85". Parodoje dalyvavo 90 tapytojų, grafikų ir skulptorių, kurių kiekvienas parūpino po tris savo darbus, sukurtus per pastaruosius trejus metus. Svečių teisėmis parodon taipgi įsijungė grupė Maskvos ir Armėnijos dailininkų. Už geriausius kūrinius dailininkai apdovanoti premijomis ir diplomais. Lietuvių grupėje premiją laimėjo skulptorius K. Musteikis, diplomą — skulptorė K. Jaroševaitė.

Kompoz. Vytautas Bacevičius, gimęs Lodzėje 1905 m. rugsėjo 9 d. ir miręs 1970 m. sausio 15 d. Niujorke, buvo prisimintas ir pagerbtas jo kūrybai skirtu vakaru Vilniuje, Lietuvos meno darbuotojų rūmuose. Su kompozitoriaus bei pianisto V. Bacevičiaus gyvenimu ir kūryba dalyvius supažindino muzikologai D. Katkus ir M. Kazakevičienė. V. Bacevičius mokėsi Lodzės ir Paryžiaus konservatorijose, Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultete, filosofiją studijavo Paryžiaus Sorbonoje. Kauno konservatorijoje profesoriavo 1930-39 m. Nuo 1940 m. iki mirties gyveno Niujorke, dirbo Niujorko ir Bruklyno konservatorijose, turėjo savo muzikos studiją. Velionis plataus pripažinimo buvo susilaukęs kaip pianistas, surengęs apie 400 koncertų Europoje, P. Amerikoje ir JAV. Kūrybinį V. Bacevičiaus palikimą sudaro septynios simfonijos, "Elektrinė poema" simfoniniam orkestrui, penki koncertai fortepijonui ir orkestrui, koncertas smuikui ir orkestrui, keturi styginiai kvartetai, apie 100 kūrinių fortepijonui ir vargonam. Kūrybinius V. Bacevičiaus vakarus surengė ir Vilniaus konservatorija, oficialiai dabar vadinama Lietuvos konservatorija, pagerbdama velionies profesoriavimą Kauno konservatorijoje. **V. Kst.**

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Telefonai: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI virš 28 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais	10-3
Antradieniais	10-3
Trečiadieniais uždaryta	
Ketvirtadieniais	10-8
Penktadieniais	10-8
Šeštadieniais	9-1
Sekmadieniais	9-12.30

MOKA UŽ:

90 dienų termin. indėlius	7¾%
180-185 d. termin. ind.	8 %
term. indėlius 1 metų	8½%
term. indėlius 2 metų	9 %
term. indėlius 3 metų	9 %
pensijų s-tą	9 %
spec. taup. s-tą	7 %
taupomąją s-tą	6½%
dieninę taupymo s-tą	6 %
depozitų-čekių s-tą	6 %

DUODA PASKOLAS:

asmenines nuo	11 %
mortgičius nuo	9½% – 11 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asm. paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

2239 Bloor Street West • 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir Telefonas 762-7775

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių lakštų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"

3425 Dundas Street West, Toronto, Ont. M6S 2S4

Telefonas: (416) 769-5411

* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.

Skambinkite **Linai Kuliavienei** arba **Vidai Šiaučiulienei**

NEMOKAMA Skambinkite šiandieną!

valdžios knygelė

"Plans, Permits and Payments"

ANTANAS GENYS

ONTARIO MINISTRY of MUNICIPAL AFFAIRS AND HOUSING

Įsigykite nemokamą egzempliorių!

"RE/MAX professionals inc. Realtor

239-3991

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas

Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification) ★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai ★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. ★ GOODRICH, RADIAL ir kt.

Savininkas FRANK PETITT

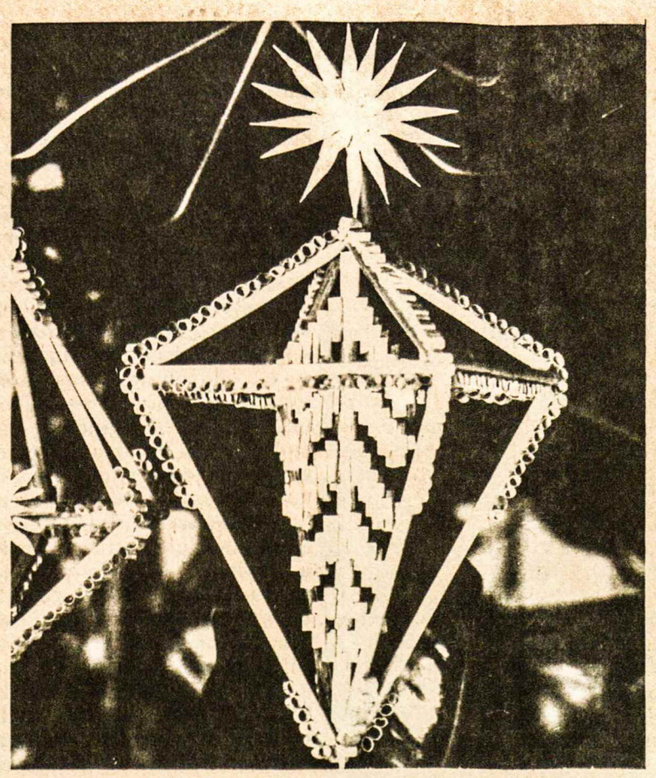

Kalėdinės eglutės papuošalas, padarytas iš šiaudų Lietuvių tautodailės instituto Toronto skyriaus ir vadinamas šiaudinuku

Lietuvių eglutė tautybių renginiuose

Jau antri metai iš eilės "Community Folk Art Council" kviečia Lietuvių tautodailės institutą papuošti kalėdinę eglutę tautiniais motyvais Ontario muziejuje. Mūsų eglutei buvo paskirta pati geriausia vieta — centre.

Įėjusiems per centrines duris muziejaus lankytomas krito į akis pati originaliausia Kalėdų eglutė — tokios ar panašios niekas neturėjo. Ji buvo papuošta lapkričio 29 d. ir išstatyta ligi sausio 6 d. Instituto narės, pasikeisdamos savaitgaliais, demonstravo šiaudinukų darymą. Susidomėjimas buvo tikrai labai didelis. Daugelis lankytojų net nebuvo girdėję, kad iš tokio menko, beveik beverčio daikto kaip šiaudas, galima padaryti tokius puikius eglutės papuošalus.

Nepaprastai malonu buvo klausytis lankytojų gražių atsiliepimų apie mūsų eglutės paprastumą ir elegantiškumą. Reikėjo atsakinėti į daugelį pateiktų klausimų ne tik apie šiaudinukų darymą, bet ir lietuvių gyvenimo stilių, jų papročius ir kalbą. Moteris žavėjo mūsų drabužiai ir jų spalvingumas. Per šį demonstravimą ir atsakinėjimą į lankytojų klausimus buvo gera proga sueiti į artimesnį kontaktą ir juos plačiau supažindinti su Lietuva bei jos problemomis.

Negalima nepastebėti skirtumo tarp muziejaus lankytojų ir tų, kuriuos sutinki kiekvieną dieną gatvėje ir krautuvėse. Net ir maži vaikai daug mandagesni už tuos, kurie išvarto krautuvėse žaislus, išmėto išstatytas prekes. Tai kitos klasės žmonės. Man berodant kaip suvarstyti šiaudinukus, būrelis vaikų smalsiai sekė kiekvieną mano rankų judesį ir kai pasakiau, kad taip puošė eglutes mūsų proseneliai, vienas berniukas, gal kokių 6 ar 7 metų, paklausė: "Kur yra tas kraštas, kur jūsų proseneliai gyveno?" Kai aš pasakiau — Lietuva ir pradėjau aiškinti, kad Lietuva yra prie Baltijos jūros, jis atsakė jog žinąs kur Lietuva yra. Šalia stovintis jo tėvelis galvos linktelėjimu tai patvirtino. Tai tik vienas pavyzdys, nes vaikų, kurie žinojo kur Lietuva yra buvo ir daugiau. Girdėjau kaip vienas didesnis vaikas pasakojo savo mažesniam broliukui apie Lietuvą.

Gruodžio 7-8 d.d. savaitgalyje Lietuvių tautodailės instituto Toronto skyrius taip pat atstovavo lietuviams "Kalėdos aplink pasaulį" renginyje North York City Hall. Ten dalyvavo per 30 tautų su savo tautai būdingais Kalėdų papročiais, eglutėmis, kepiniais bei papuošalais. Šį įvairių tautų Kalėdų renginį taip pat organizuoja "The Community Folk Art Council" ir jau treji metai jame dalyvauja lietuviai. LTI Toronto skyriaus narės pasigėrėtinai atstovauja lietuvių kultūrai ir Kalėdų papročiams.

Mūsų šiaudinukais papuošta eglutė ir čia stebino lankytojus. Pintinės gražiai iškeptų grybukų, meduolių ir didelis Napoleono tortas traukė visų dėmesį. Pačių išaustos lietuviškais raštais prijuostės, nuostabiais drabužiais papuoštos lėlės, juostos, pirštinės ir skaros — vis tai mūsų instituto narių kruopščiai atlikti rankdarbiai. Buvo dalinama sąlanka apie lietuvių Kalėdinius papročius su Lietuvos žemėlapiu ir trumpa inforamcija apie Lietuvą.

Nedaug kas žino kiek daug darbo, planavimo ir rūpesčių pareikalauja tokie renginiai, bet negausus mūsų darbščiųjų instituto narių būrelis nugalėjo visas kliūtis.

Dabar, kai Kalėdų varpai jau nuskambėjo praeitin ir su triukšmu sutikti nauji metai rieda savo vaga, negali neatsigręžti ir jau iš laiko perspektyvos žvilgtelėti į praėjusius įvykius. Lietuvių tautodailės institutas tikrai atlieka didelį darbą, garsindamas Lietuvos vardą svetimtaučių tarpe. O kur kiti lietuviai? Mes su pavydu žiūrėjome į kitų tautybių stalus, apgultus jų pačių tautiečių. Mūsų menu žavėjosi tik kitataučiai, o lietuviai neatėjo nors palinkėti sėkmės ar suteikti moralinės paramos. Bent minimalus mūsų tautiečių dalyvavimas tokiuose renginiuose jau būtų gražus "ačiū" už mūsų pastangas. **O. T.**

Rengiatės į Lietuvą arba Europą?

Reikia jums voltažo keitiklio (convertor) arba pritaikytojo (adaptor) bet kurioje pasaulio vietovėje?

*Kreipkitės į **"House of 220"**. Jame rasite visokių rūšių keitiklių, transformatorių, pritaikytojų ir 220 voltų prietaisų. Mes taip pat pakeičiame prietaisus iš 220 voltų į 110 voltų ir atvirkščiai.*

Priimame pasiteiravimus ir dėl pardavimo urmo kainomis.

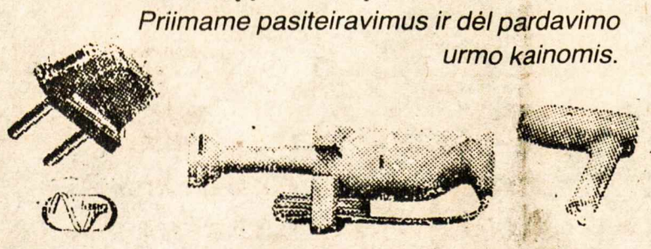

HOUSE OF 220
1444 Gerrard St. E., Toronto
(416)—461-2602

Skautų veikla

• Sausio 12 d. įvyko "Šatrijos" ir "Rambyno" tuntų tėvų susirinkimas. Jį pradėjo s. F. Mockus, pakviesdamas pirmininkauti v.s. V. Skrinską ir sekretoriauti ps. fil. R. Poškienę. Dalyviai buvo supažindinti su tėvų būreliu, jo komiteto nuostatais ir kodėl tuntai privalo juos turėti. K. Šapočkinas apibūdino komiteto veiklą, dėl ko ir kaip jis likvidavosi. Išrinktas naujas komitetas: pirm. K. Šapočkinas, ižd. K. Karosas, nariai — M. Skrinskienė, K. Pajaujis, p. Valadka, p. Girdauskas, p. Kružikas, p. Renčius, p. Šileika, p. Slaboševičius ir p-nia Taylor.

• "Rambyno" tunto vadijos posėdis — sausio 24 d., 7.30 v.v., skautų būkle. **D. Barzdžiūtė**

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

lai, bet finansų ministeris M. Wilsonas deficitą buvo žadėjęs sumažinti $2,4 bilijono. Pažadas liko netesėtas. Liūdniausia, kad ir biudžetiniai 1985 metai greičiausiai bus užbaigti su $34 bilijonų deficitu. Verkiant reikia išlaidų apkarpymo, bet nežinia ar M. Wilsonas imsis šios taktikos sekančiame biudžete, kurį žada paruošti ir paskelbti iki š. m. vasario pabaigos.

Konservatorių populiarumo kritimu džiaugiasi liberalų vadas J. Turneris, ligi šiol nepasiūlęs jokių naujų planų Kanadai. Nuolatinį deficito kilimą pradėjo liberalai. Tas kilimas tapo chroniška liga, valdžios įsiskolinimą perkėlęs per $200 bilijonų ribą. Vaistų tai ligai pašalinti neturėjo P. E. Trudeau, neturi ir J. Turneris. Laukiama ir tikimasi, kad konservatoriai nusidegins pirštus deficitinio laužo liepsnose. Laukimas yra naudingas: konservatorių populiarumas krinta, liberalų auga. Atrodo, beisbolu, ledo rituliu ir alumi susidomėję kanadiečiai nesuka galvos dėl sparčiai augančio per didelio deficito. Jis jiems neatneša žalos, jeigu vyriausybė kasmet atitinkamai leidžia padidinti atlyginimus. Tai kas, kad krinta kanadiško dolerio vertė. Lengviau bus parduoti Kanados gaminius Amerikoje. Gamyklose unijos užtikrins uždarbio padidinimą pagal infliacijos nuošimtį.

Ministerio pirm. B. Mulronio konservatorių vyriausybė kasmet sumažina ministerių algų padidinimą. Ministerio pirmininko alga šiemet padidinama tik $2.000. Panašiai pasielgiama ir su ministerių algomis. Ministeriui pirm. B. Mulroniui šiemet bus mokama $131.955, ministeriams — $112.-130. Be dviejų metinių atlyginimo sumažinimų B. Mulroney būtų gavęs $142.900, ministeriai — po $117.400. Sumažinimas nėra didelis, bet pastebimas atlyginimų lentelėje. Simbolišku uždarbio susimažinimu vyriausybė nori duoti pavyzdį visiems kanadiečiams. Opozicinių partijų vadai buvo gavę panašų pasiūlymą, bet jį atmetė.

Kanados parlamento komitete buvo paliestas buvusiems parlamentarams mokamų pensijų reikalas. Tos pensijos kasmet padidinamos pagal infliacijos nuošimtį. Dalinė pensija gaunama po šešerių metų parlamente, pilna pensija — po penkiolikos metų. Buvęs parlamentaras tą pensiją pradeda gauti pasitraukęs iš parlamento. Amžiaus riba nėra nustatyta kaip kitiems kanadiečiams, kurie turi sulaukti 65 m. amžiaus. Pensija buvusiems parlamentarams mokama netgi ir tais atvejais, kai jie susiranda kitą gerai apmokamą darbą. Dažnai parlamento pensininkai susiranda valdinius darbus su geru atlyginimu, prie kurio dar prisideda valdžios parūpintą parlamentaro pensiją. Komitete buvo pasiūlyta, kad tokiu atveju buvusio parlamentaro uždarbis su alga ir pensija neperžengtų dabartinių parlamentarų metinės $55.900 algos su jos priedais. Pensijos siūloma nemokėti, jeigu uždarbis valdinėje darbovietėje prašoka šią sumą. Pasiūlymas padarytas prieš Kalėdas ir lig šiol nebuvo svarstytas. Pensijas prie savo algų gauna ir valdinėse darbovietėse įsidarbinę buvusieji provincinių parlamentų nariai.

• **Laimė glūdi ne darbe, kurį mėgstame, bet pamėgime darbo, kurį privalome atlikti**

(J. M. Barrie)

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA:

7¾%	už 90 dienų term. indėl.
8 %	už 6 mėn. term. indėlius
8½%	už 1 m. term. indėlius
9 %	už 2 m. term. indėlius
9 %	už 3 m. term. indėlius
9 %	už pensijų planą
7 %	už specialią taup. s-tą
6½%	už taupymo s-tas
6 %	už čekių s-tas (dep.)

IMA:

už asmenines paskolas nuo	11 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	10%
2 metų	10½%
3 metų	11 %
(fixed rate)	
su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ar 3 metų	9½%
(variable rate)	

AKTYVAI virš 49 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

AL GARBENS REALTOR

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Telefonas 489-1543

Įstaiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y3.

HURONIA PROPERTY APPRAISALS LIMITED
77 Kennedy St. West, Aurora, Ont.L4G 2L6.
Telefonai 773-6480 arba 225-5699

Alfonsas Garbenis, jn., B. Econ. CRA, savininkas.

Kvalifikuotas įkainojimas nuosavybių mortgičių, palikimų, investacijų ir kituose nekilnojamo turto pardavimo bei pirkimo reikaluose.

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.
associate broker

4887 dundas st. west
islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999

232-2322

JANE–ANNETTE, šviesus, gražiai prižiūrėtas trijų miegamųjų namas. Privatus įvažiavimas. Kiemas išeina į upę ir parką. Kaina — $104,900.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

A.P. GOMES
Real Estate & Insurance Ltd.

1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

Antanas Bliūdžius

Realtor

Telefonai: 531-1191 namų 537-2291

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258

• Turime lietuviškų skilandžių, sūrių ir kitų maisto gaminių • Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas. Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.

Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus.

Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

A & L Windows

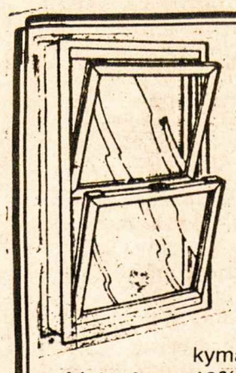

66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1

Savininkai – Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamus langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. *Nemokamas įkainojimas.*

Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu (416) 545-6556 Hamiltone, Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect".

SKAITYTOJAI PASISAKO

KORESPONDENCIJOJE IŠ ROMOS

"TŽ" 1985 m. 48 nr. pranešime iš Romos yra taisytinų netikslumų. Korespondentas džiaugiasi, kad su nauju lietuvių kolegijos rektoriumi padėtis gerėja. Šv. Mišios jau laikomos lietuviškai, kai anksčiau buvę laikoma itališkai. Tai netiesa. Kol studentai buvo vien lietuviai, šv. Mišios buvo laikomos arba lotyniškai, arba lietuviškai. Kai alumnų tarpe buvo ir nelietuvių, būdavo laikoma šv. Mišios įvairiomis kalbomis: lotyniškai, lietuviškai ir itališkai. Skaitiniai visada būdavo skaitomi įvairiomis kalbomis. Dabar, kadangi italams alumnams yra italas kunigas, kuris laiko jiems Mišias, tai keturiem lietuviam klierikam laikoma lietuviškai. Bet vakarinėse maldose vartojamos ir dabar įvairios kalbos. Taigi jokio esminio pasikeitimo nėra. Jei padėtis gerėja, tai ir aš tuo džiaugiuosi ir iš širdies linkiu, kad gerėtų. Juk dėl to ir perleidau kolegijos vairą į kitas rankas.

Apie mano paskyrimą į Šv. Petro kapitulos kanauninkus ir naujas pareigas parašyta visai nežinant kokios tos preigos iš tikrųjų yra. Pabrėžta, kad pirm manęs Šv. Petro kapitulos kanauninku buvęs prelatas J. Bičiūnas. Kai tuo tarpu a.a. kun. J. Bičiūnas nebuvo nei prelatas, nei monsinjoras, nei kaunininkas, o tik kapitulos beneficiatas. Mat, Šv. Petro kapituloje yra trys kategorijos: kanauninkai, beneficiatai ir vadinamieji klierikai, t.y. eiliniai kunigai kapitulos priklausomybėje.

Kun. L. Tulaba

Red. pastaba. "Lietuvių enciklopedijos" XXXVI tome apie velionį kun. J. Bičiūną rašoma, kad jis JONO XXIII buvo paskirtas Šv. Petro bazilikos Romoje kanauninku-beneficiatu, o Povilo VI pakeltas prelatu. Vyskupo V. Brizgio sudarytame mirusių lietuvių kunigų išeivijoje sąraše pažymėta, kad kun. dr. J. Bičiūnas buvo Šv. P-etro bazilikos Romoje "kanauninkas–substitutus". Kunigų žinyne "Elenchus" 1966 m. velionis pažymėtas kanauninku. Jei šie duomenys ne visai tikslūs, reikėtų patikslinti, remiantis pirmaisiais šaltiniais, prieinamais Romoje.

SIMBOLINIS LAIMĖJIMAS

"Love of freedom never dies" — įrašyti žodžiai po dailininko J. Dagio medžio skulptūra, pažymėta 17 nr. jo angliškame leidinyje "Dagys sculptures and paintings" (Toronto 1967, Canadian Centennial). Lietuviškai ši įspūdinga ir daug pasakanti skulptūra apibūdinta: "1967 – Laisvės dvasia dar gyva!"

1985 m. gruodžio 15 d. ši skulptūra puošė Toronto Lietuvių namų didžiosios salės sceną per dail. J. Dagio 80-ąjį gimtadienį. Baigiantis iškilmėms, ji turėjo burtų keliu atitekti laimingajam dalyviui. Kad aš tapau ta laimingąja dalyve, tiesiog negalėjau patikėti savo ausims. Laimėjimas man yra per daug simbolinis ir brangus. Per daug stiprių emocijų! Negalėjau nenubraukti džiaugsmo ir dėkingumo ašarėlės. Ir štai kodėl.

Dar 1982 m. balandžio 26 d. turėjau garbės pirmą kartą susitikti dailininką, poetą ir skulptorių J. Dagį jo namuose, kai manęs paprašė parinkti ir nupirkti "Gintaro" ansamblio mokytojams dovaną. Ta proga autorius aprodė darbo studiją ir savo kūrinius, o taip pat padovanojo tris knygas, kurių tarpe buvo ir minėtasis angliškas skulptūrų leidinys. Ten pirmą kartą perskaičiau žodžius apie man į akį kritusią rūstaus ir apie daug ką bylojančio veido skupltūrą: "Laisvės dvasia dar gyva".

Taip, ji dar gyva! . . . O 1967 metai man niekuomet iš atminties neišdils. Tų metų žvarbią vasario 28 dieną aš palikau numylėtą senelį Vilnių ir kitoj pusėj okeano išlipau ant svetingos, bet šlapdriba kertančios į akis Kanados žemės Montrealyje. O be to, man ta skulptūra dar primena nepamirštamus bruožus a.a. A. Rinkūno — žmogaus, išvariusio gilią vagą kultūriniame, visuomeniniame ir pedagoginiame lietuvių išeivijos gyvenime.

Štai todėl šis netikėtas laimėjimas man yra toks brangus. Jis tikrai teko, pilna to žodžio prasme, "laimingajam dalyviui", — kaip skelbia užrašas ant bilieto.

Ačiū tiems, kurie "pasuko" mano laimės ratą laimingojo numerio link, o dar didesnis ačiū autoriui, paskyrusiam loterijai tokį vertingą kūrinį.

Dr. Genovaitė Bijūnienė,
Toronto, Ont.

LINKĖJIMAI

Siunčiu Jūsų gražiai redaguojamam laikraščiui — "TŽ" $100. Linku Jums daug sveikatos ir sėkmės dirbant šventą spaudos darbą. Tegul ir toliau Jus Dievas laimina. "TŽ" yra kiekvieno lietuvio namų žiburys. Tai geriausiai ir įdomiausiai redaguojamas laikraštis lietuvių periodinės spaudos istorijoje. Todėl negaila Jus ir paremti. **Kun. Jonas Kučingis,**
Los Angeles

NUO A IKI Z

Siunčiu prenumeratos mokestį už "TŽ" ateinantiem metam. Kiekvieną numerį perskaitau nuo A iki Z. **A. Žemaitienė,**
Čikaga

STRAIPSNIAI

Siunčiu $20 už 1986 m. "TŽ" prenumeratą. Eilė metų skaitau "TŽ". Pamėgau, nes juose yra daug gerų bei įdomių straipsnių, nuosaikių žinių bei kitų aprašymų.

J. Povilaitienė,
Omaha, Nebr.

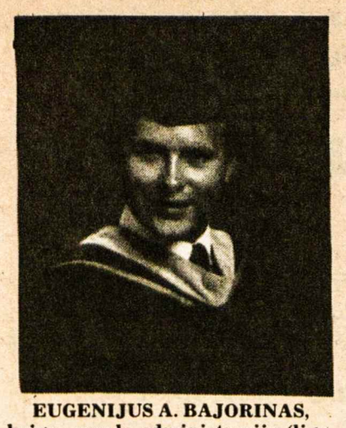

EUGENIJUS A. BAJORINAS, baigęs verslo administraciją (ligoninių administravimą) magistro laipsniu Miami universitete, Floridoje, 1985 m. Buvo baigęs chemijos bei biochemijos 4 metų kursą Toronto universitete. Šiuo metu jau dirba Miami "Mercy" ligoninėje. Yra Miami universiteto verslo administraciją baigusių studentų sąjungos vicepirmininku. Anksčiau buvo gavęs stipendiją, skirtą pasižymėjusiems bebaigiantiesiems studentams. Baigusių studentų sąjunga pagerbė Eugenijų kaip iškiliausią 1984-85 mokslo metų studentą. Eugenijus yra baigęs Toronto Maironio mokyklą

• Žmogaus gyvenimas — kaip geležis. Jei geležį tinkamai naudoji, ji sudyla, jei nenaudoji — surūdija. (Katonas vyresnysis).

"Žmogus - didžiausia pasaulio vertybė"

(Atkelta iš 6-to psl.)

į pensiją). Pagrindiniu kalbėtoju buvo galima gauti vieną iš jų. Los Angeles mieste turime vietinį katalikų savaitraštį ("The Tidings") ir porą savaitraščių, kurie siekia visus JAV ir Kanados kampus ("The National Catholic Register" ir "The Catholic Twin Circle). Jei nenorėta vyskupų, buvo galima gauti tų savaitraščių redaktorius. Tuo atveju šis suvažiavimas būtų radęs vietos tuose amerikiečių laikraščiuose.

Abu didieji Los Angeles dienraščiai ("Los Angeles Times" ir "Los Angeles Herald Examiner") turi religinių skyrių redaktorius. Buvo galima gauti vieną ar abu iš jų. Ar buvo duoti amerikiečių spaudai pranešimai (press releases) apie šį renginį?

Turime Los Angeles mieste katalikų universitetą, vadovaujamą jėzuitų (Loyola University). Pagrindiniu kalbėtoju buvo galima gauti to universiteto prezidentą. Kiek žinoma, nė piršto nebuvo pajudinta šiuo reikalu.

Suvažiavime dalyvavo tikrai žymių mūsų dvasiškių iš Romos. Buvo galima "įpiršti" minėtiems laikraščiams (bent katalikų!) pasikalbėjimus su jais.

Meninė programa ir viešbutyje, ir Šv. Kazimiero parapijos salėje buvo skurdi. Rengėjai galėjo atsikviesti žinomesnį solistą ar solistę iš JAV rytinio pakraščio ar Kanados.

Suvažiavimo rengėjai buvo raginami turėti tinkamą fotografą. Buvo sakyta, kad nuotraukų reikės mūsų pačių spaudai. Deja, jokios talkos nebuvo galima sulaukti iš rengėjų. **l. vlk.**

ŠYPSENOS

Psichiatrinėje ligoninėje

Žymus svečias, atėjęs į psichiatrinę ligoninę, sugalvojo paskambinti į miestą, bet staiga susidūrė su dideliais sunkumais, norėdamas gauti reikiamą numerį. Supykęs šaukė telefonistei:

— Panele, ar žinote, kas aš esu?

— Nežinau, kas esate, bet žinau kur esate . . .

Parinko **Pr. Alš.**

San Francisco, Calif.

ATGYJA LIETUVIŠKOS TRADICIJOS. Per praėjusius penkerius metus į San Francisco apylinkę atvažiavo daug naujų lietuvių, ypač padaugėjo lietuvių studentų skaičius vietiniuose universitetuose. Jie aktyviai įsijungė į tautinę veiklą. Daugiausia jų studijuoja U.C. Berkeley universitete.

Gan aktyviai veikia JAV Lietuvių Bendruomenės apylinkė ir Lietuvių-amerikiečių respublikonų sąjungos skyrius. Pirmoji turi per 200 aktyvių narių, o antrasis — per 60. Atgaivinta nauja tradicija — bendros lietuviškos Kūčios, sutraukusios net 110 trijų generacijų lietuvių ir lietuvių kilmės svečių. Kai kurie net ir lietuviškai jau nebekalbą, bet širdyje lietuviais besijaučią džiaugėsi savo tautiečių tarpe. Šią gražią tadiciją atgaivino Felicija Prekerytė-Brown, o vakaro ruošai vadovavo Onutė Vindašienė, talkinama Danutės Janutienės, Julijos Fraser, Genovaitės Zaborskienės ir tuzino kitų apylinkės lietuvių moterų.

Kūčios buvo atšvęstos gruodžio 24 d. St. John parapijos salėje, Milpitas mieste, kur kadaise klebonavo kun. Viktoras Pavalkis (dabar pensininkas). Kūčių stalas buvo gražiai padengtas su šienu po staltiesėmis, rūtelėmis ir obuoliukais ant viršaus. Šeimininkės sunešė 12 tradicinių valgių: keturių rūšių silkių, kimštą žuvį, žiemos mišrainę, burokėlių sriubą su grybų pyragaičiais, kisielių, aguonų pieną su prėskučiais, vaisių kompotą ir Kalėdų pyragą. Plotkelės buvo gautos iš vietos vienuolyno, o kai kurie atsinešė savų iš Lietuvos atsiųstų. Felicija Prekerytė-Brown puikiai nušvietė lietuviškas Kūčių tradicijas ir vadovavo kalėdinių giesmių giedojimui. Vakaro pabaigoje atvažiavo ir Kalėdų senelis (dr. Ričardas Petrys) kuris apdovanojo jaunuosius dalyvius gražiomis dovanomis.

Kita tradicija, kuri jau nebe pirmi metai praktikuojama San Fransisco mieste, tai lietuviška eglutė Golden Gate Parko paviljone. Lietuviški šiaudelių oranamentai ir eglutės papuošimas — tai seserų Albertos Astraitės-Singh ir Marytės Astraitės-Currie nuopelnas.

Tikimės, kad ši atgijusi lietuviškų tradicijų dvasia bus tęsiama ir sekančiais metais, nes, kaip teko girdėti, į San Francisco apylinkę gyventi atvyksta vis daugiau ir daugiau naujų lietuvių. **V.**

Vancouver, B. C.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS. Gruodžio 31 d. Ados ir Balio Vileitų namuose Lietuvių Bendruomenė suruošė Naujų metų sutikimą. Susirinko daug lietuvių, gal tik pora Vankuvery gyvenančių šeimų neatvyko. Po didelio sniego ir ilgų miglų pasitaikė šviesi žiemos naktis. Turėjome net svečių iš Toronto, kurie mielai atnaujino senas pažintis. Bendruomenės pirmininko Balio Vileitos rūpesčiu jo erdvi svetainė buvo papuošta šviesų efektais. Šeimininkės aprūpino skania vakariene ir vynu. Išmušus 12 v. nakties, palydėjome senuosius metus ir sutikome naujus su šampano taurėmis. Pirmininkas pasveikino visus susirinkusius, o mes sveikinome vienas kitą, linkėdami laimės, sėkmės ir geros sveikatos. Kadangi svečiai iš Toronto Vanda ir Emilis Smilgiai šventė savo auksinę 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį, tai jiems sugiedota "Ilgiausių metų". Buvo sugrotas jiems pagerbti "Sukakties valsas", o Emilis ir Vanda šoko viduryje. Kur lietuviai, ten ir daina. Susitelkę į grupę užtraukėme sutartinę. Šią naktį daug kas svajom skrido į tėvynę, ir tai atsispindėjo dainose. Šis vakaras mus daugiau suartino ir parodė, kad Vankuverio lietuviai naujus metus mieliausiai sutinka savųjų tarpe.

LIONS GATE ligoninėje labai sunkiai automobilio nelaimėje sužeista guli Aldona Skabeikienė.

ELENA IR EDVARDAS GUMBELIAI yra išvykę kelionėn į Kaliforniją.

MEDŽIOTOJŲ IR MEŠKERIOTOJŲ klubo "Bebras" metiniame baliuje pereinamoji taurė įteikta M. Kokoliui už medžiojimą, ne už meškeriojimą (tai buvo korektūrinė laikraščio klaida). **Kor.**

ADVOKATAS A. PUTERIS
nuo 1985 metų spalio 1 dienos
perkėlė savo raštinę į
3425 Dundas St. W., Suite 200,
(prie Jane St.), Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

TOTAL TRADES RENOVATING
151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario
* atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
* parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
* įrengiu aliuminiaus gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
* atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūsių, padidinu namus, verandas
* uždengiu naujus stogus, išlieju įvažiavimus (driveways)
Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

SOLD
x. De LIMA REALTY INC.
1780 Dundas St. W Tor.
Birutė Grigaitytė-Spudienė,
namų pirkimo ir pardavimo agentė
1280 Dundas Street West, (prie Dovercourt Rd.) Toronto, Ont. M6J 1X7
Įstaigos telefonas: 535-2500
Namų telefonas: 445-9469

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Toronto miestas
Dėmesio,
vyresnio amžiaus namų savininkai Toronto mieste!
Jūs galbūt turite teisę į mokestinę $100 nuolaidą
Jeigu jūs, jūsų žmona bei vyras arba abudu atitinkate sekančius reikalavimus:
• esate sulaukę 65 metų amžiaus ar daugiau prieš 1986 metų kovo 31 dieną,
• gaunate 1986 metų kovo 31 dieną mėnesinį federacinės vyriausybės garantuotą pajamų papildą,
• turėjote rezidencinę nuosavybę mieste bent penkerius metus nenutrūkstamai prieš 1986 metų kovo 31 dieną,
• gyvenate nuosavybėje, kurios savivaldybiniai mokesčiai yra sumokėti, –
tai turite teisę gauti iš Toronto miesto 1986 metų mokestinę nuolaidą vyresnio amžiaus namų savininkams.
Jeigu turite tą teisę, bet negavote prašymo blanko, arba norėtumėte gauti daugiau žinių, — skambinkite miesto raštvedžio įstaigai 392-7036. Net ir tuo atveju, jeigu esate gavę mokestinę nuolaidą 1985 metais, turite prašyti nuolaidos ir 1986 metams.
Atsiminkite, reikia kreiptis dėl mokestinės nuolaidos iki 1986 metų kovo 31 dienos imtinai.
Roy V. Henderson,
miesto raštvedys

1986 metų EKSKURSIJOS
Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS
1. Balandžio 3 – 16
2. Gegužės 28 – birž. 11
3. Birželio 18 – 27
4. Liepos 2 – 11
5. Liepos 16 – 30
6. Rugpjūčio 20 – 29
7. Rugsėjo 3 – 17
8. Spalio 8 – 17
Grupes 2, 5 ir 7 lydėsiu aš pats. Norintiems nupirksiu automobilius arba ir kitus reikmenis už dolerius. Sudaromi iškvietimai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui.
Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniams ir grupėms į visus pasaulio kraštus.
Dėl smulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu ir telefonu.
V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
Registration No. 0009239
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5
Visais kelionių reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B
2 Jane St., Suite 303
Toronto, Ontario M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas
Telefonai:
įstaigos (416)762-7393
namų 248-9458

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS
B.A. M.L.S. LL.B.
3425 Dundas St. W., Suite 201
prie Windermere Ave.
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonai:
įstaigos (416)763-4319
namų 848-0234

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS
233-3334 – 231-2661 – 231-6226
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 10 v.r. – 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė – tel.(416) 846-7301, namų (519)853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Krikščionių vienybės savaitė — nuo sausio 19 iki 26 d. Tikintieji skatinami melstis ta intencija.

— Metinis parapijos susirinkimas — sausio 26, sekmadienį, 12 v., Anapilio salėje. Visi parapijiečiai kviečiami dalyvauti.

— Sekančios pamaldos Wasagoje — vasario 2, sekmadienį, 11 v.r. Vasario 16 minėjimas — vasario 23, sekmadienį. Ta proga bus Mišios 11 v.r., o po jų — akademinė dalis Gerojo Ganytojo misijos patalpose.

— Tikinčiosios Lietuvos diena Lietuvos kankinių šventovėje bus vasario 23, sekmadienį.

— Popietę religinei Lietuvos šalpai rengia KLK moterų dr-jos Lietuvos kankinių parapijos skyrius ir socialinė tarybos sekcija kovo 23, Verbų sekmadienį, 12.30 v.p.p., Anapilio salėje.

— Aukojo parapijai: $250 J. Arštikaitis, $200 — J. Gipas, $50 — M. Pranys.

— Šią savaitę Šv. Jono lietuvių kapinėse palaidoti: Albinas Gačionis, 96 m. amžiaus, dr. Vincas Kubilius, 79, Aleksandra Valeškienė, 84, Petras Latauskas iš Hamiltono.

— Mišios sausio 26, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Joną Revą, 11 v.r. — Giedraičių mirusius ir a.a. Vladą Balsį.

Išganytojo parapijos žinios

— Sausio 5 d. pamaldų metu prisiminta Marija Biržvilkienė, mirusi 1985 m. sausio 2 d. Barrie, Ont. Liūdi duktė Morta ir giminės.

— Sausio 19-26 yra maldos savaitė už krikščionių vienybę.

— Sausio 26 d. po pamaldų įvyks visuotinis metinis parapijos narių susirinkimas. Bus pateiktas susitarimas ("Agreement") tarp Evangelikų liuteronų bendrijos Kanadoje (Eastern Canada Synod) ir Išganytojo parapijos Toronte (angliškos ir lietuviškos) su rekomendacija susitarimą patvirtinti.

— Parapijos choras renkasi pirmadieniais, 7.30 v.v., parapijos salėje.

— Kun. P. Dilys sausio 17-21 lankėsi Čikagoje, kur dalyvavo giesmyno išleidimo komisijos posėdyje.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį 11.30 val. Mišiose organizuotai dalyvavo kūrėjai-savanoriai, jūrų šauliai ir skautai, Vl. Pūtvio k. šauliai ir skautai, švęsdami Klaipėdos išvadavimo metines.

— KLK moterų dr-jos Prisikėlimo parapijos skyriaus susirinkimas — sausio 26, sekmadienį, po 11.30 v. Mišių, Parodų salėje.

— Sausio 21 d. palaidotas a.a. Alfonsas Gačionis, 96 m. amžiaus.

— Jaunų šeimų sekcijos žiemos iškyla su rogutėmis į Vaičiūnų ūkį — sausio 26 d. Apie dalyvavimą pranešti Mary-Ann Kušlikienei 769-2321.

— Jaunų šeimų stovykla Wasagoje rugpjūčio 2-9 d.d. Informaciją teikia G. Petrauskienė 232-0737.

— Parapijai aukojo: A. Skėrienė $150, R. I. Smalenskai $150, V. M. Vaitkevičiai $150, V. Petraitis $120; $100 — E. V. Abromavičiai, E. A. Baltrušaičiai, J. O. Gustainiai, I. Kairienė, V. Kobelskis, Alb. Gačionis, E. G. Kuchalskiai, Č. B. Joniai, A. J. Viskontai, S. B. Prakapai, V. D. Simonaičiai, B. McKenny, A. Urbonas, M. S. Bušinskai, M. E. Zabulioniai, D. V. Šaltmirai, M. R. Jaglowitz, E. R. Stravinskai, L. Juzukonienė, O. Juodišienė, A. V. Šipeliai, J. M. Vaseriai, F. V. Skrinskai, A. A. Šmigelskiai, J. Bernatavičius, B. Dūdienė, P. Remeika, J. B. Tamulioniai, E. R. Girdauskai, J. Poška, H. R. Simanavičiai, E. Ažubalienė, M. Čaprackaitė, A. Žilėnas, D. H. Elliott, O. Kalinauskienė; $80 — R. Vaitkevičius, B. J. Vaidotai, D. A. Siminkevičiai; $70 — E.G.C.; $60 — B. Kerulienė, R. I. Paškauskai, L. G. Vyšniauskai, J. R. Petrauskai, Iz. Antanaitis.

— Mišios sausio 26, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Teklę Bardauskienę, 9.30 v.r. — už a.a. Mariją Kevėžienę, 10.15 v.r. — už a.a. Leonardą Marcinėną, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — už a.a. Benediktą ir Juozą Ūsus.

Lietuvių vaikų darželį Toronte šiuo metu lanko rekordinis skaičius vaikų — 37. Vadovauja N. Pradėtosios Marijos vienuolijos seserys su vadove Margarita priešakyje. Jai talkina samdomos lietuvės mokytojos.

"Mažasis apeigynas", paruoštas kun. J. Staškaus ir išleistas Kanados lietuvių kunigų vienybės, jau atspausdintas "Litho-Art" spaustuvėje. Tekstas (dviejų spalvų) buvo surinktas "Tėviškės žiburių" spaustuvėje. Šiame apeigyne surinktos dažniausiai vartojamos maldos bei apeigos įvairiomis progomis. Leidinys tinka ne tiktai kunigam, bet ir pasauliečiam. Kišeninio formato, plastikinės medžiagos viršeliais. Netrukus bus pradėtas platinti.

"The Toronto Star" 1986. I. 6 išspausdino ilgą straipsnį apie septynis dabartinio Ontario premjero D. Petersono pagalbininkus. Jų eilėje paminėtas ir Tomas Žižys, 30 m. amžiaus teisininkas, užaugęs Montrealyje. Jis pradėjo dirbti Ontario liberalų partijos centre 1982 m. kaip partijos vado D. Petersono tyrinėjimų skyriaus direktorius. Atėjus liberalų partijai į valdžią, T. Žižys parūpino naujiem dar nepatyrusiem ministeriam atitinkamą informaciją, numatydamas galimus priekaištus iš opozicijos.

JAUNŲ ŠEIMŲ STOVYKLA WASAGOJE šiais metais bus nuo rugpjūčio 2, šeštadienio, 2 v.p.p., iki rugpjūčio 9, šeštadienio, 12 v. Programa vaikams — priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus grupėm. Šeimininkių pagamintas maistas. Nakvynė — nameliuose arba barakuose. KAINA: stovyklos mokestis šeimai — $90.00; maistas: suaugusiems — $65.00, vaikui 7-11 m. — $45.00, vaikui 4-6 m. — $35.00, vaikui 2-3 m. — $20.00. VIETA — Franciscan Fathers' Camp, 9 Endrus Rd., New Wasaga Beach, Ont., Canada. ILGAJAM SAVAITGALIUI rugpjūčio 2-4 vietos skirstomos pagal turimas patalpas; pirmenybė duodama pilnos savaitės dalyviam. Registracijos blankai gaunami Prisikėlimo parapijoje Toronte tel. 533-0621. REGISTRACIJA — iki š. m. gegužės 20 d. Rašyti: Jaunų šeimų stovykla, 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, Canada.

Sporto klubo "Vytis" visuotinis susirinkimas — sausio 26, sekmadienį, 1 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose, pensininkų kambaryje. Visi nariai kviečiami dalyvauti.

Kun. P. Dilys sausio 27 — vasario 5 d.d. dalyvaus įvairių tikybų kunigų išvykoje Izraelin.

Mažlietuvės neapvils torontiškių ir šiemet! Kadangi pokalėdinis laikotarpis šiais metais trumpas, jos jau subruzdo telkti pajėgas ir išteklius tradiciniam šiupiniui. Nuolatinių svečių ir pūgos neatbaidys, o kas šiupinio neragavęs, patartina progos nepraleisti. Ne vien skaniai pasisotinsite — "Aras" pralinksmins savo skambiomis dainomis, o patys jauniausi atžalyniečiai žavės savo pirmais drąsiais žingsniais į šokėjų gretas. **I.A.**

Elena Juciūtė, "TŽ" skaitytoja, buvusi Sibiro kalinė, parašiusi straipsnių ir knygų apie savo pergyvenimus, gyvenanti Bostone, buvo sunkiai susirgusi. Š. m. sausio pradžioje grįžo iš ligoninės ir gydosi namie sesers T. Bogušienės globojama.

Naujasis lietuvių pranciškonų provincijolas kun. Placidas Barius, OFM, lankėsi Toronte, Londone, Hamiltone, St. Catharines ir Wellande, kur darbuojasi kunigai pranciškonai. Grįždamas į JAV-bes, kur taip pat aplankys lietuvių pranciškonų vadovaujamas parapijas, užsuko į "TŽ" redakciją ir painformavo apie savo vadovaujamo vienuolijos vieneto darbus bei planus. Jis išreiškė susirūpinimą silpnėjančia lietuvybe parapijose, ypač JAV, bet džiaugėsi gausėjančiu kandidatų skaičiumi į pranciškonų eiles. Šiuo metu lietuvių provincijoje esą 29 kandidatai amerikiečiai, nemoką lietuvių kalbos, kurių 6 yra lietuvių kilmės.

Tautinių šokių grupė "Atžalynas" dalyvaus pasaulinėje parodoje "Expo 86" Vankuveryje šia tvarka: liepos 5, 6, 10 — "Plaza of Nations" (didžiausioje parodos scenoje), liepos 7, 8, 9 ir 11 — Ontario paviljone "Ontario Day". Iš Vankuverio atžalyniečiai važiuos traukiniu Kalgarin ir ten nakvos pas vietos lietuvius. Liepos 12 d. atliks programą lietuviams jų rengiamame koncerte-baliuje; liepos 13 d. dalyvaus Kalgario mūgės (Stampede) uždarymo iškilmėse; liepos 14-15 išvyka į kalnus; liepos 16 — į Torontą. "Atžalynas" šiai kelionei telkia lėšas. Tam tikslui rengia "Monte Carlo" vakarą š. m. vasario 1, šeštadienį, nuo 7 v.v. iki 1 v.r., Toronto Lietuvių namuose. Bus įvairios loterijos, šiltų valgių bufetas, gros orkestras.

Sieninius 1986 metų kalendorius išleisdino kredito kooperatyvai, o knyginį — Prisikėlimo parapijos ekonominė sekcija. Pastarąjį paruošė Stasys Prakapas. Šalia kalendorinės dalies yra daug įvairių populiaraus pobūdžio skaitinių, surinktų iš periodinės ir kitokios spaudos, nuotraukų ir ypač skelbimų.

"The Toronto Star" (gautoje iškarpoje data nenurodyta) išspausdino Kevino Donovano reportažą apie naują projektą, būtent Pickeringo atominės jėgainės šilto vandens panaudojimą žuvų auginimui. Nauja įmonė tam tikslui numatyta įrengti arti Pickeringo. Ten darbuojasi ir Gintas Kamaitis, kuris tuo reikalu kalbėjosi su dienraščio korespondentu.

Aukojo "Tėviškės žiburiams"

$100: dr. M. ir dr. J. Uleckai; **$50:** V. Aušrotas — Anapilio knygynas; **$30:** A. V. Bajorinas; **$25:** O. Juodišienė; **$24:** T. Trakymienė; **$20:** Pr. Kalesnykas, A. Braškys, P. Venskus, V. Jokūbauskas, VLIKo seimui rengti komitetas — V. Urbonas (St. Petersburg, FL); **$15:** Vyt. Krasauskas, A. Poškus; **$12:** K. Graudienė; **$10:** B. A. Dundulis, M. Gaida, J. Mikaila, E. Sturm, I. P. Lukoševičiai, Br. Aušrotas, V. Bušmanas, F. V. Buttinger, J. Skladaitis, P. Sutkaitis, A. Vydas, A. Deksnienė, D. Keršienė; **$5:** M. Iškeliūnienė, O. Vilėniškienė, J. Paulaitis, K. Sviežikas, J. Česna, T. Stanulis, A. Biveinis, S. Bartusevičienė, F. Rimkus, dr. A. Valiulis, St. Astrauskas, M. Kislauskas; **$4:** A. Dragašienė; **$3:** E. Gantautienė, A. Fedronas, Pr. Šliteris, Iz. Rūkas, J. Keleris; **$2:** S. Adamonis; **$1:** V. Šukienė.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė:

$100: prel. J. Balkūnas; **$50:** V. Damijonaitis, S. Zatorskienė, J. Sendžikas; **$40:** H. Butkevičius; **$32:** L. Pevcevičius; **$30:** P. Ąžuolas, Z. Barysas, V. Daugėlavičienė, Vl. Šalvaitis, F. Mackevičius, P. Augaitis, E. Rakauskienė, V. Kėžinaitis, Aug. Sukauskas, St. Karalėnas, J. Kudaba, J. Valaitis, Č. Masaitis, dr. A. Valiulis, K. Činčikas, B. Pakalniškis, B. Pranskus, A. Smilgys.

$25: V. Butrimas, R. Masiulionis, Mrs. J. Zdanius, O. Dailidienė, E. Lengnikas, O. Vilėniškienė, T. Čipkus, B. Balaišis, C. K. Vilčinskas, G. Breichmanienė, L. Baltutis, V. Buragas, O. Berentas, dr. J. ir N. Dėdinai, A. Musteikis, H. Matijošaitis, S. V. Liuima, Al. Nugent, Br. Strikaitis, A. Klupšas, L. Krajauskas, A. Žižys, K. Stankus, M. Malinauskas, J. Stropus, E. Matušaitienė, V. Petraitis, J. Pikelis, M. Pranevičius, J. Kralikauskas, P. Lapienis, V. Kudirka, J. Pleinys, P. Šimkevičienė, dr. J. Skrinska, J. Skudžinskienė, A. Lipčienė, A. Juodvalkis, Vyt. Krasauskas, E. K. Kalasauskas, V. Kizlaitis, R. Tetmajeris, Br. Saulėnas, Alb. Raila, T. Trakymienė, V. Vainutis, J. Meškys, J. Vizbaras, K. Stirbys, N. Šalkauskas, O. Juodišienė, M. Noreika, M. Žemaitienė, A. Pesys, I. Mališka, Pr. Kisielienė, Ant. Prūselaitis, A. Gatautis, J. Vidmantas, V. Kolyčius, S. Pakauskas, J. Ambrizas, J. Petravičius, J. Paršelis, A. Poškus, Z. Rimša, M. Petrauskis, A. G. Senkus, V. Staškevičius, dr. H. Solys, H. Stepaitis, V. Skukauskas, M. Kislauskas, O. Krasauskienė.

Už trejus metus po $25 rėmėjo prenumeratą atsiuntė: A. Kantautas; už dvejus metus — A. Aleliūnienė, G. Vasiliauskas, A. Zaparackas, J. M. Astrauskas.

Nuoširdus ačiū už paramą lietuviškai spaudai. Dėkojame visiems, kurie, siųsdami reguliarią prenumeratą, prideda ir auką.

Toronto "Atžalynas" maloniai kviečia jus dalyvauti Toronto Lietuvių namuose (1573 Bloor St. W.) rengiamame

šokių vakare

Las Vegas Fiesta

monte carlo

vasario 1, šeštadienį, nuo 7 v.v. iki 1 v.r.

Gros Edward, Harding ir McLean orkestras.
Įėjimas — $10.00 su šiltu bufetu.
Trumpa meninė programa. Veiks baras.
Visos pajamos — "Atžalyno" kelionei į Vakarų Kanadą.

Kviečiame visus! Iki pasimatymo!

"Atžalynas"

Š. m. sausio 26, sekmadienį, 2.30 v.p.p.,
Toronto Lietuvių namuose
Advokatas A. Pacevičius
skaitys paskaitą
"Testamentų sudarymas ir palikimai giminėms Lietuvoje"
Visi suinteresuoti šia tema kviečiami dalyvauti.
Įėjimas nemokamas.
Rengia – LN vyrų būrelis ir LN Kultūrinė komisija

A†A
mielam mūsų draugui
JULIUI OKMANUI
mirus, jo žmoną ONĄ OKMANIENĘ, sūnus – LIUDĄ, ARNOLDĄ ir SIGITĄ labai nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –
Vyt. Skaržinskas su šeima
Irena ir Pranas Umbrasai
Henrikas Matijošaitis

Partizanas, kalinys, išeivis

Klaipėdos atvadavimo metinių iškilmė Toronte, kur kalbėjo buvęs partizanas Povilas Vaičekauskas

Šešiasdešimt trečiąsias Klaipėdos atvadavimo metines torontiečiai ir šiemet paminėjo sausio 19 d. Jas surengė LŠST "Baltijos" kuopa. Iškilmingose pamaldose Prisikėlimo šventovėje 11.30 v.r. organizuotai su vėliavomis dalyvavo kūrėjai-savanoriai, "Baltijos" bei Vl. Pūtvio kuopų šauliai ir skautai.

Lietuvių namuose 3 v.p.p. įvyko akademinė dalis, kurios programą pranešinėjo Indrė Čuplinskaitė. Įnešus vėliavas, invokaciją skaitė kun. Eug. Jurgutis, OFM. Po "Baltijos" pirm. J. Zavio įvadinio žodžio kalbėjo gen. konsulas dr. J. Žmuidzinas, pabrėždamas pačių mažlietuvių lemiamą vaidmenį Klaipėdos prijungime prie Lietuvos.

Nauja dvasia padvelkė P. Vaičekausko kalba, priminusi Klaipėdos sukilimą ir iškėlusi lietuvių laisvės kovas sovietinės okupacijos metu. Jis pats yra gimęs 1926 m. Skapiškio miestelyje, dalyvavęs partizaniniame judėjime 1944-45 m. Klevo slapyvardžiu, nubaustas 25 metų lagerio bausme, kalėjęs Sibire 7 metus ir paleistas 1956 m. Yra baigęs Politechnikos institutą Kaune inžinieriaus diplomu. Išleistas emigruoti į JAV-bes, nes žmona amerikietė. Nuo 1979 m. su šeima gyvena Čikagoje.

P. Vaičekauskas vaizdingai papasakojo savo įspūdžius, patirtus Klaipėdos krašte, R. Prūsijoje ir šiurpius pergyvenimus partizanų eilėse bei Vorkutoje, kur dalyvavo garsiajame kalinių sukilime, kuris baigėsi sėkmingai. Savo pergyvenimus kalbėtojas iliustravo partizanų bei kalinių dainomis, kurias pats padainavo ir lūpine armonikėle pagrojo. Tuo būdu jis perdavė gyvą anų laikų jausmą. Savo kalboje jis pabrėžė krikščionišką partizanų ir kalinių nuotaiką, jų viltį, ištvermę bei laukimą Lietuvos nepriklausomybės atstatymo. Gausūs klausytojai, pagerbdami kalbėtojo asmenyje visus Lietuvos partizanus, sustoję ilgai plojo, reikšdami savo padėką.

Meninę dalį atliko "Sutartinės" kvartetas (vadovė N. Benotienė, D. Gurklytė, Z. Gurklytė, D. Pargauskaitė), parinkęs dainas, susijusias daugiausia su jūra, partizanais, Lietuvos gamta.

Visiems reiškė padėką ir KLB Toronto apylinkės valdybos pirm. A. Vaičiūnas ir "Baltijos" kuopos pirm. J. Zavys. Iškilmė baigta visų giedamu Lietuvos himnu.

Po pertraukos buvo rodomas filmas, vaizduojantis Klaipėdos atvadavimą ir pagamintas Lietuvoje 1923 m. Tai atliko filmininkas J. Miltenis iš Hamiltono. **Dl.**

Kanados lietuvių fondo vadovybė praneša, kad šių metų pelno skirstymas bus atliktas balandžio mėnesį. Organizacijų bei pavienių asmenų prašymai lietuviškos veiklos paramai gauti priimami iki š. m. vasario 28 d. Prašymus siųsti: Kanados lietuvių fondas, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Radijo programos "Tėvynės prisiminimai" 35-rių metų sukaktis paminėta sausio 18 d. Prisikėlimo salėje specialiu vakaru, kuriame dalyvavo apie 400 tautiečių. Programos pranešėja Zita Bersėnaitė, pasveikinusi rengėjų vardu susirinkusius, pakvietė "TŽ" red. kun. Pr. Gaidą įvadiniam žodžiui. Jis trumpai apžvelgė "TP" nueitą kelią, išreiškė dėkingumą jos įsteigėjui Jonui-Robertui Simanavičiui ir palinkėjo dabartinei programos vadovei Violetai Simanavičiūtei-Laurinavičienei sėkmingai tęsti pradėtąjį darbą. Meninę programą atliko "Aro" choras, vadovaujamas sol. V. Verikaičio, kuris su sol. R. Strimaičiu atliko porą duetų. Be to, vienas ir kitas padainavo solinių kūrinių. Visiem akompanavo muz. J. Govėdas. Sukakties proga "TP" sveikino KLB vardu jos vicepirm. V. Bireta, Kanados lietuvių fondo tarybos pirm. inž. H. Lapas, įteikęs ir $1000 paramą, "Aro" atstovas T. Stanulis, giminių vardu L. Baziliauskas (perskaitė jų telegramą). Visiems nuoširdžiai padėkojo "TP" vedėja.

MONTREAL QUE

Vasario 16 minėjimas įvyks vasario 16 d. Iškilmingos pamaldos bus 11 v.r. AV ir Šv. Kazimiero šventovėse, 3 v.p.p. — bendras minėjimas Verduno katalikų aukštesniosios mokyklos salėje (ten vyko minėjimai pastaraisiais metais). Pradžioje bus sveikinimai ir dr. H. Nagio paskaita. Po to — vienos valandos meninė programa, kurią atliks sol. Ant. Keblys, mergaičių trio, "Pavasaris", Montrealio vyrų oktetas bei lietuvių choras, lituanistinė mokykla ir Montrealio "Gintaro" ansamblis. Aukos, kaip paprastai, bus renkamos Tautos fondui ir KL Bendruomenei.

"Rūtos" klubas ruošia Užgavėnių pietus vasario 11 d., 1 v.p.p., Seselių salėje. Kaina — 5 dol. Registruotis ir mokestį sumokėti iki vasario 5 d.

1985 metais AV parapijoje buvo 11 krikštų, 6 sutuoktuvės ir 29 laidotuvės.

Montrealio arkivyskupo P. Gregoire kvietimu sausio 12, sekmadienį, 3 v.p.p. katedroje įvyko iškilmingos pamaldos visų tautų ateiviams.

Metinis visuotinis AV parapijos susirinkimas šaukiamas sausio 19 d. po 11 v. pamaldų. Visi parapijiečiai kviečiami dalyvauti ir susipažinti su svarbiais parapijos reikalais. **B.S.**

Šv. Kazimiero parapijoje. — Antrą sausio sekmadienį, po pamaldų, svetainėje įvyko metinis parapijiečių susirinkimas. Dalyvavo 125 nariai. Klebonui kun. St. Šileikai sukalbėjus maldą, Z. Valinskas perskaitė darbotvarkę ir metinę apyskaitą. Išlaidų turėta $43,550, pajamų — $54,578. Terminuoti indėliai "Lito" — $48,000, taupomoje kasoje — $13,653. Savo kadenciją parapijos komitete baigė E. Kurilienė, jos vieton į komitetą išrinkta Elzbieta Tanona. Dar išrinkta atskira komisija parapijos renginiams: Kazimiera Petrulienė, Lena Asipavičienė, Ona Glaveckienė. E. Kurilienė su padėjėjom paruošė gardžius pietus visiems. — Prie parapijos įsisteigė naujas klubas, "Auksiniu rateliu" pasivadinęs. Klebono St. Šileikos, E. Kurilienės, E. McNamaros rūpesčiu iš provincinės valdžios buvo gauta $6,000 klubo reikalams, veiklai, išlaidoms padengti. Pirmininke išrinkta E. MacNamara, nariais gali būti parapijiečiai nuo 50 m. amžiaus. Mokestis — $4.00 metams. — Jonas Dalmotas apsiėmė sudaryti Vasario 16 lietuvių gimnazijos rėmėjų būrelį. — Parapijos choras pakviestas (Bendruomenės) prisidėti prie A. Vartų choro Lietuvos nepriklausomybės minėjimo iškilmėje. **Sk.**

Greitas ir tikslus patarnavimas!
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija
1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:
Certifikatus: min. $1,000.00		Nekilnojamo turto, asmenines ir prekybines. Paskolos mirties atveju draudžiamos iki $10,000
1 metų	8.50%	
Terminuotus indėlius:		
1 metų	8.25%	
180 – 364 d.	8 %	
120 – 179 d.	7.75%	
60 – 119 d.	7.50%	
30 – 59 d.	7.25%	
Taupomosios sąskaitos:		
specialios	6.25%	
su draudimu	6 %	
kasdieninis %	5.75%	
Čekių sąsk.	5 %	

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	3907A Rosemont
Pirm. antr. treč.	9.00 – 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00 – 8.00	4.00 – 8.00
Penktadieniais	10.00 – 6.00	2.00 – 6.00

Mirus a.a. Broniui Pačkauskui, draugai ir artimieji paaukojo Kanados lietuvių fondui: $20 — V. Gražulis, G. Tarvydienė, V. Urbonas, A. Zalagėnas; $15 — P. Gulbinskas, J. Lukošiūnas; $10 — J. B. Žėkas. KLF dėkoja aukojusiems.

MISSISSAUGOJE REIKALINGA ŠEIMININKĖ mažai šeimai visam laikui. Skambinti Liudai nuo 6-8 v.v. tel. 239-5906.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

PARDUODAMI geros rūšies šilti odiniai žieminiai batai vyrams ir moterims už žemesnę kainą. Skambinti tel. 534-6803 Toronte.

ATLIEKU visokius namų remonto ir staliaus darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofas (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronte — J. Baliūnas.

OPTOMETRISTAS
Dr. S. Brogowski
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

GAMINU namuose pagal užsakymus vištienos arba anties susuktus kepsnius. Skambinti Irenai vakarais: tel. 535-3847 Toronte.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškas pooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniais ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. (416) 533-8008.

ST. PETERSBURG BEACH FLORIDOJE prieinama kaina parduodamas erdvus vieno megamojo "Condominium" antrame aukšte, patogioje vietoje, prie krautuvių, miesto paplūdimio ir susisiekimo. Tel. (813) 360-0901.

LIETUVIŠKA
gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ.
MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuvėms, įvairiems parengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuvės, parengimai namuose ir laidotuvių pusryčiai. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Toronte.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.